

T.C.
ADNAN MENDERES
ÜNİVERSİTESİ
VETERİNER FAKÜLTESİ

KEDİ – KÖPEK YETİŞTİRİCİLİĞİ
ÖĞRENCİ DERS NOTU

Dersin Kodu	Teorik	Uygulama	Kredi	ACTS
VET234	1	0	1	2

Prof. Dr. H. Erbay BARDAKÇIOĞLU
AYDIN-2018

KÖPEK YETİŞTİRİCİLİĞİ

- GENEL BİLGİ-TARİHÇE
- KÖPEK IRKLARININ SINIFLANDIRMASI
- KÖPEK IRKLARINDA IRK KARAKTERLERİ
- KÖPEKLERDE BAKIM BESLEME İLKELERİ
- KÖPEKLERDE TEMEL EĞİTİM BİLGİLERİ
- KÖPEK BARINAKLARI

KEDİ YETİŞTİRİCİLİĞİ

- GENEL BİLGİ-TARİHÇE
- KEDİ IRKLARINDA IRK KARAKTERLERİ
- KEDİLERDE BAKIM BESLEME İLKELERİ
- VAN VE ANKARA KEDİLERİ

KÖPEK YETİŞTİRİCİLİĞİ

Köpek; Köpekgiller (Canidae) familyasından, görünüş ve büyüklükleri farklı 400'den fazla ırkı olan, etçil, memeli bir hayvandır.

Taksonomik Sınıflandırmadaki Yeri

Alem	: Animalia (Hayvanlar)
Şube	: Chordata (Kordalılar)
Sınıf	: Mammalia (Memeliler)
Takım	: Carnivora (Etçiller)
Alt takım	: Caniformia (Köpeğimsiler)
Aile (Familia)	: Canidae (Köpekgiller)
Alt Aile (Subfamilia)	: Caninae
Oymak (Tribus)	: Canini (Asıl Köpekler)
Cins (Genus)	: Canis
Tür (Species)	: Canis lupus
Alt tür (Subspecies)	: Canis lupus familiaris

Türün Latince **trinominal** adı *Canis lupus familiaris* sırasıyla köpek (cins), kurt ve evcil sözcüklerinden oluşur.

Boz kurdun (C. lupus) alt türlerinden biri olan köpek, tilki ve çakallarla da akrabadır.

Kedilerle birlikte dünyanın en geniş coğrafyaya yayılan ve en çok beslenen iki evcil hayvanından biridir. Dünyada tahminen 525 milyon adet köpek vardır.

Etimoloji

Köpek sözcüğü modern Türkçeye 15. yüzyılda, muhtemelen **Kıpçak Türkçesi**'nden geçmiştir. Köpek sözcüğü Kıpçakça'da *kabarmak*, *irileşmek* anlamlarına gelen "köp-" fiilinden gelir. Sondaki "-ek" eki ise küçültme anlamı katar.

1312 yılında Araplara Türkçe öğretmek için yazılmış *Kitabü'l-İdrak li-Lisani'l-Etrak* (Türklerin Dilini Anlama Kitabı) isimli bir Kıpçakça dil kılavuzunda “İtin iri ve tüylü olan cinsine köpek denir” şeklinde bir ibare vardır. Köpek sözcüğü yerleşmeden önce Türkçede “**it**” sözcüğü aynı anlamda kullanılıyordu. Orhun Yazıtlarında da geçen **it** sözcüğü hâlen halk ağzında ve çeşitli yörelerde "it" şeklinde yaygın olarak kullanılmaktadır. **Yakutçası hâlâ it'tir.**

Veteriner alanında **köpek** sözcüğü zaman zaman **erkek köpekleri** tanımlamak için kullanılır. Dişi köpekler ise **kancık** (*İng: bitch*) olarak adlandırılır. Türkçeye muhtemelen orta **Farsça** *kanîçak* (genç kız) kelimesinden geçen sözcüğün kökeni aynı anlamdaki **Soğdca** *kançik* kelimesidir. Sözcük modern Farsçada *kanîza* hâlinde kullanılır. Köpek yavrularına **enik** (bazı yörelerde **encik**) denir. Ön Türkçe kökenli bu sözcük Eski Türkçede *enük* hâlinindedir. Türkçede köpekler yaygın olarak **kuçu** nidasının tekrarlanmasıyla çağrılır. Bu nida, bazı Doğu ve Güneydoğu Avrupa dillerindeki ve Kürtçedeki köpek sözcükleriyle büyük benzerlik gösterir. Türkçe’de kullanılan “Köpek” sözcüğünün bazı dillerde kullanımı aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Afrikaans: Hond العربية: كلب	italiano: Cane עברית: כלב
Bahasa Indonesia: Anjing	Kreyòl ayisyen: chyen, chen
Bahasa Melayu: Anjing	Ligure: Can
be: Mbwa	magyar: Kutya
bosanski: Pas	македонски: Куче
български: Куче	മലയാളം: നായ, പട്ടി
català: Gos	Malti: Kelb
čeština: Pes	монгол: Нохой
bem: Mbwa	Nederlands: Hond
српски / srpski: Пас	日本語: イヌ
dansk: Hund	Nordfriisk: (Hüs)hünj
Deutsch: Hund	norsk bokmål: Hund
Diné bizaad: Łééchaą’í	norsk nynorsk: Hund
eesti: Koer, Kodukoer, Peni	polski: Pies
Ελληνικά: Σκύλος	português: Cão, cachorro, cadela (female)
English: Dog	română: câine
español: Perro	русский: собака
Esperanto: Hundo	sardu: cani
euskara: Txakur, Zakur	shqip: Qen
evege: Avu فارسی: سگ	suomi: Koira, kesykoira
français: Chien	svenska: Hund, Tamhund
galego: Can	Tagalog: Aso
한국어: 개	தமிழ்: நாய்
Hawai`i: ‘Īlio	తెలుగు: కుక్క
हिन्दी: कुत्ता	ไทย: สุนัข/หมา
hrvatski: Pas	Tsetsêhestâhese: Oeškese
Interlingue: Madra	Türkçe: Köpek
íslenska: Hundur	vèneto: Can
	Volapük: dog
	中文: 狗

KÖPEĞİN KÖKENİ VE EVCİLTİLMESİ

Yaklaşık 60 milyon yıl önce, Asya'da gelinciğe benzeyen küçük bir memeli yaşıyordu. **Miacis** olarak adlandırılan 1-7 kg canlı ağırlığında, arka bacaklar ön bacaklardan uzun, pelvis yapısı köpeğe benzeyen bu canlı, köpekgillerin (kurt, köpek, çakal ve tilki) ortak atasıdır.

Yaklaşık 30-40 milyon yıl önce Miacis'ten ilk "**gerçek köpek**" (İng. true dog) olarak bilinen **Cynodictis** evrimleşti. Bu canlı orta büyüklükte, uzunluğu yüksekliğinden fazla, uzun kuyruklu ve fırça kürklü bir memeliydi. Sonraki bin yıllar içerisinde Cynodictis, Afrika ve Avrasya dallarına ayrıldı. Avrasya dalını oluşturan **Tomarctus**; kurtların, köpeklerin ve tilkilerin atasıdır.

Fosil kayıtlarına göre, Tunç Çağı başlamadan önce (MÖ 4500) dünyada başlıca beş köpek ırkı vardı:

- Mastifler,
- Kurda Benzeyen Köpekler,
- Görerek Avlanan Tazılar,
- Avı Gösteren Köpekler (Pointerler),
- Çoban Köpekleri.

En eski fosiller Kuzey Amerika'da bulunmuştur Günümüzden yaklaşık **300.000** yıl önce **kurt**, yaklaşık **14.000** yıl önce de kurtlardan **evcil köpek** şekillendi (Kuzey Irak-Doğu Asya-Hindistan). **Yani köpek ilk olarak günümüzden 14.000 yıl önce evcilleştirilmiştir** denebilir.

İlk köpekler bundan 12-14 bin yıl önce günümüz Hindistanı'na denk gelen bölgede yaşayan **küçük bir boz kurt dalından** gelmiştir. *Canis lupus pallipes* olarak bilinen bu **boz kurt** türü sonradan Avrupa, Asya ve Kuzey Amerika'ya yayıldı. Bunun yanı sıra günümüzdeki bazı Afrikalı köpek türlerinin atasının kurttan ziyade **çakal** olma olasılığı da vardır.

Köpek-insan ilişkisi de çok eskiye dayanmaktadır. Tarihçi **Lloyd M. Wendt** ilişkinin 100.000 yıl öncesine dayandığını ifade etmekte, Genel kanı **80.000 yıl öncesidir (Evciltme değil, aradaki ilişki)**. Evcil köpekler ile ilgili ilk bulgular göçebe kavimler ile ilgilidir. Mısırlılar av ve diğer yetiştirdikleri **hayvanları korumak** amacıyla yetiştirme yaparken; Pers, Asur, Hitit, Babil gibi toplumlarda ise genelde **dövüşçü** köpekler ön planda tutulmuştur.

KÖPEĞİN TÜR ÖZELLİKLERİ

Türün bütün üyeleri etçildir. (*Carnivora, etobur*) Çene çok güçlü ve dişler keskin, görme işitme ve koku duyuları mükemmeldir. tüm duyuların her hayvanda en yüksek şekilde bulunması zorunlu değildir. Ön ayaklarda 5, arka ayaklarda 4 parmak bulunur. Kromozom sayısı 39 çifttir (78 adet). Üst çenede 6 inciciv, 2 canin, 8 premolar, 4 molar, alt çenede de 6 inciciv, 2 canin, 8 premolar ve 6 molar olmak üzere toplam 42 adet kalıcı dişe sahiptirler.

Bazı Fizyolojik Parametreler

- Ortalama yaşam süresi : 10-15 yıl
- Kalp atım sayısı : 80-150 kez/dk
- Solunum sayısı : 20-30 kez/dk
- Beden sıcaklığı : 38-39°C
- Cinsel olgunluk yaşı : 6-9 ay
- Damızlıkta ilk kullanım yaşı : 1,5-2 yaş
- Kızgınlık süresi : 15-18 gün
- Akıntı/kanama süresi : 9 gün,
- Çiftleşme kanama sonrası : 1 ile 4. günler
- Östrus siklusu : 6-8 ayda bir
- Gebelik süresi (*gestation lenght*) : 60-66 gün
- Yavru genişliği (*litter size*) : 4-12 yavru/doğum
- Süt emme dönemi (*weaning*) : 2 ay
- Çoğu köpek ırkının genellikle sekiz adet meme ucu bulunmakla birlikte bu rakam daha fazla veya daha az, nadiren de tek rakamlı olabilir.

Köpeklerde Yaşam Süresi

Köpeklerin ömrü ırktan ırka değişir. 20. yy'da beslenme ve veteriner alanındaki ilerlemeler sayesinde ortalama köpek ömrü önemli oranda uzamıştır. Avrupa ve Amerika'da köpeklerin ortalama yaşam beklentisi 12,8 yıldır. Genellikle küçük ırklar büyük ırklardan daha uzun yaşar. Örneğin bulldog ırkının ortalama ömrü 6,7 yıl, minyatür kaniş 14,8 yıldır. Köpeklerin ömrü, kalıtsal özelliklerinin yanı sıra bakım, beslenme, egzersiz, stres ve işe bağlı yıpranma oranına bağlıdır. Guinness'e göre en uzun yaşamış olan köpek 1910'da doğan ve 29 yıl 5 ay yaşayan bir Avustralya sığırcı çobanı köpeğidir.

KÖPEK IRKLARININ SINIFLANDIRILMASI

Farklı ülkelerin köpek kulüpleri, ırkları değişik şekillerde gruplar ve adlandırır. Örneğin United Kennel Club (UKC) köpekleri 8 gruba, American Kennel Club (AKC) ve merkezi İngiltere'de olan The Kennel Club (TKC) 7 gruba, Merkezi Belçika'da bulunan Dünya Köpek Federasyonu (FCI: Fédération Cynologique Internationale) 10 gruba ayırır. Dünyada köpek kulüpleri tarafından genel olarak kabul edilen başlıca köpek grupları:

- Av Köpekleri,
- Tazılar,
- Teriyerler,
- İşçi Köpekler,
- Çoban Köpekleri,
- Süs Köpekleri.

Dünya Köpek Federasyonu Köpek Irk Sınıflandırması:

1. Çoban Köpekleri
2. Mastif, Pinscher ve Schnauzer'lar
3. Terrier'ler
4. Dachshund'lar
5. Spitz And İlkel Tipleri
6. Arazi Irkı Av Köpekleri ve Akraba Irklar
7. Pointer ve Setter'lar
8. Retriever ve Su Köpekleri
9. Eşlikçi ve Oyun Köpekleri
10. Tazılar

American Kennel Club Köpek Irk Sınıflandırması:

1. Herding Group (Çoban Köpekleri)
2. Hound Group (Tazılar)
3. Non-sporting Group
4. Sporting Group (Av Köpekleri)
5. Terrier Group (Teriyerler)
6. Toy Group (Süs Köpekleri)
7. Working Group (İş Köpekleri)

8. Foundation Stock Service (FSS)

9. Miscellaneous Class (Çeşitli)

1. Herding Group (Çoban Köpekleri)

En yeni AKC sınıflandırması (1983). Daha önce bu köpekler **iş köpekleri** grubundaydı. Bu gruptaki tüm ırklar çiftlik hayvanlarını **gütme** ve hareketlerini kontrol etme konusunda üstün yeteneklidir. Köpeklerin evde bakılan bireylerinin en büyük özelliği, **çocuklara** karşı olan koruma içgüdüsüdür. Genel olarak, bu akıllı köpekler **mükemmel arkadaşlık** yaparlar ve **eğitime** de oldukça yatkındırlar.

2. Hound Group (Tazılar)

Çoğu tazının ortak ata özelliği **avcılıktır**. Bazıları **iz sürmek** için güçlü **koku** alma duyusunu kullanırken bazıları da olağanüstü dayanıklı ve **hızlıdır**. Ancak, tazılar hakkında genelleme yapmak zordur, zira grup Firavun tazıları, Norveç geyik tazıları, Afgan Tazılar, Beagle gibi çok **çeşitli** köpek ırklarını kapsamaktadır.

3. Non-sporting Group

Mizaçları, görünüşleri, boyutları birbirinden farklıdır. Chow Chow, Dalmaçyalı, Fransız Bulldog gibi çok farklı özellikte köpek ırkını içeren bir gruptur. Schipperke ve Tibet Spaniel gibi ender görülen, yaygın olmayan ırkların yanı sıra Poodle ve Lhasa Apso gibi oldukça rağbet gören ırklar bu gruptadır.

4. Sporting Group (Av Köpekleri)

İçgüdüsel olarak son derece **aktif ve tetikte** olan av köpekleri çok yönlü köpeklerdir. Grubun üyeleri **pointer, retriever, setter ve spaniel** köpek ırklarıdır. **Sulak** ve **ormanlık** alanlardaki içgüdüsel davranışlarıyla dikkat çeken bu ırkların çoğu av ve diğer alan etkinliklerinde aktif olarak kullanılmaktadır. Av köpeği edinmek isteyenler, bu ırkların **düzenli ve yoğun egzersiz** gereksinimlerini göz önünde tutmalıdır.

5. Terrier Group (Teriyerler)

Beden büyüklüğü bakımından Norfolk gibi oldukça küçük ırklardan Airedale Terrier gibi büyük ırklara kadar değişkenlik gösteren **enerjik, güçlü** köpeklerdir. Teriyerlerin tipik özelliği köpekler dahil olmak üzere diğer hayvanlara karşı **toleransın az** olmasıdır. Ataları avlamak ve haşere öldürmek için yetiştirildiği için birçok teriyer

bu tavrı yansıtmaya devam etmektedir. Genel olarak, ilgi çekici evcil hayvanlardır. Sahiplerinin de bu hayvanların **enerjik yapılarına uyum** göstermesi gerekir.

6. Toy Group (Süs Köpekleri)

Küçük beden ve **hareketli**, coşkulu yapıları bu grubun en önemli özelliğidir. Tamamen **ev hayvanı** olarak beslenirler. Küçük olmalarına rağmen **agresif** yapıları vardır. Genellikle **şehirde** yaşayan insanlar tarafından beslenirler. Bakımı daha kolay ve masrafları daha azdır.

7. Working Group (İş Köpekleri)

Bu gruptaki köpekler bekçilik, kızak çekme, arama-kurtarma gibi işleri yapmak üzere eğitilir ve bakılır. İnsan-köpek ilişkisine çağlar boyunca paha biçilmez katkıları olmuştur. Bu gruptaki köpekler oldukça **zeki, yetenekli, güçlü** ve **hızlı öğrenme** özelliğine sahiptir. Birçok iş köpeği günümüzde ev köpeği olarak da beslenmektedir. İri beden yapılarından dolayı **doğru bir eğitim** verilmesi önemlidir.

8. Foundation Stock Service (FSS)

Bu gruptaki köpekler AKC Vakfı **Stok Servisine** kayıtlı köpeklerdir. Bu safkan ırkların daha güvenilir kayıtlarının tutulmasının yanı sıra safkan yetiştiriciliğinin devam etmesi sağlanmaya çalışılmaktadır. Bu ırkların çoğu **AKC'de kayıtlı değil**, ancak AKC Companion Events'de onaylıdır.

9. Miscellaneous Class (Çeşitli)

AKC ırk sınıflandırmasına girmeye uygun ırklar AKC Vakfı Stok Servisinde (FSS) kayıtlıdır. FSS kaydı, AKC Yönetim Kurulu ırkın kabulüne kadar sürdürülür. Dünyada yüzlerce safkan köpek ırkı vardır ancak hepsi AKC tarafından kabul edilmemiştir. Resmi olarak AKC tescili için tanınanlar Amerikan Köpek Kulübü Soy Kütüğünde (Stud Book) bulunurlar. AKC tarafından tanınmayan ırklar bu gruptadır.

İrklar anlatılırken American Kennel Club (**AKC**) sınıflandırması baz alınmış, ayrıca The Fédération Cynologique Internationale (**FCI**-Belçika), The Kennel Club (**KC**-İngiltere) ve United Kennel Club (**UKC**-ABD) sınıflandırmaları da verilmiştir.

1. HERDİNG GROUP (ÇOBAN KÖPEKLERİ)

COLLIE (İSKOÇ ÇOBAN KÖPEĞİ)

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Scotland	Group 01	Herding Group	Pastoral	Herding Dog

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- İri yapılı ırklardandır.
- Baş uzun ince ve narin yapılıdır.
- Başın üst kısmı düzdür.
- Burun oldukça uzun ve ucu siyahtır.
- Kulakların $\frac{3}{4}$ 'ü dik, uçları kıvrıktır.
- Beden uzunluğu fazladır.
- Kuyruk uzun olup topuğa kadar uzanır.
- **Kısa ve uzun tüylü tipleri** vardır.
- Uzun tüylülerde boyun-göğüs bölgesinde tüyler **yele** benzeridir
- Tüy rengi açık kahve-beyaz, siyah-beyaz-pas rengi, mavi **merle** (Köpek tüyleri üzerindeki bir çeşit desene verilen addır. Köpeğin beden örtüsü boyunca gri-mavi lekeler varsa “mavi merle” olarak kabul edilir; kırmızı ve kahverengi desenler için de bu geçerlidir), kahverengi.
- Canlı ağırlık erkek: 27-34, dişi: 23-29 kg.
- Cidago yüksekliği ortalaması erkek: 61-66, dişi: 56-61 cm.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- Sevimli ve cana yakın davranışlıdır
- Eğitimi oldukça kolaydır
- Sadakat özelliği yüksektir.
- Sahibine ve çocuklara karşı koruma güdüsü gelişmiştir.

- Saldırgan değildir.
- Ortalama ömür süresi 14-16 yıl.

IRKA ÖZEL BİLGİ

- Ev yaşamına çok uygun değildir (bahçe).
- 2.5-3 aylık yaşta tuvalet eğitimi verilebilir.
- Ilıman iklimi severler, fazla sıcakta olumsuz etkilenirler.

SHETLAND SHEEPDOG

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Scotland	Group 01	Herding Group	Pastoral	Herding Dog

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- Küçük yapılı ırklardandır.
- Baş uzun ve sivri yapılıdır.
- Tüyler uzun ve alt tabaka oldukça yumuşaktır.
- Boyun bölgesindeki tüyler daha bol ve uzundur.
- Tüy rengi **mavi merle**, siyah, kahve, ten rengi olabilir.
- Yüz ve ayaklarda **kısa**, bacaklar ve kuyrukta ise **uzun** tüyler bulunmaktadır.
- Gözler badem şeklinde olup, mavi merlede mavi, diğerlerinde koyu renklidir.
- Burun ucu siyahtır.
- Kulaklar küçük ve uçları kıvrıktır
- Canlı ağırlık erkek: 6-8, dişi: 5-7 kg.
- Cidago yüksekliği ortalaması erkek: 33-38, dişi: 30-36 cm.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- **Çok neşeli** ve sadık bir köpektir.
- İtaat eğitimi bakımından **en zeki köpeklerdendir**.

- **Havlama** biraz fazladır.
- Ortalama ömür süresi 12-15 yıl.

IRKA ÖZEL BİLGİ

- Ev yaşamına **çok uygun** bir ırktır.
- **Yabancılara** kendini sevdirmeyi pek sevmez ve havlar.
- **Tüy dökme çok fazla.**
- Büyük ve küçükbaş **sürü yönetiminde** çok başarılıdır.

BORDER COLLIE

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Scotland, England, Wales	Group 01	Herding Group	Pastoral	Herding Dog

İngiltere-İskoçya sınırında yaklaşık 300 yıldır koyun çobanı köpeği olarak kullanılan sıra dışı bir köpek ırkı. İsmi kökeni ile ilgili en çok kabul edilen görüş; Roma İmparatorluğu ordularının, Rhein Vadisi bölgesinde geniş bir alanda yaşayan Kelt topraklarını işgali döneminde ortaya çıktığıdır. **Romalılar Avrupa'daki yayılmaları sırasında doğudan gelirken yanlarında koyunlarıyla beraber çoban köpeklerini de getirmişlerdi.** Keltlerin, Roma İmparatorluğu mirası olarak edindikleri pastoral (modern) köpekler, iri, güçlü, sürüyü doğal yaşamdaki düşmanlara karşı koruyan, sert ve kontrolü zor olarak tarif edilen köpeklerdi. İşgalin devam ettiği dönemlerde, adaların kuzey bölgelerine kadar çekilen Keltler, beraberlerindeki köpeklerini de bölgesel yaşamlarına adapte etmeye başladılar. **Collie** isminin kaynağı da bu görüşü desteklemektedir. **Gal** dilinde collie, "işe yarar" veya "işçi" anlamına gelmektedir. Almandaki "**Kuli**" kelimesi, İngilizcedeki "cooley" ya da "collie" kelimesiyle aynı şekilde telaffuz edilmektedir. "Colly", "colley" ya da "cooley" latince "**collaborare**" (to collaborate)'den gelmekte ve "**işbirliği**" anlamındadır. Tarihte bu bölgede "Alt

Deutscher Kuli” isimli sürü güden bir çoban köpeğinin varlığının bilinmesi de tezi desteklemektedir.

İrkin karakteristik belirginliği 1870’li yıllardan sonra ortaya çıkmış olsa da, 1500’lü yılların sonunda (1570) Dr.John Caius “Treatise on Englishe Dogges” (De Canibus Britannicus) isimli kitabında günümüz Border Collie karakteristiğine benzer çoban köpeklerinin varlığından bahsetmiştir.

Border collie ırkının geçmişi çok eski tarihlere dayanmamaktadır. İngiltere ve adalarda sürülerin korunma ihtiyacının azalması, bununla beraber, zamanla sürülerde çalışacak işçiliğin pahalı ve zor bulunur hale gelmesi, ırkın sürü sahipleri tarafından yaygın bir şekilde kullanılmaya başlamasına neden olmuştur. Ancak, ırkın yapısının yerleşmesi ve Border Collie adını alması 1870 yılından sonraya rastlamaktadır.

Border collie tüm köpek ırklar içinde en hassas ve kırılgan olan ırktır. Bu mükemmel zeki köpeğin diğer ırklarla karşılaştırılmayacak bir zihin ve zeka yapısı vardır. Sahipleri tarafından bağırılan, azarlanan Border collie’lerin zaman içinde son derece itaatsiz, korkak ya da çok agresif davranış anormallikleri sergileyeceği unutulmamalıdır.

IRKA ÖZEL BİLGİ

Border Collie’nin sürü gütmeye becerisi, hem koyun, hem de köpek açısından doğal bir “av” güdüsüne dayanmaktadır. “av güdüsü” tüm vahşi yaşamdaki etoburların temel karakteristiğidir.

Köpek bilimleriyle uğraşan birçok araştırmacı bu “av güdüsünü”, “**av motor şablonu**” motor pattern olarak adlandırmaktadırlar. Motor şablon, canlının kendi kendisine içsel olarak motive ettiği, bir başlama dönemi, şiddeti ve bitiş zamanı olan kalıtsal bir davranış şeklidir. Av motor şablonu da diğer motor şablonlar gibi, genetik olarak yeni soylara aktarılır. Öğrenme yoluyla kazanılmaz. Doğal yaşamda, etoburların av motor şablonunu kullanması, her türün kendi fiziksel yapısına, yaşadığı coğrafyaya ve iklim şartlarına göre değişiklik gösterebilmektedir. Av motor şablonu çalışma prensibinde çeşitli bölümlere (sekanslara) ayrılmaktadır. Ancak bu sekansların nihai vardığı ve tüm yabani etoburlarda değişmez olan noktası “tüketme” (consume) sekansıdır. Av motor şablonunun canlılarda var olma sebebi tüketmeyle gerçekleşen “beslenme”dir. Doğal yaşamda av motor şablonunun tüm sekansları şöyledir; orient, eye, stalk, chase, grabbite, killbite, dissect, consume.

1. **Orient:** Motor şablonun, araştırma ve yaklaşmayı içeren saptama sekansıdır.
2. **Eye :** Gözle işaretleme.
3. **Stalk:** Ava kilitlenerek takibe alınmasıdır.
4. **Chase:** Kovalama, koşarak takip.
5. **Grabbite:** Yakalama ısırışı.
6. **Killbite:** Öldürme ısırışı.
7. **Dissect:** Parçalama.
8. **Consume:** Tüketme, beslenme.

Birçok çalışan ırkın davranış biçimleri bu av motor şablonunun şekillenmesiyle ortaya çıkmaktadır. Özellikle av ırkları olan Pointer, Setter, Retriever ve Tazılar bu motor şablonun sekanslarını kullanarak davranışlarını ortaya çıkarırlar. Border Collie de aslında bir çeşit av ritüelini sergilerken, sürü gütmeye işini gerçekleştirmektedir. Border Collie av motor şablonunun tüm sekanslarını kullanabilir. Ancak bu, ırkın davranış karakteristiği için istenen bir durum değildir. Grabbite bir yarışmada puan kaybına sebep olabilirken (hakemler köpek tarafından gereksiz yapıldığına hükmederse) killbite doğrudan diskalifiye sebebidir.

İrkin istenen motor şablon sekansları şu şekilde ortaya çıkar; Orient=EYE=STALK=CHASE/(grabbite)/(killbite). Border Collie av motor şablonunda; **Orient-eye-stalk ve chase** birbirine bağlantılı sekanslardır. **Grabbite ve killbite** ise hatalı ve istenmeyen sekanslardır. Bununla beraber, eye-stalk ve chase, köpeğin içsel motivasyonu tarafından en kuvvetli desteklenen sekanslar olduğundan, son derece belirgin bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle, eye-stalk-chase sonucu ortaya çıkan “**crouch**” (sürünme) hareketi, ırkın davranış karakteristiğiyle özdeşleşmiş ve “**Border Collie davranışı**” olarak bilinmektedir.

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- Border collie yaklaşık 51 cm yüksekliğinde, 14-23 kg ağırlığında bir köpek ırkıdır.
- Çoğunluk siyah-beyaz ve uzun kürklüdür. Kızıl veya üç renkli olanlarına da rastlanır.
- **Uzun yıllar birçok üretici Border Collie'nin köpek kulüpleri listelerine alınmasına, çobanlık yeteneği yerine görünüme göre üretilecekleri korkusu ile karşı çıktılar.** Buna rağmen 1995 yılında AKC listelerine alındı.

PULI

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Hungary	Group 01	Herding Group	Pastoral	Herding Dog

- Macar çoban köpeği.
- Çok uzun tüylü ve hareketli bir köpek ırkıdır.
- En sık rastlanan rengi mat siyahtır.
- Bununla birlikte gri veya beyaz olanlarına da rastlanır.
- Hafif tunç rengi lekeleri olabilir.
- Canlı Ağırlık 13,5 kg'dır.

GERMAN SHEPHERD DOG

(ALMAN ÇOBAN KÖPEĞİ - ALSATIAN - ALMAN KURT)

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Germany	Group 01	Herding Group	Pastoral	Herding Dog

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- İri ırklardandır.
- Güçlü ve dengeli bir beden yapısına sahiptir.
- Baş beden ile orantılı büyüklüktedir.
- Burun daima siyahtır.
- Alın hafif tümsek (konveks) yapılıdır.

- Gözler badem şeklinde olup koyu renklidir.
- Kulaklar **sivri ve dik** olup öne yönlenmiştir.
- Kuyruk bol tüylü ve oldukça uzundur (yere kadar uzanır).
- Tüyler **uzun** ya da **kısa** yapılı olabilir.
- Tüy rengi **pas rengi**, kahverengi, siyah, siyah-pas, siyah-kahve.
- Canlı ağırlık erkek: 34-40, dişi: 35-40 kg.
- Cıdago yüksekliği ortalaması erkek: 60-65, dişi: 55-60 cm.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- **Cesur** ve sadakati çok yüksektir.
- **Zeka** düzeyi yüksek, **itaat** eğitimine çok iyi yanıt verir.
- **Koruma güdüsü** çok gelişmiştir.
- Ortalama ömür süresi 12-13 yıl.

IRKA ÖZEL BİLGİ

- Yeterli egzersiz ile apartmanda tutulabilir.
- Bahçeli ev ortamı daha ideal olur.
- **Yılda** en çok bir ya da iki kez yıkanmalı.
- Soğuk iklimleri sever.
- Eğitimi yüksek düzeyde alabilmesi nedeniyle **çoban, arama, koruma, polis, asker, rehber** köpeği olarak kullanılabilir.

2. HOUND GROUP (TAZILAR)

AFGHAN HOUND (AFGAN TAZISI)

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Afghanistan	Group 10	Hound Group	Hound	Sighthound and Pariah

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- **İri** yapılı ırklardandır.
- **Uzun ve ince bir beden** yapısına sahiptir.
- **Baş uzun** ve arkası çıkıntılıdır.
- **Çene uzun** ve dişler görülür.
- **Gözler badem** biçimli ve koyu renkli.
- Kulaklar dik duruşludur.
- **Boyun uzun** ve güçlüdür.
- **Ön bacaklar** çok güçlü ve uzun
- Ayak ve parmak üzerleri bol tüylüdür.
- Kuyruk hafif **kıvrık** ya da **halka** şeklinde tutulur.
- Tüyler tüm bedende **uzun** ve **ipeksi** yapıda bol miktardadır.
- Tüyler genelde **kum** rengindedir.
- Canlı ağırlık erkek: 26-36, dişi: 26-36 kg.
- Cidago yüksekliği ortalaması erkek: 68,5-73,5 dişi: 68,5-73,5 cm.

BASSET HOUND

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
France, England	Group 10	Hound Group	Hound	Scenthound

Basset sözcüğünün kökeni Fransızcada düşük, alçak anlamına gelen “bas” sözcüğüdür. “-et” eki ile birlikte “*oldukça alçak*” anlamına gelir.

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- Orta irilikteki ırklardandır.
- **Baş oldukça büyük** ve belirgin bir alın çıkıntısı vardır.
- Deri baş bölgesinde **kıvrımlılık** gösterir, diğer vücut bölgelerinde de **bol bir deri yapısı** vardır.
- **Kulaklar büyük ve uzun** olup sarkık duruşludur. Kulaklarda da kıvrımlılık bulunmaktadır.
- Dudaklar aşağı sarkıktır.
- Gözler kahverengi ve **hüzünlü** bakışlıdır.
- Göğüs derin olup, **bacaklar kısadır**.
- Tüyler kısa ve sert olup, **ana renk beyaz** olmak üzere, beyaz üzerine **kestane** ya da **kum** rengi bölgeler.
- Canlı ağırlık erkek: 23-29, dişi: 20-27 kg.
- Cidago yüksekliği ortalaması erkek: 30-38 dişi: 28-36 cm.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- Yumuşak huylu bir köpektir.
- **Havlamasını sever** ve havlama gür sesle yapılır.
- **Kokulara karşı çok duyarlıdır**.
- Ortalama yaşam süresi 10-12 yıl.

IRKA ÖZEL BİLGİ

- Apartman hayatına uygundur.
- Ev içerisinde **çok hareketli değildir**.
- Bacaklar kısa, beden biraz uzun olduğundan **fazla beslenme kaynaklı omurga sorunları, kemik problemleri ve topallıklar görülebilir**.
- **Gaz problemi** olduğundan **sık beslenmelidir**.
- **Tüy dökme devamlıdır**.

BEAGLE

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
England	Group 06	Hound Group	Hound	Scenthound

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- Küçük yapılı ırklardandır.
- Baş geniş ve hafif yuvarlak.
- **Ağız ve burun düz karemsi** şekilde.
- **Ayaklar** oldukça **güçlüdür**.
- **Burun siyah** ve koku alabilmek için **burun delikleri geniş**.
- Kulaklar uzun geniş ve sarkıktır.
- Gözler kahve rengi olup bakışlar hüzünlü.
- **Tüyler kısa ve kaygan** yapılıdır.
- Düz ve karışık tüylü varyeteleri var.
- Tüy rengi kızıl-beyaz, turuncu-beyaz, sarı-beyaz.
- Canlı ağırlık erkek: 10-11, dişi: 9-10 kg.
- Cidago yüksekliği ortalaması erkek: 36-41, dişi: 33-38 cm.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- **Oldukça cesur ve zekidir**.
- Sakin yapılı ve çok sevecen, mutluluğunu belli eder.

- **Yalnız kalmayı pek sevmez.**
- **Biraz inatçı**, kendi istediği gibi hareket etmeyi sever.
- **Mizacı çok iyi** olup, insanlarla iyi anlaşır.
- Ortalama ömür süresi 12-15 yıl.

IRKA ÖZEL BİLGİ

- Apartman hayatında yaşayabilir.
- **Yüksek sesle ulumayı sever.**
- Tasmatsız dolaştırılması çok uygun değil.
- Ilıman iklimleri daha çok sever.
- **İz sürme ve takipte çok başarılı.**

BLOODHOUND

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Belgium, France	Group 06	Hound Group	Hound	Scenthound

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- İri yapılı dev ırklardandır.
- Yüz uzun kulaklar büyük ve sarkıktır.
- Deri birçok yerde kırışıklıklar gösterir.
- Yüzdeki derinin sarkıklığı hüznü bir ifade verir.
- Boyun güçlü ve sarkık derilidir.
- Sırt ve omuz bölgesi oldukça gelişmiştir.
- Kuyruk yukarı kıvrık olarak sırt hizasında taşınır.
- Tüyler kısa ve sert olup, siyah/kızıl-ten rengi, kızıl-kahve olabilir.
- Canlı ağırlık erkek: 41-50, dişi: 36-45 kg.
- Cidago yüksekliği ortalaması erkek: 63-69, dişi: 58-63 cm.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- Mizacı çok iyi olup, insanlarla iyi anlaşır.
- İtaat özellikleri çok yüksek değildir.
- Erkekler yaklaşık 1,5 yaşında olgunlaşır.
- Ortalama ömür süresi 10-12 yıl.

IRKA ÖZEL BİLGİ

- Apartman hayatında yeterince egzersiz sağlanmalı.
- **İz sürme mükemmel.**
- Köpek kokusu bakımından önde gelen ırklardandır.
- Ilıman iklimleri daha çok sever.
- Kulakların içi sık sık temizlenmeli.

DACHSHUND

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Germany	Group 04	Hound Group	-	Scenthound

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- Küçük yapılı ırklardandır.
- Standart, minyatür ve oyuncak boyutlu olanları bulunmaktadır.
- Oldukça uzun bir beden ve kısa bacaklar ile karakterizedir.
- Beden oldukça kaslı olup, güçlü bir ırktır.
- Baş uzun ve hafifçe kubbelidir.
- Kulaklar üçgen şeklinde, büyük ve düşük duruşlu.
- **Burun uzun** yapılıdır.
- **Göğüs geniş**, göğüs kemiği çıkıntılı, karın içe doğru çekik ve gergindir.
- Kuyruk uzun ve sırt ile aynı hizada taşınır.
- Tüyler kısa ve **kızıl, krem, siyah, gri, kahve, siyah-beyaz.**

- Canlı ağırlık erkek, dişi 9 kg.
- Cidago yüksekliği ortalaması erkek: 35-45, dişi: 34-45 cm.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- **Canlı** mizaçlı, **sevecen** ve meraklı bir ırktır.
- **Yüksek sesle havlamayı** sever.
- **Çok zeki** olmasına rağmen, **eğitimi biraz zordur.**

IRKA ÖZEL BİLGİ

- Apartman hayatına uygundur.
- Havlama eğitimi verilmelidir.
- Bekçilik ve avcılık özellikleri ön plandadır.

ENGLISH FOXHOUND (İNGİLİZ TILKI TAZISI)

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
England	Group 06	Hound Group	Hound	Scenthound

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- Geniş kafatası ve uzun burnu ile **atletik ve zarif** bir köpektir. Boyun uzun, **arka bacaklar çok güçlüdür.**
- İlk olarak tilki avında kullanılmak üzere yetiştirilmiştir.
- Kahverengi gözler iri ve kibar bir ifadeye sahiptir.
- **Kulaklar başa yapışık** taşınır.
- Kuyruk dik taşınır.
- Tüylere kısa, sert ve bakımı kolaydır.
- Tüy rengi genellikle üç renk (**siyah, beyaz ve ten rengi**)
- Bacaklarının güçlülüğü nedeniyle tilki avında son derece başarılıdır.
- Koşucu orta boylu, düşük kulaklı bir köpek ırkıdır.
- Cidago Yüksekliği 58 cm.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- İngiliz Tilki Tazısı oldukça **aktif, cesur ve iyi huylu** bir köpektir.
- Sahibine karşı **itaatkardır**. Yine de **eğitim zaman alır**.
- İnsanlarla arası iyi olsa da **diğer köpeklerle kalabalık gruplar halinde olmayı sever**.
- Diğer hayvanlarla da iyi anlaşır.
- **Beş ya da altı saat durmaksızın sabit bir hızla sert arazide koşabilir**.
- Bu ırk temel olarak **sürü halinde avlanan bir köpek ırkıdır**.
- Apartman hayatı için uygun değildir.

GREYHOUND

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
England, Middle East	Group 10	Hound Group	Hound	Sighthound and Pariah

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- İri yapılı ırklardandır.
- Göğüs bölgesi çok gelişmiş olup hız mükemmel.
- Baş uzun ve dar olup alın çıkıntısı çok belirsiz.
- Kulaklar küçük ve geriye yatıktır.
- Boyun uzundur.
- Arka bacaklar oldukça kaslıdır.
- Tüyler **kısa** yapılı olup her renk görülebilir.
- Sıcak iklimi sever.
- Canlı ağırlık erkek: 29-32, dişi: 27-29 kg.
- Cidago yüksekliği erkek: 71-76, dişi: 68-71 cm.
- **Apartmanda yaşayabilir**.

WHIPPET

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
England	Group 10	Hound Group	Hound	Sighthound and Pariah

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- **Orta** irilikteki ırklardandır.
- Genel görünümü **greyhounda çok benzer.**
- Burun kısmı oldukça **uzun bir başa** sahiptir.
- Kulaklar küçük ve **uçları kıvrıktır.**
- Göğüs **derin**, sırt uzun ve güçlüdür.
- Karın altı sarı, beyaz, gri ve bunların karışımı olabilir.
- Arka bacaklar oldukça kaslıdır.
- Tüyler **kısa yapılı olup**, her renk olabilir.
- Soğuğa dayanıklılık azdır.
- **Apartmanda yaşayabilir.**
- Canlı ağırlık erkek: 8-12, dişi: 5-9 kg.
- Cidago yüksekliği erkek: 47, dişi: 44 cm.

SALUKİ (İRAN TAZISI)

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Fertile Crescent	Group 10	Hound Group	Hound	Sighthound and Pariah

- **Gazal tazısı, İnan tazısı, Arap tazısı olarak da bilinir.**
- Ceylan (gazal) avlamak üzere yetiştirilmiş bir tazı ırkı.
- Bedevi inanişına göre Saluki asla satılmaz, sadece hediye edilir.

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- İri yapılı ırklardandır.
- Çok hızlı koşar (Saatte 55 km kadar).
- **Apartmana uygun değil.**
- **Sıcak iklimde daha rahat eder.**
- Tüy rengi siyah, ten rengi, sarı, beyaz, krem, altın sarısı, kızıl olabilir.
- Canlı ağırlık 13-30 kg.
- Cidago yüksekliği 58- 71 cm.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- Yalnız başına ya da arkadaşlarıyla koşup oynarken çok mutludur.
- Kendisini kızdırmayan, uysal çocuklarla iyi geçinir.
- **Kendi ırkından köpeklerle iyi anlaşır.**
- **Bekçilik işini iyi yapar.**
- Tavşan, kobay, kuş gibi küçük hayvanları kovalamaktan hoşlanır.

BORZOİ (RUS KURT TAZISI)

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Russia	Group 10	Hound Group	Hound	Sighthound and Pariah

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- İri yapılı ırklardandır.
- Baş uzun ve dardır.
- Kuyruk bağlantısı aşağıdan ve uzundur.

- Boyunda **yele** benzeri tüyler vardır.
- Kulaklar geriye yatık pozisyonludur.
- G g s **dar** ancak **derinliği fazladır**.
- Tüyler ipeksi ve uzun olup, dalgalılık ya da buklelilik gösterebilir.
- Tüy rengi siyah lekeli beyaz, altın sarısı, kırmızı, gri.
- Canlı ağrlık erkek: 34-48, dişi: 27-41 kg.
- Cidago yüksekliliği ortalaması erkek: 71, dişi: 66 cm.

3. NON-SPORTING GROUP

BOSTON TERRIER

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
United States	Group 09	Non-Sporting Group	Utility	Companion Dog

TARİHÇE

Boston terrier ırkı köpekler 1870 yılından itibaren ortaya çıkmıştır. AKC, günümüz Boston Terrier köpeklerinin hemen hemen tamamının Boston'lu Robert C. Hooper adlı kişinin Bull ve Terrier ırkı melezi olduğu düşünülen Judge adlı köpeğinden köken aldığını belirtmektedir. Boston Terrier ABD kökenli ilk köpek ırkıdır.

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- Boston Terrier **kompakt** yapıda, **iyi orantılı** bir köpektir.
- Hafif kemerli bir boynu ve **kare görünümlü bir başı vardır.**
- **Dik kulaklıdır.**
- Kısa çenelidir.
- Göğüs geniş, kuyruk kısadır.
- Uluslararası ırk standartlarına göre, köpek en fazla **11 kg** canlı ağırlığa sahip olmalıdır.
- Cidago yüksekliği: 38-43 cm.
- Tipik olarak **siyah** renktedir. Siyah-beyaz alaca, koyu kahve, ya da bu üç rengin kombinasyonu olabilir.
- Diğer köpeklerle melezlenme sonucu oluşan **diğer renkler** köpeğin karakteristik "**smokin**" görünümünü kaybettiği için Amerikan Köpek Kulübü tarafından Boston Terrier olarak kabul edilmemektedir.

- Amerikan Köpek Kulübü Kulübü'ne göre ideal bir Boston Terrier'de **gözlerin arası, göğüs, ağız, boyun, ön bacaklar ve arka bacakların topuklarına kadar olan bölge beyaz renkte olmalıdır.**

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- **Güçlü**, arkadaş canlısı köpeklerdir.
- **Kolay eğitilir.**
- Sahiplerini çok **koruyucu** olabilirler; bu nedenle diğer evcil hayvanlara ve yabancılara karşı **saldırgan** davranış gösterebilir.
- Çok fazla tüy bakımı gerektirmez.
- Hem dişiler hem de erkekler **genellikle sessizdir**, yalnızca gerektiğinde havlamaya başlarlar, ancak bu konuda **erken eğitim** gereklidir.
- Çocuklarla, yaşlılarla, diğer köpekler ya da evcil hayvanlarla arkadaşlık etmekten - eğer iyi bir eğitim verilirse- büyük keyif alırlar.

SAĞLIK

- Aşırı sıcak/soğuk havayı sevmezler, bu nedenle sıcak veya soğuk havalarda zorlu egzersizler bir Boston Terrier'e zarar verebilir.
- Büyük ve göze çarpan gözleri **kornea ülserlerine yatkındır.**
- Brachycephalic ırklardandır (Yunanca kökenli "Brachy" kısa, "cephalic" kafalı anlamında). Bu anatomik yapıları nedeniyle **dar bir trachea**'ya sahip olabilirler, **horlamaya** yatkınlardır.

FRENCH BULLDOG (Fransız Buldog)

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
England, France	Group 09	Non-Sporting Group	Utility	Companion Dog

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- Küçük yapıli ırklardandır.
- Baş **düz ve kare** şeklindedir.
- **Kulaklar büyük, uçları yuvarlak**, dik duruşludur.
- **Alın yuvarlak** yapılıdır.
- Göğüs gelişmiş olup bedenın ön tarafı daha geniştir.
- Tüyler kısa ve yumuşaktır.
- Tüy rengi **kaplan desenli, beyaz, sarı** veya bu renklerin kombinasyonu olabilir.
- Gözler iri ve **dışarı çıkık** olup, koyu renklidir.
- Ağız kapanınca **alt çene üst çenenin üzerine** gelir.
- Yüksek sıcaklığa dayanıksız olup ılıman iklime uygundur.
- **Apartman hayatına uygun** bir ırktır.
- **Salya** miktarı bazı bireylerde fazla olabilir.
- Canlı ağırlık: 9-13 kg.
- Cidago yüksekliği: 30 cm.

BULLDOG

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
England	Group 02	Non-Sporting Group	Utility	Companion Dog

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- Orta büyüklükteki ırklardandır.
- Baş oldukça büyük ve geniştir.
- Çok sağlam ve kuvvetli bir beden yapısına sahiptir.
- Alın ve baştaki deri buruşuk ve üst üste katlanmış olarak aşağıya iner.
- Burun kısa, basık ve geniştir.
- Alt çene dışı doğru çıkık ve üst dudaklar sarkıktır.
- Kulaklar küçük ve geriye doğru kıvrıktır.

- Kuyruk kısa yapılı olup, aşağıda taşınır.
- Tüy rengi kızıl, sarı, soluk kırmızı, kaplan desenli, beyaz ya da bu renklerin karışımı şeklinde olabilir.
- **Bacaklar kısa** yapılı ancak **çok güçlüdür**. Konumlanması biraz dışarıdan olduğundan yürüyüş biraz **paytak** ve sallantılıdır.
- Canlı ağırlık erkek: 24-25, dişi: 22-23 kg
- Cıdago yüksekliği ortalaması erkek: 31-40, dişi: 31-40 cm.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- Görünümü biraz tehditkar olsa da güvenilir bir yapısı vardır.
- İnsanlar tarafından seilmekten çok hoşlanır, ilgiyi severler.
- Oldukça dinamik yapılı olup hareketlidir.
- Salya yapısı biraz fazladır.
- Ortalama ömür süresi 8 yıl kadardır.

IRKA ÖZEL BİLGİ

- Ilıman iklimleri daha çok sever.
- Fazla sıcakta oldukça zorlanır.
- Apartman ortamında çok rahat yaşayabilir. Ev içinde hareketlilik azalır.
- Dışarıda yaşama çok uygun değildir.
- Horlama özelliği diğer ırklara göre biraz yüksek.

CHOW CHOW

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
China	Group 05	Non-Sporting Group	Utility	Northern Breed

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- **İri** ırklardandır.

- Arka bacaklar oldukça düz yapılı ve birbirine yakındır.
- **Dili mavi-siyah, mor** renklidir.
- Kulaklar küçük ve yuvarlak yapılı.
- **Göğüs** bölgesi gelişmiş ve **geniş**.
- **Sırt kısa ve düz**.
- **Kuyruk bol tüylü** ve **sırta kıvrık** taşınır.
- Baş çevresinde **yele** benzeri uzun tüyler.
- Tüyler oldukça sık ve kabarık.
- Tüy rengi kırmızı, ten rengi, krem, siyah, mavimsi gri.
- Canlı ağırlık: 20-32 kg.
- Cidago yüksekliği: 46-56 cm.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- Biraz **sert mizaçlı ve inatçıdır**.
- Ortalama ömür süresi 13-15 yıl.

IRKA ÖZEL BİLGİ

- Çin'de önceleri **eti ve kürkü** için yetiştirilmiştir.
- Soğuk iklimleri sever.
- **Tüy dökme çok fazla**.

DALMATIAN (DALMAÇYALI)

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Croatia	Group 06	Non-Sporting Group	Utility	Companion Dog

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- **Orta büyüklükteki** ırklardandır.
- **Kaslı** bir vücut yapısına sahiptir.

- Tüyler **kısa sert ve sık** yapılıdır.
- Tüy rengi beyaz üzerine **siyah ya da kahverengi beneklidir** (genelde siyah).
- **Yavrular beyaz doğar, lekelenme sonradan olur.**
- Renkli beneklerin birbirine değmeyenleri tercih edilir.
- Burun beneklerin rengindedir.
- Canlı ağırlık: 25 kg.
- Cıdago yüksekliği erkek: 50-60 cm, dişi: 50-55 cm.
- Ortalama ömür süresi 10-12 yıl.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- Zeki ancak **oldukça inatçıdır.**
- **Neşeli** ve oldukça **sadık** bir yapısı vardır.
- İnsansız ortamı sevmez.
- İtaat eğitimine iyi yanıt verir.
- **Bir batındaki yavru sayısı bakımından yüksek performansa sahip bir ırktır.**

IRKA ÖZEL BİLGİ

- Günde **iki kez koşturma** tarzında egzersiz yaptırmak koşulu ile apartmanda tutulabilir.
- Ilıman iklimde rahat ettiğinden **soğukta dışarıda bırakılmamalıdır.**

LHASA APSO

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Tibet	Group 09	Non-Sporting Group	Utility	Companion Dog

- Budist manastırlarda bekçi köpeği olarak yetiştirilmiştir.
- Irkın adı Tibet'in başkenti "Lhasa" ve sakallı anlamına gelen Tibetçe "apso" sözcüklerinden türetilmiştir.

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- Canlı Ağırlık erkek: 6,4-8,2 kg, Dişi: 5,4-6,4 kg
- Cidago yüksekliği: 27 cm.
- **Koyu kahverengi göz** ve **siyah burun** ırk standardıdır ancak kahverengi köpeklerin burnu da kahverengi olabilir.
- Tüyler oldukça **yoğun, kalın, düz ve sağlam** olup ne yün gibi ne de ipek gibi bir dokuya sahiptir.
- **Siyah, beyaz, kırmızı ve altın sarısını** içeren çeşitli tonlarda geniş bir renk yelpazesine sahiptirler.
- **Kuyruk** köpeğin **sırtına doğru** taşınmalıdır.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- Lhasa Apso ırkının **üstün bir işitme duyusu** vardır.
- İyi eğitim verilmezse yabancılar için çok **agresif** olabilirler.
- **Bağımsız ve zeki** bir ırktır, sabırlı bir eğitimle oldukça komik, eğlenceli ve sevecen arkadaşlar olabilirler.

MEXICAN HAIRLESS DOG (XOLOITZCUİNTLİ)

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Mexico	Group 05	Non-Sporting Group	Utility	Sighthound and Pariah

- Xoloitzcuintli (Şoloitzquintli) veya kısaca Xolo.
- Dünyanın en eski en ender köpek ırklarındandır.
- Kökeni Meksika'nın eski uygarlıklarından Aztek İmparatorluğu dönemine kadar gider.
(Aztekler: 14. ve 16. yüzyıllar arası Meksika'da hüküm süren uygarlık)
- İsmi Aztek Tanrısı "Xolotl" ve Aztekçe Köpek anlamına gelen "itzcuintli" sözcüklerinden türetilmiştir.

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- Tüysüz birkaç köpek ırkından biridir.
- Tüylü tipleri de vardır, hatta aynı batında doğan yavrular tüylü ya da tüysüz olabilir.
- Canlı ağırlık yaklaşık 4 ila 20 kg arasında değişir.
- Yaşam Süresi: 12-15 yıl.
- **Zarif bir bedene**, badem şeklindeki gözlere, yarasaya benzer kulaklara ve uzun bir boynuna sahiptir.

IRKA ÖZEL BİLGİ

- Tüysüzlüğü binlerce yıl önce spontan bir mutasyon olarak ortaya çıkmış dominant genler tarafından oluşturulan bir özelliktir (Tüysüz: heterozigot Hh, Tüylü: homozigot hh).
- Her iki tipte de farklı tüy/cilt rengi bulunabilir. En yaygın renkler **siyah, mavimsi gri ya da kıızıdır**.
- Köpeklerde bazen dişler eksik olabilir (1-5 diş arası eksiklik) buna *hypodontia* denir.
- Xolo'nun tüysüzlüğünden sorumlu allel gen aynı zamanda köpeklerin dişlerini de etkiler: tüysüz Xolo'larda *premolar* diş sayısı daha az olabilir, ama bu ırkın safkan özelliğini etkileyen bir bozukluk değildir.
- Tüylü bireyler tam sayıda diş sahiptir, bu hayvanlarda diş eksikliği görülürse safkan ırk olarak değerlendirilmez.
- Xoloitzcuintli ırkı köpekler **çok zeki, duyarlı, yüksek enerjili, güçlü avlanma ve sosyal içgüdüleri** olan köpeklerdir.
- **Yetişkinler sıklıkla sakin** mizaçlı olmalarına rağmen **yavrular** olgunluğa erişene kadar (2 yaşından sonra) son derece **enerjik ve gürültücü** olabilir.
- Köpek olgun yaşa erişince sakinleşme eğilimindedir.

SHAR PEI

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
China	Group 02	Non-Sporting Group	Utility	Northern Breed

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- Cidago yüksekliği ortalaması erkek: 46 – 51 cm, dişi: 41 – 61 cm.
- Canlı Ağırlık erkek: 20 – 25 kg, dişi: 16 – 20 kg.
- Başının iki yanına düşük küçük kulakları vardır.
- Kuyruk kalın ve yuvarlaktır, ucuna doğru incelir. Kıvrık kuyruğu dik durur.
- Tüyleri yumuşaktır.
- Beden çok farklı renklerde olabilir. Açık kahverengi, krem, kızıl ya da siyah renklerde olabilirler.
- Chow chow gibi bu köpek ırkı da mavi-mor bir dile sahiptir.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- Ev içinde mutludurlar.
- Sakin, iyi huylu ve sadıktırlar.
- Özellikle çocuklarla araları iyidir.
- Sağlam, çevik, güçlü bir köpektir.

IRKA ÖZEL BİLGİ

- Derisi yumuşak, sarkık, bol kıvrımlıdır.
- Shar pei **yavruları yetişkinlerden daha çok kırışık** bir deri yapısına sahiptir.
- Siyah, mavi, krem, saman, kızıl-saman, kızıl, kayısı, çikolata ve isabel beden rengine **bazen burunda siyah maske** eşlik edebilir.
- Yüzlerinde üzüntülü bir ifade vardır.
- Geçmişte Çin'de yapılan köpek dövüşlerinde çok popüler iken günümüzde bir ev köpeği halini almıştır.
- Shar Pei köpekler derilerinin bol kıvrımlı yapısından dolayı **atopik dermatitis** hastalığına (kronik alerjik bir deri hastalığı) diğer ırklara göre daha yatkındır.
- **Demodicosis** (Demodex canis tarafından oluşturulan uyuz hastalığı) olgularına da sık rastlanır.
- **Ailesel Shar Pei Ateşi** (Familial Shar Pei Fever -FSF); 1-3 gün kadar süren, genellikle ayak bilekleri çevresinde biriken sıvıya eşlik eden kısa süreli ateşlere (Swollen Hock Sendromu) neden olan ciddi bir **congenital** (doğumsal) hastalıktır.

- Yine bu köpek ırkında sık görülen rahatsızlıklardan biri de ağrılı seyreden *entropion*'dur. (Entropion; göz kapaklarının, dolayısıyla kirpiklerin içe doğru kıvrılması). Sağaltım yapılmazsa körlüğe yol açabilir, operasyonla düzeltilebilir.

4. SPORTING GROUP (AV KÖPEKLERİ)

ENGLISH SETTER (İNGİLİZ SETERİ)

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
England	Group 07	Sporting Group	Gundog	Gun Dog

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- İri yapılı ırklardandır.
- Güzel görünümlü, zarif bir vücudu vardır.
- **Kulaklar uzun ve sarkık** olup, uçlar kadifemsi şekilde yumuşaktır.
- Bacaklar uzun ve kaslar gelişmiştir.
- **Burun uzun** olup baş uzunluğunun yarısı kadar ve koyu renkli.
- **Alın çıkıntısı çok belirgin.**
- Kuyruk düz ve uca doğru incelir.
- Göğüs derin ancak dar yapılıdır.
- Tüyler düz, uzun, ipeksi ve biraz dalgalıdır.
- Kuyruk, kulaklar, bacaklar ve bedeninin alt kısmı bol tüylü yapıda.
- Tüy rengi **benekli** yapıdadır. Beyazla karışık mavimsi gri, sarımsı, kahve benekli olabilir.
- Canlı ağırlık erkek: 20-32, dişi: 20-32 kg.
- Cidago yüksekliği ortalaması erkek: 61-69, dişi: 58-66 cm.

ENGLISH COCKER SPANIEL

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
England	Group 08	Sporting Group	Gundog	Gun Dog

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- **Orta irilikteki** ırklardandır.
- Kulaklar çok uzun ve sarkık.
- Burun uzundur.
- Tüy rengine göre siyah ya da kahverengi.
- Tüyler **orta uzunlukta** ve bacaklar ve alt vücut ölümlü de uzun tüylü.
- Göğüs gelişmiş ve derindir.
- Tüyler **siyah, kahve, kırmızı ya da bu renklerin beyazla kombine edilmiş** şekilde olabilir.
- Canlı ağırlık erkek: 13-16, dişi: 12-15 kg.
- Cıdago yüksekliği erkek: 38-43 cm, dişi: 36-41 cm.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- Enerjik ve dayanıklı bir köpektir.
- Mükemmel bir eşlik köpeğidir.
- Uysal bir yapısı var.
- Ortalama ömür süresi 12-15 yıl.
- Çok obur bir köpek olduğu için İngilizler bu köpek için “Çöp tenekesi” der.

IRKA ÖZEL BİLGİ

- Özellikle kırmızı ve sarı renkli olanlarda “**öfke sendromu**” (rage syndrome) şekillenebilir (genelde iki yaşından sonra çıkar, köpek aniden vahşileşerek saldırganlaşır, sonradan aniden uysallaşır).
- Egzersiz koşulu ile evde yaşayabilir.
- Ilıman iklimleri daha çok sever.

Öfke Sendromu

Bazı ırklarda (özellikle Spaniel) gözlemlendiği belirtilen, ciddi fakat karakteristik olmayan bir davranış problemidir. Rage sendromu, kimi zaman diğer agresyon problemleri ile karıştırıldığı için, sıkça yanlış teşhis edilir. Rage Sendromunun semptomları:

- Nedeni belirsiz ani saldırımlar; köpekler özellikle uyurken aniden saldırırlar.
- Gözler genişler, saldırı anında ve sonrasında renk değiştirir.
- Köpeğin kafası tamamen karışıktır ve kontrol için yapılan girişimlere yanıt vermez.
- Saldırımlar tahmin edilemez ve sonrasında köpek genellikle şaşkın görünür, kısa zaman içinde de kendi normal haline geri döner.
- Köpekler genellikle aile bireylerine saldırır, kızgınlık belirtisi göstermemesi sonucu tıbbi ilgi gerektiren yüzeysel yaralar oluştururlar.

Rage Sendromunun COCKER SPANIEL'da Etkisi

Sendromdan etkilenen Cocker Spanieller'in sayısı çok azdır. 1980'lerde bu problem, ulusal gazeteler tarafınca sansasyon yaratmış, Cocker Spanieller'in hiç de hak etmedikleri bir şekilde tanınmalarına neden olmuştur.

Kızıl ve Sarı Renkli COCKER SPANIEL'da Rage Sendromu

Çalışmalar, kızıl ve sarı renkli Cocker Spanieller'in, Rage sendromuna yakalanmaya daha yatkın olduğunu göstermiştir. Bu durumun çok nadir görüldüğü ve çoğu kızıl ve sarı Cocker Spaniel'in, aile köpeği olarak, hiçbir huy problemi olmaksızın, normal bir yaşam sürdürdüklerini gözlenmiştir.

Huy ve davranış problemleri her köpek ırkında görülebilir. Davranış, yetiştiriliş tarzı, eğitim ve genel sağlık gibi pek çok faktörden etkilenebilir.

Rage Sendromu'na Hangi Irklar Yakalanabilir?

- American Cocker Spaniel,
- Bernese Mountain Dog,
- Doberman,
- İngiliz Bull Terrier,
- İngiliz Springer Spaniel,
- Alman Çoban Köpeği,
- Golden Retriever,

- Pyrenean Mountain Dogs
- St. Bernard

Rage Sendromu Nasıl Meydana Gelir?

Rage sendromunun ne olduğu ve neden olduğu konularında pek çok teori bulunmaktadır. Bu teoriler:

- **Epilepsinin** bir çeşididir.
- **Şizofreninin** köpeklerde görülen halidir.
- Beyindeki **serotonin** düzeyinin düşük olması.
- **Tiroid** işlevsizliği.

Rage Sendromu Kalıtsal mıdır?

Genetik ve davranış bilimciler bu problemin genetik bir bileşkeni olduğuna inanmaktadırlar.

Rage Sendromu'nun Tedavisi

Her olgu bireysel ilgi gerektirir ve bir köpek için ön görülmüş tedavi diğeri için ise yaramayabilir. Tavsiye edilmiş ve denenmiş bazı tedaviler şunlardır

- Beslenme/yiyecek değışikliği.
- d-amfetamin kullanımı.
- B12 vitamini terapisi.
- Kısırlaştırma.
- Progestajen terapisi.
- Antikonvulsanlar.

ENGLISH SPRINGER SPANIEL

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
England	Group 08	Sporting Group	Gundog	Gun Dog

IRISH SETTER (İRLANDA SETERİ)

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
İreland	Group 07	Sporting Group	Gundog	Gun Dog

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- İri yapılı ırklardandır.
- Kulaklar uzun ve üçgen şekilli ve oldukça incedir.
- Bacaklar uzun ve kaslar gelişmiştir.
- Burun uzun olup baş uzunluğunun yarısı kadar, siyah ya da kahve.
- Alın çıkıntısı çok belirgin.
- Göğüs dar ama derindir.
- Kuyruk bol tüylü ve yere paralel olarak taşınır.
- **Tüyler ipeksi** ve uzun yapılı olup renk genelde **kestane** ve **kızıl** arasındır.
- Siyah renk makbul değildir.
- Canlı ağırlık erkek: 29-34, dişi: 25-29 kg.
- Cidago yüksekliği ortalaması erkek: 66-71, dişi: 61-66 cm.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- Oldukça **hareketli** yapılıdır.
- **Koruyuculuk** güdüsü zayıftır.
- **Koku alma** özelliği çok gelişmiştir.
- Ortalama ömür süresi 10-12 yıl.
- **İyi mizaçlı**, çocuklarla iyi anlaşabilir.
- Hassas yapılı, sürekli ilgi ve sevgi bekler.
- Kendi başına gezmekten hoşlanır ve **bahçeden çıkmaya çalışabilir**.

IRKA ÖZEL BİLGİ

- Yeterli hareket imkanı sağlanırsa evde bakılabilir.

- Avcılık ve iz sürme yeteneği çok yüksek.
- Sulak alanlarda bile ava çıkabilir.
- Her iklimde yaşayabilir.
- **Havlamaya eğilimli bir ırk**, eğitim verilmelidir.
- Ilıman iklimde daha rahat yaşar.

GOLDEN RETRIEVER

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Scotland	Group 08	Sporting Group	Sporting Dog	Gun Dog

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- İri yapılı ırklardandır.
- Baş burna doğru incelmekte ama yine de ağız güçlü ve geniş.
- Alın çıkıntısı belirgindir.
- Gözler koyu renklidir.
- Burun siyahtır.
- Kulaklar orta büyüklükte ve sarkık duruşludur.
- Boyun güçlü ve kaslıdır.
- Göğüs geniştir.
- Kuyruk uzun ve düz.
- Dış tüyler su geçirmez, iç tüyler oldukça sık yapılı.
- Tüy rengi kremden altın rengine değişen tonlar.
- Canlı ağırlık erkek: 27-36, dişi: 25-32 kg.
- Cidago yüksekliği ortalaması erkek: 56-61, dişi: 51-56 cm.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- **Yumuşak** bir mizaca sahiptir.
- **Eğitimi kolaydır.**

- **Koruma özelliği zayıftır.**
- **Yüzücülük özellikleri gelişmiştir.**
- Ortalama ömür süresi 10-12 yıl.

IRKA ÖZEL BİLGİ

- İtaat eğitimlerinde çok başarılıdır.
- **Mükemmel bir ev köpeğidir.**
- Orta derecede tüy döker.
- Ilıman iklimi sever.
- Kullanım yönü çok geniş (av, iz sürme, bekçilik, narkotik, itaat yarışması).

LABRADOR RETRIEVER

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Canada, England	Group 08	Sporting Group	Gun dog	Gun Dog

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- İri yapılı ırklardandır.
- Baş geniş olup, alın çıkıntısı belirgindir.
- Gözler kestane ya da ela rengidir.
- Kulaklar orta büyüklükte ve sarkık duruşludur.
- Kemik yapısı oldukça sağlamdır.
- **Parmaklar arasında perde vardır.**
- **Tüyler kısa ve düz olup su geçirmez** özelliktedir.
- Tüy rengi **sarı, siyah ve çikolata kahvesi** olabilir.
- Canlı ağırlık erkek: 27-34, dişi: 25-32 kg.
- Cidago yüksekliği ortalaması erkek: 56-61, dişi: 53-58 cm.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- Oldukça **zeki**, **sabırlı** ve itaatkardır.
- **Suda oynamayı** çok sever.
- **Enerjik** ve dayanıklı bir köpektir.
- **Suda iyi bir yüzücüdür.**
- Mükemmel bir eşlik köpeğidir.
- Ortalama ömür süresi 10-12 yıl.

IRKA ÖZEL BİLGİ

- **Bataklık avında çok başarılıdır.**
- Kullanım yönü çok geniş (av, iz sürme, bekçilik, narkotik, rehber, arama kurtarma, itaat yarışması).
- **Boyun çok güçlü;** küçük yaşta tasmayı çekmeden yürüme öğretilmeli.
- Soğuk iklimi sever.
- Bahçeli eve daha uygun.

POINTER (İNGİLİZ POINTER)

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
England	Group 07	Sporting Group	Gundog	Gun Dog

200 yıl önce İtalyan Pointer, Foxhound, Bloodhound, Greyhound, Newfoundland, Seter ve Bulldog melezlemesi sonucu elde edilmiş olduğu düşünülüyor.

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- **Asil**, güçlü bir beden.
- **atletik** ve kaslıdır.
- Yüz ifadesi devamlı **dikkatli**.
- Belirgin bir **alın çıkıntısı** vardır.

- Kulaklar orta büyüklükte, ucu sivri ve düşük yapılıdır.
- Boyun uzun yapılıdır.
- Kuyruk düz olup uca doğru incelir.
- Dişler tam üst üste kapanır.
- Canlı ağırlık ortalaması erkek: 20-30, dişi: 20-30 kg.
- Cidago yüksekliği ortalama erkek: 55-62, dişi: 54-60 cm.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- Çok enerjik, hareketli bir yapısı vardır.
- **Çok sabırlı** ve azimlidir.
- **Havlama özelliği fazla yoktur.** Bu nedenle bekçi köpeği olarak başarılı değildir .
- Ortalama ömür süresi 13-14 yıl.

IRKA ÖZEL BİLGİ

- Apartman yaşamına çok uygun değil (bahçeli ev).
- Avı gördüğünde hareketsiz kalarak işaret eder (ferma).
- İki aylık yaştan sonra yavrularda işaretleme yeteneği gelişir.
- Ilıman iklimde daha rahat yaşayabilir.

Alman Kurzhaar: Koku alma yeteneği çok iyi, dayanıklı, gerek karada gerek suda aport yeteneği yüksek.

HUNGARIAN VIZSLA (MACAR VİSLA)

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Hungary	Group 07	Sporting Group	Gundog	Gun Dog

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- Orta iri yapılı ırklardandır

- Kaslı bir vücut yapısı vardır.
- Ön bacaklar yere dik basar.
- Baş uzun ve burun uca doğru asil şekilde incelir.
- Alın geniş olup ortasında bir çukurluk bulunur.
- Kulaklar uzun, uçları yuvarlak ve sarkıktır.
- Tüyler kısa ve serttir.
- Tüy rengi farklı tonlarda altın pası.
- Canlı ağırlık erkek: 20-27, dişi: 18-25 kg.
- Cidago yüksekliği ortalaması erkek: 56-66, dişi: 51-61 cm.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- Sevgisini göstermekten hoşlanan bir yapıya sahiptir.
- **Dikkati çabuk dağılabilmektedir.**
- Enerjik ve hareketlidir.
- Biraz **inatçı bir mizaca** sahiptir.
- Ortalama ömür süresi 12-15 yıl.

IRKA ÖZEL BİLGİ

- Apartman hayatı için uygun değil.
- **Kemirme özelliği çok yüksek.**
- İz sürme, avı getirme, yerini göstermede çok başarılıdır.
- Her iklimde yaşar.

5. TERRIER GROUP (TERİYERLER)

AIREDALE TERRIER

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
England	Group 03	Terrier Group	Terrier	Terrier

- 19. yüzyıl'ın ortalarında İngiltere Airy ırmağının aktığı yüksek vadide çobanlar tarafından yetiştirilen Airedale Terrieri, II. Dünya Savaşı sonunda birlikler arasında mesaj getirip götürmekte kullanılmış zeki bir köpektir.
- Günümüzde dünyanın hemen her yerinde süs köpeği, bekçi köpeği ve av köpeği olarak yetiştirilmektedir.

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- Orta irilikte.
- Büyük terrierler grubunda **Terrierlerin en büyüğü.**
- Baş uzun ve düz.
- Kulaklar üçgen, yarı dik, biraz öne ve arkaya kıvrıktır.
- Burun siyah renklidir.
- Tüy yapısı kalın ve karışık yapılıdır.
- Tüyler sarı, bej rengin içinde dağılan siyah, koyu gri olabilir (bacaklar, göğüs, karın altı, baş ve kulaklar bej-sarı).
- Canlı ağırlık erkek: 18-23, dişi: 18-20 kg.
- Cidago yüksekliği ortalaması erkek: 58-61, dişi: 56-58 cm.
- Bedeni kaslı ve tıknaz, kısa kuyruğu diktir; kılları kısadır.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- **Cana yakın** ve sadık.
- **Cesur** yapılı ve koruyuculuk güdüsü yüksektir.

- Havlama çok sık **yapılmaz**.
- Ortalama ömür 10-13 yıl.
- Çok iyi yüzer ve hızlı koşar.

IRKA ÖZEL BİLGİ

- Ilıman iklimleri daha çok sever.
- Kolay eğitilebilir.
- Apartman için çok uygun değil.
- **Çok az tüy döker.**
- Öncelikli kullanımını bekçi ya da polis köpeğidir.

PİT BULL KÖPEK IRKLARI

- Pit Bull terimi bir ring içinde boğalarla dövüştürülen köpekler için kullanılan ortak terimdir.
- Bu köpek ırkları arasında; Amerikan Pit Bull Terrier, Amerikan Staffordshire Terrier, Amerikan Bully ve Staffordshire Bull Terrier bulunur (bazı kaynaklar Amerikan Bulldog ırkını da bu gruba dahil etmektedir).
- Pitbullar bulldog ve terrier ırklarının melezlenmesiyle meydana gelmiştir. İngiltere'de bu köpekler boğa ve ayı güreşi gibi vahşi sporlarda (!) kullanıldı.
- Bu kanlı dövüşler resmi olarak 1835'te yasaklanmıştır.
- Köpekler hem boğa gibi büyük hayvanların başlarını yakalayıp ısırarak hem de diğer köpeklerle dövüşmek için seleksiyona alınıp geliştirilmiştir.
- Köpek dövüşlerinin yasaklanması sonucu bu köpek ırkları yaban sığırları ve domuzlarının avlanması ve taşınmasında kullanılmıştır.
- Pit bull tipi köpekler ABD'de 20. Yüzyılın başlarında ev köpeği olarak da kullanılmaya başlanmıştır.
- Amerika'da hala yasadışı olan köpek dövüşüne rağmen, hala bir yeraltı faaliyeti olarak bu dövüşler ne yazık ki sürdürülmektedir.
- Pit bull tipi ırklar popüler olmalarından dolayı diğer ırklara göre daha çok ciddi yaralanma veya ölümle sonuçlanan olgulardan sorumlu tutulmaktadır.
- Ancak Kanada'da kızak köpeklerin ve Huskyler'in ölümcül köpek saldırılarının çoğundan sorumlu olduğu belirtilmiştir.
- Popüler şehir efsanesinin aksine, Pit Bull köpeklerde "çene kilitlenmesi" (locking jaws) yoktur. Çünkü gerek Pit bulllarda, gerekse diğer köpek ırklarında çene kasları ve kemiklerinde fizyolojik bir "kilitleme mekanizması" yoktur. Diğer terrierler, av ve

bekçi köpeklerinde olduğu gibi Pit bull tipi köpeklerde ısırma, tutma ve sallama davranışları sergileyebilir ve bazen de bazen serbest bırakmayı reddedebilirler. Pit Bullar geniş kafatası, iyi gelişmiş yüz kasları ve güçlü çeneleri ile ciddi sorunlara yol açabilirler. Bazı araştırmalar Pit Bull ısırıklarının özellikle ciddi sonuçlar doğuracağını, çünkü bu köpeklerin derinden ısırmaya ve azı dişlerini de dokuya geçirmeye eğilimli olduğunu bildirmektedir.

- Bu gibi durumlarda bir amonyak ampulü kırılarak köpeğin burnuna tutulursa köpek ısırmayı bırakır.
- İngiltere’de Pit Bull terimi “American Pit Bull Terrier” anlamına gelmektedir.

AMERICAN PİT BULL TERRIER

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
United States	-	-	-	Terrier

TARİHÇE

Pit Bull Terrier, güçlü ve atletik bir köpek ırkı yaratmak amacıyla; eski İngiliz Terrier Bulldog köpeklerinin melezlenmesi sonucu meydana gelmiştir. İngiltere kökenli bu köpek ırkı daha sonra ABD’ye getirilerek Amerikan Pit Bull Terrier ırkının atası olmuştur.

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- Canlı ağırlık erkek: 15,8-27,2 kg, dişi: 13,6-22,6 kg.
- Cidago yüksekliği ortalaması erkek: 45-53, dişi: 43-50 cm.
- Amerikan Pit Bull orta ölçekli, sağlam bir yapıya sahiptir ve kısa tüylü ve düzgün bir kas yapısına sahiptir.

- Gözleri badem şeklinde, kulakları küt ve orta boyda olup tipik olarak yarı dik durumdadır.
- Kuyruk biraz kalın, uca doğru incelikir
- Tüyler parlak, pürüzsüz, kısa ve serttir.
- Siyah, kıvı, kahverengi ya da herhangi bir renk, renk deseni veya renk kombinasyonu kabul edilebilir, hem ADBA hem de UKC, merle rengi tanımamaktadır.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- Amerikan Pit Bull Terrier ırkının temel özelliği; güçlü ve güvenilir olmasıdır.
- Çok iyi bir aile köpeği olabilir.
- Çocuklarla olan ilişkisi çok iyidir.
- Güçlü bir köpek ırkı olan APBT, saldırganlık özelliğinin baskılanması bakımından çok sağlam ve kararlı bir itaat eğitimi almalıdır.
- Aslında insanlara yönelik saldırgan davranışlar bu ırkın karakteristik bir özelliği değildir.
- ABD'de 1979 ile 1998 yılları arasında çeşitli köpek ırklarının neden olduğu 238 olgu incelendiğinde; köpek saldırı nedenli insan ölümü olgularının (human dog bite-related fatality) % 67'sinden Rottweiler ve Pit Bull tipi köpek ırklarının sorumlu olduğu saptanmıştır.

IRKA ÖZEL BİLGİ

- Avrupa ülkelerinin bir kısmı da dâhil olmak üzere bazı ülkeler Pit Bull Terrier ve benzeri köpeklere özgü mülkiyet kısıtlamaları getiren bazı yasaları onayladı.
- İngiltere, Amerika ve Kanada'nın Ontario eyaletinde de ırk yasaklanmıştır.

SAĞLIK

- Kalça displazisi görülme oranı ortalamadan yüksektir
- Patella sorunları, tiroid bezi disfonksiyonu ve doğmasal kalp sorunlarını gidermek için yapılan seleksiyon uygulamaları başarılıdır.
- Açık renk dondaki köpeklerde diğer ırklara örenla yüksek deri alerjileri görülmektedir.
- Yine parvo virus enfeksiyonuna karşı diğer ırklara göre daha duyarlıdır.

- ABD’de parvo virus aşıları (her köpek ırkı için de geçerli) 39 günlük yaşta başlayarak 4 aylık yaşa gelene kadar 2 haftada bir uygulanmakta, 8 aylık yaşta ve bu aşından 12 ay sonra tekrar uygulanmaktadır.

AMERICAN STAFFORDSHIRE TERRIER

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
United States	Group 03	Terrier Group	-	-

İngiltere Staffordshire Bull Terrier'den farklı bir ırk olduğunu belirtmek için bu şekilde adlandırılmıştır.

TARİHÇE

- Adına rağmen, Staffordshire Terrier'lerin ataları (Bull ve Terrier) Staffordshire bölgesi değil Birmingham, West Midlands bölgesindedir. Bu bölgede 19. Yy’da geliştirilmiştir.
- 1870'lerin sonlarına doğru fotoğraflanan bulldoglar, günümüzün Bulldog'lardan daha çok çağdaş Amerikan Staffordshire Terrier'leri andırmaktadır.
- Bazı yazarlar, İngiltere’de “White English Terrier”, “Fox Terrier” ve “Black and Tan Terrier” ırkı köpeklerin Bulldog ile melezlenmesi sonucu Staffordshire Bull Terrier’in meydana geldiğini söylemektedir.
- Bu köpekler Amerika’da United Kennel Club tarafından 1898’de Amerikan Pit Bull Terrier adıyla tanınmıştır. AKC bu ırkı 1936’da Staffordshire Terrier olarak tanımış, 1969’da ise ırkın adı American Staffordshire Terrier olarak değiştirilmiştir. İngiltere’deki Staffordshire Bull Terrier'den daha ağır cüsseli olan bu ırkın adı özellikle iki ayrı ırk olduğunu belirtmek için değiştirilmiştir.
- Amerikan Staffordshire Terrier, 2013 yılında AKC’nin ABD’deki en popüler safkan ırk sıralamasında 81. sırada yer almıştır.

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- Canlı ağırlık 18-27 kg.
- Cidago yüksekliği ortalaması 43-48 cm.
- Amerikan Staffordshire Terrier orta büyüklükte, kısa tüylü bir Amerikan köpek ırkıdır.
- Güçlü, kaslı bir bedene sahip, boyutlarına göre oldukça kuvvetli ve hızlı bir köpektir.
- Özellikle çenesinin kuvveti ile ünlüdür.
- Düz bir kafatası, kısa burun yapısı ve belirgin derecede kaslı yanakları vardır.
- Yuvarlak gözleri kahverengi, burun ucu siyahtır.
- Boynu kısa ve kaslıdır.
- Kısa, sık ve düz tüylerden oluşan parlak bir kürk yapısı vardır. Renkleri siyah, mavi, açık kahverengi, bantlı veya beyaz desenli olabilir.
- Ortalama Ömür: 12-14 yıl.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- İyi bir itaat eğitimi verilirse iyi bir aile köpeğidir.
- Dost canlısı, verilen görevi yapan ve sadık bir köpek ırkıdır.
- Her ne kadar ürkütücü bir görüntüye ve Pit Bull'la karışan kötü bir üne sahip olsa da yeni insanlarla tanışmaktan heyecan duyan, sıcak köpeklerdir.
- Çocuklarla özellikle iyi anlaşılan, kaba hareketlerden rahatsız olmayan belli başlı bir kaç ırktan biridir. Yalnız oynarken zarar vermek amacı olmasa da küçük çocukların üzerine atlayabilir, bu nedenle 8 yaşın üzerindeki çocuklarla oynaması daha güvenlidir.
- Staffordshire, zeki ve inatçı bir ırktır.
- Eğitimde kararlı ve ısrarcı bir tutum izlemek gereklidir.
- Tamamen korkusuz, hareketli ve son derece meraklı bir ırk olduğundan kendisine zarar verecek ortamlar ve olaylara, özellikle trafik kazalarına karşı çok dikkatli olunmalıdır.
- Stafford yabancılar için çekingenlik yaratan bir ırk gibi görünse de bekçilik ve koruma içgüdülerine sahip değildir.
- Halka açık ortamlarda asla tasmasız dolaştırılmamalıdır. Çünkü kendi ırkı ve bağlantılı ırklara karşı agresyon gösterebilir. Böyle durumlarda kontrol edilebilmesi ve tasmayı çekerken boynuna zarar gelmemesi için kalın bir boyun tasması kullanılması faydalı olur.

BULL TERRIER ve MİNİATURE BULL TERRIER

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
England	Group 03	Terrier Group	Terrier	Terrier

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- İri yapılı ırklardandır.
- Atletik ve kaslı bir vücut yapısı var.
- Baş uzun ve alın çıkıntısı olmadan **dümdüz bir burunla sonlanır.**
- Gözler küçük, badem şekilli ve koyu renklidir.
- Gözler birbirine yakın pozisyonludur.
- Vücut oldukça kompakt yapılı olup, omuzlar kaslı ve kuyruk yere yatay taşınır.
- Tüyler kısa ve sıktır.
- Tüy rengi beyaz, siyah, kaplan desenli, kıızıl, açık kahve ve üç renkli olabilir.
- Canlı ağırlık erkek: 20-27, dişi: 20-27 kg.
- Cidago yüksekliği ortalama erkek: 53-56, dişi: 53-56 cm.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- Çok hareketli, cesur bir ırktır.
- Önceleri dövüşçü bir köpek olsa da artık agresif özelliği zayıflamıştır.
- İnatçı ve başına buyruktur.
- **Sahibine düşkünlüğü ve sadakati dikkate değerdir.**
- Ortalama ömür süresi 10-12 yıl.

IRKA ÖZEL BİLGİ

- Görünümü ürkütücü olsa da, ilgi ve insan sevgisini isteyen bir yapısı vardır. İnsan ilgisini göremez ise eşyaları kemirme ön plana çıkar.
- Diğer köpekler ile kavga edebileceğinden **tasmasız gezmemeli**, iyi bir bekçi köpeğidir.

- Eğitimi bir, en geç iki yılda tamamlanmalı, yoksa hırçın ve inatçı bir köpek olabilir.

FOX TERRIER

SMOOTH (YUMUŞAK TÜYLÜ) ve WİRE (SERT TÜYLÜ)

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
England	Group 03	Terrier Group	Terrier	Terrier

- Diğer adı Tilki Teriyeri'dir.
- Fox Terrier'ler (tilki teriyerleri), terrier köpek grubundan iki farklı ırkı kapsar: Smooth Fox Terrier (yumuşak tüylü tilki teriyeri) ve Wire Fox Terrier (sert tüylü tilki teriyeri) Her iki Fox Terrier ırkının yüz yapıları benzerdir ve bedenleri çoğunlukla beyaz üzerine farklı renklerde lekelerle bezelidir.
- Jack Russell Terrier, Miniature Fox Terrier ve Rat (Sıçan) Terrier ırkları da Fox Terrierlerden köken alan ırklardır.

TARİHÇE

- İngiltere'de Romalılar tarafından M.Ö 54'te küçük köpekler av amaçlı olarak toprak üzerindeki in ve çukurlara girip tavşan, tilki vb hayvanların yerini saptamak amacıyla kullanılmıştır.
- İngiliz doktor John Caius, İngiliz terrier tipi köpeklerden 1577 tarihli "İngiltere'nin Köpek Irkları" adlı esersinde bahsetmiştir.
- 1870'ten itibaren, Fox Terrier ırkının pedigri (soy kütük) kayıtları tutulmaya başlanmıştır. Old Jock, Trap, Grove Nettle ve Tartar olarak bilinen köpekler modern beyaz terrier tiplerinin atalarıdır.

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- Renk: Beyaz, kızıl veya kızıl-kahverengi benekli.
- Asıl işlevi: Küçük haşere, fare ve tilki avı.
- Canlı Ağırlık 8-9/7-8 kg.

- Fox Terrier'in ortalama ömrü yaklaşık 15 yıldır. (Kennel Club medyan yaşı 13 yıl ve 2 ay olarak bildirmiştir)

1. Smooth Fox Terrier

- Kısa, pürüzsüz, yumuşak tüy yapısına sahiptir
- Cidago yüksekliği: 36–39 cm,
- Canlı ağırlığı: 7-9 kg
- Baş uzun ve kama şeklinde, gözler küçük, koyu renkli, kulaklar üçgendir (V-shaped).

2. Wire Fox Terrier

- Beden, soğuktan koruma sağlayan sert bir dokuya sahip, kırılğan ve çift katlı tüylerle kaplıdır. Kıllar bükülür, ancak kıvrılmaz.
- Cidago yüksekliği 36–39 cm.
- Canlı ağırlık 7–9 kg.
- Göz ve kulak Smooth Fox Terrier'e benzer, ancak beden biraz daha kısadır.

Fox Terrier'lerden köken alan köpek ırkları: Brazilian Terrier, Chilean Rat Terrier, Jack Russell Terrier, Japanese Terrier, Miniature Fox Terrier, Ratonero Bodeguero Andaluz, Rat Terrier, Teddy Roosevelt Terrier, Tenterfield Terrier, Toy Fox Terrier.

GENEL SAĞLIK SORUNLARI

- Otozomal resesif bir gen tarafından oluşturulan nöromusküler bir hastalık olan Myastenia gravis Smooth Fox Terrier ırkı köpeklerde kalıtsaldır.
- Pürüzsüz Tilki Terrierinde kalıtsaldır. Bu aynı zamanda Tel Fox Terrier için bir sağlık sorunu olan bir megaözofagus belirtisi olabilir. Pürüzsüz Tilki Terrierindeki bir başka kalıtsal durum da, cinste ortalamadan daha yaygın olan kataraktlardır. Her iki Fox Terrier türü de alerjilere karşı hassastır.
- The Kennel Club tarafından yapılan bir araştırmada, Fox Terriers'in birincil ölüm nedeni yaşlılık idi ve bu da rapor edilen ölümlerin%31,8'ini oluşturuyordu.

SCHNAUZER

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Germany	Group 02	Terrier Group	Utility	Terrier

TARİHÇE

- Almanya'da 15. ve 16. yüzyıllarda ortaya çıkan bir köpek ırkıdır. Terim, köpeğin belirgin bir şekilde uzun tüylerle kaplı burnuna gönderme yapan Almanca "Schnauzbar" (bıyık) sözcüğünden gelmektedir.
- Schnauzer terrier tipi bir köpek olarak kabul edilmesine rağmen, tipik terrier mizacına sahip değildir.
- Dev, standart ve minyatür Schnouser olmak üzere birbirine benzer üç ırk bulunmaktadır.
- Orijinal Schnauzer, modern Standart Schnauzer ile aynı boyuttadır.
- Bu köpekler eskiden kemirgen avcısı ve bekçi köpeği olarak yetiştirilmiştir.
- Minyatür Schnauzer orijinal schnauzer'ın Poodle ve Affenpinscher da dahil olmak üzere çeşitli ırkların melezlenmesi sonucu ortaya çıkmıştır.

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- AKC, minyatür bir schnauzer için siyah-beyaz (salt and pepper), siyah ve siyah-gümüş renkleri onaylamaktadır. Saf beyaz veya çok renkli köpekler AKC tarafından safkan olarak onaylanmamaktadır.
- Minyatür Schnauzer'ların cidago yüksekliği yaklaşık 30 cm, canlı ağırlıkları ise 6,4-9,1 kg, Standart Schnauzerlar'ın cidago yüksekliği 46 cm, canlı ağırlığı 14-20 kg, Dev Schnauzer cidago yüksekliği 61 cm, canlı ağırlığı 25-36 kg kadardır.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- Yüksek enerjili ve çok zeki köpeklerdir.

- Koruyucu ve enerjiktirler ancak potansiyel tehlike olarak gördüğü durum ve seslere karşı havlama eğilimi fazladır.
- Köpek sahipleri aşırı havlamayı engellemek için iyi bir eğitim vermelidir.
- Irkın zeka düzeyi ortalamasının üzerinde olup bağımsız davranma eğilimi yüzünden erken eğitim ve günlük düzenli egzersiz sağlanması önemlidir.

IRKA ÖZEL BİLGİ

- Schnauzer'in kendine özgü sakalları ve uzun tüylü kaşları vardır.
- Kuyruk ve kulak kesimi geleneksel olarak yapılmaktadır ancak Avrupa Birliği, Avustralya ve Yeni Zelanda'da yasaklanmıştır. Diğer ülkelerde de kuyruk-kulak kesimi daha az yapılmaya başlanmıştır.
- Schnauzer'in sakal ve bacak kılları keçeleşmeyi önlemek için sık sık fırçalanmalıdır.
- Schnauzer tüyleri çift katlıdır. Üst kat koruyucu işleve sahip sert kıllardan, alt kat ise yumuşak tüylerden oluşmaktadır.
- Astar palto, yılda en az iki kere "soyulmuş" (gevşek, ölü saçlar koparılmış) olmalıdır. Soyulmuş bir schnauzer, cins standardında tarif edildiği gibi sert bir wiry ceketine sahip olacaktır. Traş edilmiş bir evcil hayvan sert üst kat kaybedecek ve sadece yumuşak astarı sergileyecektir.
- Schnauzers, köpeklerin çoğu köpek ırkının aksine hypoallergenic bir deri yapısına sahiptir.

6. TOY GROUP (SÜS KÖPEKLERİ)

CAVALIER KING CHARLES SPANIEL

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
England	Group 09	Toy Group	Toy	Companion Dog

TARİHÇE

- 18. yüzyılın başlarında, Marlborough'un 1. Dükü olan John Churchill'in, avcılık için kırmızı-beyaz King Charles tipi spaniel köpekleri vardı. Dük bu köpeklerin rengine Blenheim Savaşı'ndaki zaferinin şerefine Blenheim adını verdi.
- Cavalier King Charles Spaniel ırkı 1920'lere kadar daha küçük yapılı King Charles Spaniel ile aynı geçmişe sahipti, sonraları yetiştiriciler, Kral II. Charles'ın köpeğini andıran bir köpek üretme çabasına girdiler ve Cavalier King Charles Spaniel köpek ırkı ortaya çıktı.
- Bazı köpeklerde alnın ortasında kestane lekesi vardır buna "Blenheim" noktası ya da "Düşesin parmak izi" denir. (Efsaneye göre Marlborough Düşesi Sarah Churchill, kocasının Blenheim Savaşı'ndan dönüşünü beklerken, gebe bir dişi köpeğin başını okşuyordu. Savaşın kazanıldığı haberi alındıktan sonra bu dişinin doğurduğu beş yavru da bu işaret bulunmaktaydı).
- ABD'de 2013 Kayıt İstatistiklerinde 18. en popüler saf ırk olarak yer almaktadır.

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- Canlı Ağırlık 6–8 kg.
- Cidago Yüksekliği 30–33 cm.
- Renk Blenheim, Siyah-Taba, Ruby (zümrüt kırmızı) ve Tri-Color (üç renkli).
- Yaşam Süresi 9-14 yıl.
- İpeksi, düz bir tüy yapısı vardır.

- Irk standardına göre tanınan dört rengi vardır. Blenheim (kestane ve beyaz), Tricolor (siyah/beyaz/tahta (tan)), Siyah - Tahta ve Ruby (Yakut kırmızısı, parlak kırmızı). Blenheim varyetesinde beyaz beden örtüsü üzerine sırtta kestane kahverengi bulunur. Göz ve kulaklar da kahverengidir. Siyah-Tahta (tan) köpeklerde siyah beden üzerinde tahta renk büyük lekeler bulunur. Üç renkli (Tricolor) varyetesinde gözler arasında beyaz renkli bir nişane bulunur (Bu renk Cavalier King Charles Spaniel'ler "Prens Charles" olarak adlandırılır). Ruby (Yakut kırmızı) varyetesinde beyaz lekeler içermeyen düz açık kahverengi dona sahiptir.
- Ortalama yaşam süreleri 10 yıldan azdır.
- Beden üzerinde orta uzunlukta ipeksi, dalgalı tüyler bulunur.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- Genellikle hem çocuklar hem de diğer hayvanlar ile dost canlısı bir ırktır, ancak çok fazla insan ilgisi ister.
- Bir aile köpeği oldukları için bir seferde uzun süre yalnız bırakılmamalıdır.
- Çok sevecen, eğlenceli, son derece sabırlı ve oyuncudur.
- Çocuklar ve diğer köpeklerle iyi geçinir
- Hemen hemen her ortama, aileye ve yere hızla uyum sağlarlar
- Hastalar ve yaşlılar için mükemmel bir refakatçi köpektir (terapi köpeği).

Cavalier King Charles Spaniel ile English Toy Spaniel Arasındaki Farklar

- İki ırk aynı kökenden gelir ve sadece 100 yıl önce birbirlerinden ayrılmışlardır.
- İki ırk arasında önemli farklar vardır, birincil fark büyüklüktür. Cavalier King Charles Spaniel ortalama 6-8 kg canlı ağırlığa sahipken, King Charles Spaniel 4-7 kg canlı ağırlığa sahiptir.
- Yüz özellikleri benzer iken, Cavalier King Charles Spaniel ırkında kulaklar daha yüksek bağlantılı ve kafatası düzdür. King Charles Spaniel ırkının kafatası çıkıntılı yapıdadır. (domed)
- Cavalier King Charles Spaniel'in burun uzunluğu, King Charles Spaniel'den daha fazladır.

CHIHUAHUA

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Mexico	Group 09	Toy Group	Toy	Companion Dog

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- Minyatür yapıli ırklardandır.
- Baş küçük-yuvarlak yapıli olup, burun küçüktür.
- Gözler yuvarlak, büyük ve koyu renklidir.
- Kulaklar dik yapılidir.
- Kuyruk sırtta orak biçiminde kıvrık taşınır.
- Tüyler kısa ve serttir.
- Tüy rengi açık kahve, sarı, kestane, gümüş rengi ve gri olabilir.
- **Apartman hayatına çok uygundur.**
- Soğuşa çok dayanıksızdır, korumak gerekir.
- Ortalama ömür süresi 15 yıl ve üzeridir.
- Canlı ağırlık 1-3 kg.
- Cidago yüksekliğı 15-23 cm.

MALTESE

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Italy	Group 09	Toy Group	Toy	Companion Dog

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- Küçük yapıli ırklardandır.
- Neşeli ve hareketli bir köpektir.
- Kulaklar uzun ve düşüktür.
- Kuyruk sırt üzerinde kıvrık olarak taşınır.
- Gözler yuvarlak ve koyu renklidir.
- Burun siyah, baş uzunluğunun 1/3 kadar uzun ve alın çıkıntısı belirgindir.
- Sırt çizgisi düzdür.
- Tüyler tek katmanlı, ipeksi ve düzdür.
- Tüyler yere kadar uzanır ve rengi beyazdır.
- Apartman hayatı için idealdir.
- **Hemen hemen hiç tüy dökmez.**
- Günlük fırçalama gerektirir.
- Canlı ağırlık erkek: 3-4, dişi: 3-4 kg.
- Cidago yüksekliği ortalaması erkek: 21-25, dişi: 20-23 cm.

PAPILLON

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Spain, Belgium, France	Group 09	Toy Group	Toy	Companion Dog

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- Küçük yapıli ırklardandır.
- Kulaklarının görünümünden dolayı kelebek köpek adı da verilir.
- Kuyruk uzun, tüylü olup, sırtta kıvrık şekilde taşındığından sincap spaniel adı da kullanılmıştır.
- Tüy rengi her renk lekeli olabilir.
- Burun kısa ve nispeten küttür.

- **Burunda belirgin şekilde beyaz bir bant vardır.**
- Renkli lekeler her iki gözü ve kulağı da tamamen kaplar.
- Kulaklar kelebek kanadına benzer ve dik ya da düşük taşınabilir.
- Ilıman iklimleri daha çok sever.
- Canlı ağırlık erkek: 4-5, dişi: 3-4 kg.
- Cidago yüksekliği ortalaması erkek: 20-28, dişi: 20-28 cm.

PEKINGESE

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
China	Group 09	Toy Group	Toy	Companion Dog

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- Küçük yapılı ırklardandır.
- Baş yuvarlak ve büyük yapılıdır.
- Yüz düz yapılı olup, burun koyu renk ve kırışık yapılıdır.
- Kulaklar uzun, sarkık ve uzun tüylüdür.
- Gözler büyük, yuvarlak, dışarı çıkık ve koyu renklidir.
- Boyun kısa ve kalındır.
- Tüyler düz, uzun, **ipeksi** yapıdadır.
- Tüyler her renk olabilir.
- Tüy bakımının düzenli yapılması gerekir.
- Biraz **inatçı** yapısı vardır, hırçınlaşabilir. Küçük çocuklu ailelere çok uygun değildir.
- Canlı ağırlık erkek: 3,5-4,5, dişi: 3,5-4,5 kg
- Cidago yüksekliği ortalaması erkek: 30, dişi: 30 cm.

POMERANIAN

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Germany, Poland	Group 05	Toy Group	Toy	Companion Dog

Pomeranian (genellikle Pom olarak bilinir), Almanya ve Polonya sınırları içindeki Pomerania bölgesinde German Spitz ırkı köpeklerden türemiştir. Birçok ülkede Cüce-Spitz (Zwergspitz) olarak bilinir.

TARİHÇE

- Günümüzün Pomeranian ırkının öncüleri, **Wolfspitz** ya da Spitz tipi olarak bilinen Arktik bölgelerindeki **büyük cüsseli iş köpekleri**di.
- Bu ırk, 18. yüzyılda İngiliz kraliyet ailesi tarafından popüler hale getirilmiştir.
- Kraliçe Victoria'nın Pomeranian ırkı bir köpeği bulunmaktaydı. Kraliçe Victoria'nın yaşamı boyunca, ırkın **büüklüğü yarı yarıya azaldı**.
- İlk ırk kulübü 1891'de İngiltere'de kuruldu ve kısa bir süre sonra ilk ırk standartları yazıldı.

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- **Canlı Ağırlık:** 1 kg - 3 kg.
- **Cidago Yüksekliği:** 13 cm - 30 cm.
- **Ortalama Yaşam Süresi:** 12-16 yıl, düzenli ve disiplinli bir bakımda 20 yaşına kadar yaşadıkları da bilinir.
- Kuyruk bağlantısı **yukarıdan**.
- Sık, sağlam tüylü. **Tüyler kalın, çift katlıdır**.
- Dış katman uzun, düz ve serttir; alt katman yumuşak, kalın ve kısadır.
- Günlük iyi bir bakım gerektirir.
- ırkın bilinen ilk örnekleri **beyaz** veya bazen **kahverengi** ya da **siyahtı**. Kraliçe Victoria, 1888'de küçük bir **kırmızı** Pomeranian'ı sahiplenince bu renk 19. yüzyılın sonlarında moda dönüştü.

- Günümüzde **beyaz, siyah, kahverengi, kırmızı, turuncu, krem, mavi, samur, siyah ve kahverengi, kahverengi ve bronz lekeli** gibi diğer köpek ırklarına göre oldukça geniş renk özelliği bulunmaktadır.
- **En yaygın renkler turuncu, siyah veya krem/beyazdır.**
- Taba renk üzerinde açık mavi/gri beneklerin olduğu **Merle** renk, yetiştiriciler tarafından geliştirilen yeni bir renktir.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- Genellikle arkadaş canlısı, eğlenceli ve canlıdır.
- **Diğer köpeklerle agresif olabilirler.**
- **Havlamak** eğer iyi bir eğitim verilmezse **alışkanlığına** dönüşebilir.
- **Zeki**, eğitime yatkın köpeklerdir.
- Yavru genişliği ortalaması 1,9-2,7.
- 2013 itibariyle, en az 1998 yılından bu yana ABD'de en popüler yirmi ırk arasında yer almıştır.

BOO: Traş edilip ayı yavrusuna benzer hale geldikten sonra aldığı isim. Her pomeranian traş edildikten sonra boo olamaz. **Boo** diye adlandırılması için **burnu küt, kulakları da yuvarlağa yakın** olmalıdır. (Normal Pomeranian köpekler 2000 TL'ye kadar satılabilirken, bu tip köpekler Türkiye'de 2018 yılında 5000 TL'ye kadar alıcı bulabilmektedir.) Yine bu tip köpekler alınırken dikkatli olunmalı, **german spitz, eskimo ya da benzer yapıda diğer toy köpek ırklarının melezleri safkan pomeranian olarak pazarlanabilmektedir. Yavru köpek alırken buna dikkat edilmelidir.**

POODLE

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Germany, France	Group 09	Toy Group	Utility	Companion Dog, Gun Dog

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- Küçük yapılı ırklardandır
- **Çok zeki** olup, **eğitime en yatkın** köpeklerden birisidir. Sirklerde bu nedenle tercih edilmektedir
- Beden kare şeklindedir.
- Baş ve burun oldukça uzundur.
- Gözler oval ve koyu renklidir.
- Koyu renk göz bir ırk karakteridir.
- Tüyler **sert, uzun ve kıvrıktır**.
- Tüy rengi her renk olabilir.
- Ilıman iklimleri daha çok sever.
- Canlı ağırlık: 7-8 kg.
- Cıdago yüksekliği: 28-38 cm.

PUG

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
China	Group 09	Toy Group	Toy	Companion Dog

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- Küçük yapılı ırklardandır.
- Beden oldukça sıkı yapılı olup yandan kare şeklinde görülür.
- Yüz ve kulaklar daima siyah renklidir.
- Yüzde kırışıklıklar bulunur.
- Sırt kısa ve düzdür.
- Kuyruk kıvrık şekilde sırtta taşınır (çift sarmal makbul).
- Bacaklar **düz ve güçlüdür**.
- Tüyler **kısa ve yumuşaktır**.
- Tüy rengi kayısı sarısı, siyah, sütlü kahve olabilir.
- Apartman hayatına uygun bir ırktır.

- Canlı ağırlık 6-9 kg.
- Cidago yüksekliği erkek 30-36 cm; dişi 25-30 cm.

SHIH TZU

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
China	Group 09	Toy Group	Utility	Companion Dog

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- Küçük yapılı ırklardandır.
- **Burun üzerinden yukarı doğru uzayan tüyler** köpeğe karakteristik yüz ifadesini verir.
- Yüzdeki her tarafa uzayan tüyler nedeniyle **krizantem yüzlü köpek** adı da verilir.
- Baş yuvarlak olup, **bıyık ve sakal tipik** olarak çok **uzundur**.
- Gözler büyük, yuvarlak ve birbirinden uzaktır.
- Kulaklar küçük ve düşük yapılı olup bol tüylüdür ve görülmez.
- **Kuyruk bol uzun tüylü** olup, kuyruk beden üzerine **katlanarak** taşınır.
- **Alın bölgesi ve kuyruktaki tüylerin beyaz** olması tercih edilir.
- Tüy rengi her renk olabilir.
- Soğuk havaya **dayanıklılık** zayıftır.
- Canlı ağırlık 4-7 kg.
- Cidago yüksekliği 28 cm.

YORKSHIRE TERRIER

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
England	Group 03	Toy Group	Toy Group	Companion Dog

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- **Küçük** yapılı ırklardandır.
- Burun **siyah** renkli olup, orta uzunluktadır.
- Kulaklar **üçgen** şekilli ve dik ya da yarı diktir.
- Tüyler **uzun ve ipeksi** yapıdadır.
- Gövde ve kuyruk **çelik mavisi**, diğer bölgeler **ten rengi**.
- Oldukça hareketli ve cesur bir köpektir.
- Apartman hayatına uygundur.
- Soğuk havaya dayanıklılık zayıftır.
- Canlı ağırlık 3 kg.
- Cidago yüksekliği 15-18 cm.

SILKY TERRIER

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Avustralya	-	-	-	-

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- Küçük yapılı ırklardandır.
- Vücut alçak yapılıdır.
- Kulaklar V şeklinde ve dik pozisyonludur.
- Gözler yuvarlak ve koyu renkli.
- Burun ucu siyah.
- Sırt düz olup vücut hafif dikdörtgendir.
- Tüyler tek tabaka, düz, uzun ve ipeksi yapıdadır.
- **Tüy Sırt çizgisinde net şekilde iki tarafa ayrılır.**
- Tüy rengi çelik mavi ve ten rengidir (enseden kuyruk ucuna kadar, ön bacaklarda dirseklere kadar, Arka bacaklar üst yarı kısmı mavi, burun, yanaklar, kulak dipleri, ayaklar ve anal bölge ten renginde).

- Canlı ağırlık 4-5 kg.
- Cidago yüksekliği 23-25 cm.
- Ortalama ömür süresi 13-15 yıl.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- Çok zeki ve neşeli bir ırktır. Meraklı bir yapısı vardır.
- Çok kibar ve göz alıcı bir görünüme sahip olmasına rağmen gözcülük ve koruyuculuk özelliği çok yüksektir.
- **Havlama özelliği biraz fazladır.** Havlama özelliği bakımından küçük iken eğitilmelidir.

IRKA ÖZEL BİLGİ

- **Kıskanç** bir yapısı vardır.
- İdeal bir apartman köpeğidir.
- **Hemen hiç tüy dökmez.**

7. WORKİNG GROUP (İŞ KÖPEKLERİ)

ENGLISH MASTIFF

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
England	Group 02	Working Group	Working	Guardian Dog

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- İri yapılı **dev** ırklardandır.
- Kaslı ve kuvvetli bir vücut yapısına sahip.
- Baş **kare** şeklinde ve burun kısadır.
- Göz çevresi ve burunda **siyah maske** mevcut.
- Gözler küçük yapılı ve açık kahve renğinde.
- Kulaklar **üçgen** şekilli ve **öne sarkık**, koyu renkli.
- Çene **alt dişler biraz ileride** olarak kapanır.
- Kuyruk diz eklemine kadar uzanır.
- Tüyler kısa ve altın sarısı, açık kahve, sarımsı kahve, gümüşü, kayısı renklerde.
- Canlı ağırlık erkek: 70-75 kg, dişi: 65-70 kg.
- Cidago yüksekliği erkek: 75-80 cm, dişi: 65-70 cm.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- **Zeki** ve ağır mizaçlıdır.
- Koruma güdüsü **çok güçlü**.
- **Bekçilik** özellikleri mükemmeldir.
- Korumada **saldırmadan çok yaklaştırmama** modelini uygular.

IRKA ÖZEL BİLGİ

- **Ilıman** iklimleri daha çok sever. Bahçeli eve daha uygun.
- **Salya** miktarı fazla.
- **Horlama** özelliği bulunmakta, solunum hırıltılı.

NEAPOLITAN MASTIFF

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Italy	Group 02	Working Group	Working	Guardian Dog

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- **Molosser** grubu ortak atadan köken almış **sağlam yapılı, büyük** köpek ırklarını kapsamaktadır.
- Tipik olarak ağır kemiklere, yukarıdan bağlantılı sarkık kulaklara, görece kısa ve iyi kaslı bir boyna ve kısa bir burun kemerine sahiptir.

TİBETAN MASTIFF

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Tibet	Group 02	Working Group	Working	Guardian Dog

AKİTA

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Japan	Group 05	Working Group	Utility	Northern Breed

TARİHÇE

Japon tarihi

Gerek sözlü gerekse yazılı Japon tarihsel belgelerine göre bu ırkın kökeni Japonya'nın en eski köpek ırklarından olan Matagi köpeğine (ayı ve geyik avında kullanılan bir av köpeği) dayanmaktadır.

Amerikan Tarihi

II. Dünya Savaşında Japonya işgal gücündeki Amerikan Askerleri bu ırkı Amerika'ya götürmüştür, sonrası dönemde iki farklı varyete (ya da ırk) olarak ayrılmaya başladı.

- Diğer Adları: Akita Inu, Akita Ken, Japanese Akita, American Akita, Great Japanese Dog.
- Japonya'nın dağlık kuzey bölgelerinden gelen büyük bir köpek ırkıdır.
- İki Akita varyetesi vardır. Japonya'da yaygın olarak "Akita Ken" (ya da "Akita inu", inu Japoncada köpek demek) olarak adlandırılan Japon varyetesi ve "Amerikan Akita" olarak bilinen Amerikan varyetesi.
- Akita, Siberian Husky gibi birçok kuzey spitz ırkına benzer kısa çift katlı tüy yapısına sahiptir. Resesif genotipte uzun tüylü bireyler de gözlenebilir.
- Her iki varyete arasında belirgin farklılıklar vardır.
- Birincisi, **Amerikan Akita her renkte olabilirken** Japon Akita ırk standartlarında sadece kızıl, açık kahverengi, susam, beyaz ve çizgili (brindle) renkler kabul edilmektedir.
- **Amerikan Akita köpekler genellikle daha ağır kemikli ve daha büyük gövde ve başa sahipken** Japon Akitalar daha hafif ve daha ince, adeta bir tilki başı görünümünde baş yapısına sahiptir.

- AKC ve Kanada KC Amerikan ve Japon varyetelerini aynı ırk olarak kabul ederken UKC, FCI ve Japan Kennel Club (JKC) iki ayrı ırk olarak kabul etmektedir.

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- Spitz ırkı olarak, Akita bir soğuk iklim ırkıdır.
- İri kemiklidir.
- Büyük başlı, dik ve üçgen kulaklıdır.
- Gözler küçüktür
- Kuyruk sırta doğru kıvrık bir biçimde taşınır.
- Canlı ağırlık erkeklerde 45-59 kg; dişilerde 32-45 kg.
- Cidago yüksekliği erkeklerde 66-71 cm; dişilerde 61-66 cm.
- Japon Akita biraz daha küçük yapılıdır.
- Don; gri-beyaz çizgili renkten (brindle) kızıl, açık kahve, krem ve beyaza kadar değişik renklerde olabilir.
- Çift katlı tüy tabakası bulunur.
- Uzun ve yumuşak tüylü bireylerin mizaçlarının daha iyi olduğu bilinmektedir.
- Az bakım isteyen köpek ırklarındandır.
- Yılda 2-3 kez tüy dökerler.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- Akita, genellikle yabancılarla ilgisi olmayan, ancak sahibi ve aile üyelerine karşı sadık, güçlü, bağımsız ve baskın bir ırktır.
- Yabancılara, aynı cinsiyetteki diğer köpeklere karşı **agresif olabilir.**
- Büyük, güçlü, bağımsız ve baskın bir köpektir, dolayısıyla eğitime **7-8 haftalık yaşta** başlanmalıdır.
- Sahibine çok sadık köpeklerdir (Dünyanın en sadık köpek ırkı olduğu söylenmekte)
- Cesur, gözü pek, duygusal, çoğunlukla uysal.
- Çok fazla havlamazlar.
- Çok iyi bir avcı özelliğine sahiptir.

BELİRLİ SPESİFİK DURUMLAR

- Veteriner literatüre geçen ve bu ırka özgü iki özel durum vardır:
- Aşılara, ilaçlara, insektisidlere, anestetiklere ve trankilizantlara karşı **immün duyarlılık**

- **Pseudohyperkalemia**, kanda potasyum artışı. Laboratuvar tanı testlerinde yanlışlıkla hyperkalemia olduğu sanılabilir (pseudo eki o yüzden).
- Akita gibi birçok Doğu Asya ırkının, **diğer köpeklere göre RBC'lerinde daha yüksek bir potasyum düzeyi vardır.**

BOXER

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Germany	Group 02	Working Group	Working	Guardian Dog

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- İri yapılı.
- Oldukça **güçlü ve kompakt** bir beden yapısı.
- Tüy yapısı kısa.
- Renk beyaz lekeli kahverengi, kızıl, çizgili.
- Baş bedenle orantılı ve deri kıvrımsız olmalı.
- **Alt çene kıvrılarak üst çene hizasını geçer.**
- **Diş ve dil ağzın kapalı pozisyonunda görülmemeli.**
- Burun **büyük ve siyah.**
- Boyun **uzun ve kaslı**, güçlü görünümlüdür.
- Beden uzunluğu ve cidago yüksekliği birbirine yakın olup, **beden yandan kare** görünümlüdür.
- **Kuyruk yukarıdan taşınır.**
- **Ön ayaklar yere dik** ve birbirine paralel pozisyonludur.
- Canlı ağırlık erkek 27-32 kg; dişi 24-29 kg.
- Cidago yüksekliği erkek 56-63; dişi 53-61 cm.
- Yaşam süresi ortalama 11-14 yıl.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- Çok cesur, Oldukça hareketli, atletik yapılı.
- meraklı ve oynama özelliği yüksek.

- Sahiplenme güdüsü yüksek olup, **koruma üst düzeyde.**

IRKA ÖZEL BİLGİ

- Aşırı sıcak ve soğuğa dayanıksız, **iyi bir bahçe köpeği olamaz.**
- Yeterli egzersiz sağlanırsa **evde rahat bakılır.**
- Kıl dökme **orta** düzeyde.
- **Beyaz renkleri tercih edilmez.**
- Kuyruk ve kulak kesimi yapılmakta (yapılmamalı).
- Öncelikli olarak **bekçi, koruma köpeği** olarak kullanılır.

CANE CORSO

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Italy	Group 02	Working Group	-	Guardian Dog

TARİHÇE

- Cane Corso köpek ırkının ataları Romalılar tarafından savaşta kullanılan köpeklerdir (Canis pugnax).
- Günümüzde domuz av köpeği ve bekçi köpeği olarak kullanılmaktadır.
- Cane Corso (Italian Mastiff, Italian Corso Dog, Italian Corso)
- Irk adı; İtalyanca köpek anlamına gelen “cane” ve Latince koruyucu anlamına gelen "cohors" terimlerinden türetilmiştir.
- Yıllar boyunca İtalya'da bir bekçi ve av köpeği kullanılmıştır.
- Cane Corso, Neapolitan Mastiff ile yakın akraba büyük bir ırktır.
- Diğer Mastiff ırklarından daha iyi kaslı ve daha az hantaldır.

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- Canlı ağırlık erkeklerde 45-50 kg; dişilerde 40-45 kg.
- Cidago yüksekliği erkeklerde 62-70 cm; dişilerde 58-66 cm.
- Ortalama yaşam süresi 9-10 yıl kadardır.

- **Sıkı** bir deri yapısına rağmen **gerdanda deri sarkmaları** olabilir.
- Baş yapısı bu ırkın en önemli özelliğidir: Baş büyük ve heybetli, alın düz ve burun bölgesine yakındır.
- Kafatasının toplam uzunluğunun yaklaşık **1/3**'ünü kapsayan **burun** uzun ve geniştir
- Gözler **badem** şeklinde, düz ve ön taraftan bakıldığında, burun hattının biraz üzerine yerleşmiş ve koyu renktedir.
- Geleneksel olarak **kulaklar** dik eşkenar üçgen görünüm alacak şekilde **kesilirdi**, ancak artık kulak kesimi yasal değildir.
- Kulaklar gözlerin düzeyine ya da biraz altına inecek şekilde **sarkıktır**.
- **Kuyruk** yine geleneksel olarak 4. Kuyruk omurundan **kesilirdi**, ancak günümüzde bu kesim de yapılmamaktadır.
- Standart olarak **kuyruk uzun ve dik durmalı**, sırta doğru **kıvrımlanmamalıdır**.
- Cane Corso ırkında; **siyah** ve **açık kahverengi** olarak iki temel renk görünür, "**blue**" (siyah bireylerden dönüştürülen gri renk) ve "**formentino**" (kahverengi bireylerden dönüştürülen **mavi/gri maskeli kahverengi**) denen renkler de bulunmaktadır.
- Göğüste, parmak uçlarında, çene ve burunda **beyaz nişaneler yaygındır**, ancak büyük beyaz lekeler arzu edilmez.

DOBERMAN (PINSCHER)

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Germany	Group 02	Working Group	Working	Guardian Dog

TARİHÇE:

- Irkın adı 1890'da, bu ırkı üreten Alman Karl Friedrich Louis Dobermann'dan (2 Ocak 1834-9 Haziran 1894) gelir.
- Üreticisinin adını taşıyan tek köpek ırkıdır.
- "Gerhilde v. Thüringen ve Graf Belling v. Grönland" 1898 yılında resmi kayıtlara Dobermann olarak giren ilk köpeklerdir.

- Doberman ırkının üretiminde Alman Çoban Köpeği, Danua, Alman Pinscher, Butcher's Dog, Beaucheron, Manchester Terrier ve Greyhound ırklarının rol oynadığını düşünülmektedir.
- 1899 yılında günümüzde Dobermann Verein DV olarak bilinen ilk doberman kulübü kuruldu.

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- **İri** yapılı, zarif bir vücut yapısına sahip ancak **oldukça kash ve güçlüdür**.
- Göğüs bölgesi gelişmiş olup **sırt kısa** yapılıdır.
- **Kısa ve güçlü** bir boyna sahip.
- **Dişler ve çene yapısı** çok güçlü.
- Kulaklar orta büyüklükte, sarkık, **genelde kesilir (yasak)**.
- Bacaklar yere dik basış pozisyonlu ve yürüyüş çok zariftir.
- Deri bedeni oldukça sıkı şekilde sarar.
- Canlı ağırlık 30-40 kg.
- Cidago yüksekliği 66-71 cm.
- Tüy yapısı kısa ve renk öncelikli olarak **siyah ve kızıl**. Kızıl, Açık kahve ve mavi (gri) renklerde olabilir.
- FCI'nın kabul ettiği standartlara göre siyah ve kızıl (koyu kahverengi) renkte olabilir. AKC ise siyah, kızıl, mavi ve fawn (açık kahverengi, geyik rengi) olmak üzere dört rengi kabul eder. Albino Dobermanlar güneşe duyarlı olmaları nedeniyle bu iki kulüpçe de kabul görmezler. Bu dört renkten hangisi olursa olsun, yüzünde, göğsünde, ayakları üstünde ve anüs çevresinde pas rengi lekeler bulunmalıdır.
- Tüyler kısa ve parlak olmalıdır.
- **Kılları ince** olduğu için soğuk iklimlere karşı çok dayanıklı değildir. Bu nedenle genellikle bahçeli evlerde yaşamasına karşın evin içinde ya da bahçede özel ısıtmalı kulübelere uyurlar.
- Estetik operasyonun yasal olduğu ülkelerde **kuyruk ikinci boğumdan kesiktir** ve kulaklar kafayla orantılı biçimde kesilerek dikleştirilmiştir.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- Çok **hareketli** ve **güçlüdür**.
- Koruma içgüdüğü oldukça yüksek.
- **Dişilerin eğitimi biraz daha zor**.
- Söylenildiği gibi saldırgan değildir. Ancak **küçük yaşta eğitime** alınmalıdır.

- Son derece güçlü ve asil bir görünüme sahiptir. Bunun yanı sıra oldukça hareketli, hızlı, çevik ve eğitilebilir bir köpektir. **Bir komutu 1-5 tekrar arasında öğrenir.**
- Sahibine ve ailesine karşı **oldukça koruyucu** bir ırktır. Yabancılara karşı genellikle şüpheyle yaklaşır, kendine son derece güvenlidir.
- İyi sosyalleştirilmiş bir doberman **gereksiz agresyon** göstermemelidir. **Dominant bir ırk olduğu için genellikle ilk kez köpek sahibi olacak deneyimsiz kişilere önerilmez.**
- Sahip odaklı bir hayvan olduğu için daima sahibinin yanında olmak ister.

IRKA ÖZEL BİLGİ

- **Aşırı soğuğa dayanıksız** olduğundan iyi bir bahçe köpeği olamaz.
- Yeterli **egzersiz** sağlanırsa evde rahat bakılır.
- Kıl dökme **orta** düzeydedir.
- Öncelikli olarak **bekçi, koruma köpeği** olarak kullanılır.
- **Polis ve ordu** görevlerinde de başarılı olabilir.
- **Almanya'da bu ırkta bir köpeğin damızlık olabilmesi için o köpeğin karakter ve fiziki yönden kusursuz olmasına dikkat edilir** ve çiftleştirilebilmesi için ZTP testinden geçebilmelidir.
- **Beyinlerinin 5-7-8 yaşından sonra kafataslarının içine sıkıştığı** ve buna bağlı olarak sahibine/başkalarına saldırması tüm dünyada yaygın bir **efsanedir**. Ancak hiçbir geçerliliği yoktur.

GREAT DANE

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Germany	Group 02	Working Group	Working	Guardian Dog

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- İri yapılı dev ırklardandır (Dünyanın en büyük köpek ırkı).

- Baş uzun ve dar yapılı, alında belirgin bir çıkıntı vardır.
- Burun delikleri oldukça büyüktür.
- Boyun uzun ve kavisli olup, kaslıdır.
- Ön bacaklar yere dik olarak basar.
- Kısa tırnaklı yuvarlak yapılı ayaklara sahiptir.
- Kuyruk orta uzunluktadır.
- Dişler ve çene güçlü.
- Tüyler açık kahve, **siyah**, koyu gri, siyah-beyaz ya da alaca olabilir.
- Tüyler kısa ve sık yapılıdır.
- Canlı ağırlık **erkek 54-72 kg; dişi 45-59 kg**.
- Cidago yüksekliği **erkek 76-82 cm; dişi 71-81 cm**.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- **İyi huylu** ve sakin mizaçlıdır.
- İnsanlarla olmayı sever.
- Havlama **sadece tehlike** hissettiğinde yapılır.
- **Güvenilir** ve kontrollü bir hayvandır.
- Ortalama yaşam süresi 10 yıl.

IRKA ÖZEL BİLGİ

- Ilıman iklimlerde daha çok rahat eder.
- **Büyük bir eve** ihtiyacı vardır.
- Öncelikli olarak **bekçilik** amaçlı kullanılır.
- Eğitiminde özellikle insanlara **yaslanmaması** öğretilmelidir (aksi halde **çocuklar için tehlikeli** olabilir).

KOMONDOR

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Hungary	Group 01	Working Group	Pastoral	Guardian Dog

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- İri yapılı **dev** ırklardandır.
- Tüm beden uzun (20-25 cm) beyaz renkli **keçeleşmiş lüle** benzeri tüylerle kaplı.
- Lüle oluşması **2 yıl**, tam uzunluğa ulaşmaları ise **5 yıl** sürer.
- Gözler **koyu kahverengi** renkte.
- Kulaklar **U** şeklindedir.
- Kuyruk **aşağı sarkık** taşır.
- Canlı ağırlık erkek 55-60 kg; dişi 50-55 kg.
- Cidago yüksekliği 65cm.
- Ortalama ömür süresi 10-12 yıl.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- **Dikkatli** ve özgüveni yüksek bir köpektir.
- **İnatçı** bir yapısı vardır.
- **Sürüyü** kurt diğer yabanilere karşı **cesaretle** savunur.
- Zeka seviyesi yüksektir ancak yaptığından **çabuk sıkılır**.

IRKA ÖZEL BİLGİ

- Ev yaşamına çok uygun değildir. Geniş arazi alanlı evlerde olabilir.
- Tüyler kesinlikle **fırçalanmaz !!!**
- Her iklimde yaşayabilir.

KOMONDOR ve PULI arasındaki farklar:

- Komondor daha iri, ağır ve daha yüksek yapılıdır.
- Puli siyah, beyaz, gri renklerde olabilir, Komondor sadece beyaz renktedir.
- Puli, çoban ve bekçi köpeği gün boyu kullanılabilirken, Komondor geceleri bekçi köpeği olarak kullanılır.
- Puli daha hareketli ve enerjik, Komondor daha ağırbaşlı ancak asabidir.

LEONBERGER

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Germany	Group 02	Working Group	Working	Guardian Dog

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- İri yapılı.
- Yüzde **siyah maske** yapısı, burun ve dudaklar siyah.
- Kulaklar düşük ve orta büyüklükte.
- Gözler **kahverengi**.
- Beden uzunluğu cidago yüksekliğinden biraz fazla.
- Boyun **yele** benzeri tüylerle kaplı.
- Kuyruk tüylü yapıda ve topuğa kadar uzanır.
- **Parmak arası perdeli olup iyi yüzer.**
- Canlı ağırlık erkek 59-77 kg; dişi 45-59 kg.
- Cidago yüksekliği erkek 74-80; dişi 61-74 cm.
- **Tüy yapısı su geçirmez.**
- Renk kızıldan kahveye değişebilir. **Kıl uçları siyahımsı** renktir.
- Göğüs ve ayak uçlarında **beyazlık olabilir.**

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- **Sakin** mizaçlı.
- **Zeki** olup eğitime yatkındır.
- Diğer iri ırk köpeklere göre oldukça **hareketli ve çevik.**
- **Sadakat** özelliği çok gelişmiş.
- Gereksiz yere havlama **çok az.**

IRKA ÖZEL BİLGİ

- **Soğuk** iklimleri daha çok sever.

- Mevsimsel tüy dökülmesi **fazla**.
- Bekçilik, iz sürme ve kurtarma köpeği olarak kullanılır.

NEWFOUNDLAND

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Canada	Group 02	Working Group	Working	Guardian Dog

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- İri yapılı, Baş büyük ve gösterişli.
- **Burun** geniş ve kısa, kare şeklinde olup, **genelde siyah**.
- **Kulaklar** kkk, **gen** şeklinde ve **düşük** yapılı.
- Gözler kkk ve **koyu kahverengi**.
- **Parmak araları perdeli**.
- Kuyruk sarkık pozisyonlu.
- Tüyler genelde **siyah**, daha az olarak bronz, kahve ve gri. Yapısı hafif dalgalı, **st kıllar oldukça sık ve suya dayanıklılık için yağlıdır**.
- Ortalama yaşam süresi 8-10 yıl.
- Canlı ağırlık erkek 59-68 kg; dişi 45-54 kg.
- Cidago yüksekliği erkek 69-74; dişi 63-69 cm.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- Oldukça cesur ve **zeki**.
- **Sakin** mizaçlı, insana bağlanma özelliği yüksek.
- **Sabırlı** ve itaatkar olup **ocuklarla** iyi anlaşır.
- **Bol su içmekten hoşlanır**.
- **Suda oynamaktan büyük zevk alır**.

- Eğitimi biraz **zor** olup, sabırlı olunmalıdır.

IRKA ÖZEL BİLGİ

- Sıcağa dayanıklılık zayıftır.
- Ev ortamında alt kıllarını çok döker.
- **Bahçeli ev ortamında bakılmalı.**
- Öncelikle **arama-kurtarma** köpeği olarak kullanılır.

PORTUGUESE WATER DOG

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Portugal	Group 08	Working Group	Working	Gun Dog

TARİHÇE

- Portekizli balıkçıların ağlarına balık sürmeyi ve kopan ağları getirmeyi öğrettiği bir ırktır.
- Portekizce'de, cão de água (su köpeği) olarak da adlandırılır.
- Portekiz Su Köpekleri oldukça nadir bir ırktır.
- Bazı yetiştiriciler tarafından “hypoallergenic köpek ırkı” olduğu iddia edilse de bunu destekleyen hiçbir bilimsel kanıt bulunmamaktadır.
- Ancak tüy dökülmesi çok az olduğu için son yıllarda daha popüler hale gelmiştir (Özellikle eski ABD Başkanı Barack Obama'nın Bo ve Sunny adlı köpekleri sayesinde).
- En yakın akrabalarının **Standart Poodle** olduğu düşünülmektedir.

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- Poodle köpek ırkından **daha sağlam, daha iri kemikli ve kaslıdır.**
- Yaşam Süresi **10-14 yıl.**
- Cidago yüksekliği erkeklerde 51-58 cm; dişilerde 43-53 cm.

- Canlı ağırlık erkeklerde 18-27 kg; dişilerde 16-23 kg.
- Zeki, **kıvırcık tüylü**, iyi yüzebilmelerini sağlayan **perdeli parmaklı** ve **tüy dökmeyen** köpeklerdir.
- Gözleri siyah veya kahverengi başta olma üzere çeşitli tonlarda olabilirken,
- Don **siyah, kahverengi, siyah-beyaz veya kahverengi-beyaz** olabilir.
- Düzensiz lekeler halinde siyah-beyaz tüylere sahip köpekler (**Parti ya da Irish marked**) ABD'de popüler olmaya başlamıştır. Ancak, Portekiz'de ırk standardı %30'dan fazla beyaz lekeler için izin vermemektedir.
- Dökülmeyen tek katmanlı tüy yapısı yüzünden **köpek tüyü alerjisi** olan kişilerce tercih edilmektedir.
- Tüyler **iki ayda bir kesilmeli** ve her gün fırçalanmalıdır.
- Tüyler genelde "**retriever traş**" veya "**aslan traş**" olarak adlandırılan tipte kesilir.

Aslan traş:

- Aslan kesiminde, bedenin arka kısmı, burun ve kuyruk tabanı traş edilerek geri kalan kısımlar tam uzunlukta bırakılır.
- **Bu geleneksel kesimin amacı teknelerden atlarken soğuk suların ilk şokunu azaltarak yaşamsal önemdeki organların sıcak tutulmasıdır.**
- Arka ayaklar, arka bacakların ve güçlü dümen şeklindeki kuyruğun daha kolay hareket etmesini sağlamak için traş edilir.

Retriever traş:

- Beden üzerindeki tüm kıllar eşit uzunlukta kesilir (yaklaşık 2,5 cm)

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- Genelde **sessiz** köpeklerdir.
- **Sevgi dolu**, bağımsız, zeki, itaatkar ve çevik köpeklerdir
- **Kolay** eğitilebilirler
- Genellikle yabancılarla **dost canlısı**dırlar.
- Çok çabuk öğrendikleri için **sağrlık sorunu olanlara** yardım köpeği olarak da kullanılmaktadır.
- Vurulan **avı** sulak alanlardan tutup **getirme** içgüdüleri yüksektir.

ROTTWEİLER

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Germany	Group 02	Working Group	Working	Guardian Dog

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- İri yapılı ırklardan.
- **Baş oldukça geniş**, alın yuvarlak yapılı.
- **Çene** oldukça güçlü.
- Gözler koyu renkli, **bakışlar çok sıcak** ve yumuşak.
- Kulaklar üçgen yapılı, ileriye doğru düşük.
- Burun geniş ve siyah renkli.
- Dudaklar siyah ve ağız içi de koyu renkli.
- Tüyler kısa, **düz ve serttir**.
- Tüylerin rengi **siyah**tır (yanaklar, burun kısmı, ayaklar ve bacaklarda **pas** rengi lekeler).
- Canlı ağırlık erkek 43-59; dişi 38-52 kg.
- Cıdago yüksekliği erkek 61-69; dişi 56-63 cm.
- Ortalama yaşam süresi 11-13 yıl.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- **Cesur ve sakin mizaçlı**.
- Oldukça **güçlü** yapılı.
- Zeka gelişmiş, **arama-iz sürmede** kullanılabilir.
- **Erken dönemde disiplinli bir eğitim** verilmez ise büyük yapısından dolayı kontrolü zor olabilir.

IRKA ÖZEL BİLGİ

- Her iklimde yaşayabilir.
- İtaat yarışmaları ve iz sürmede başarıyla kullanılabilir.

- Öncelikli olarak **bahçeli evde** bakılmalı.
- **Diğer köpeklere karşı saldırgan olduğundan tasmaşız gezdirilmemeli.**

ALASKAN MALAMUTE

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
United States	Group 05	Working Group	Working	Northern Breed

TARİHÇE

- Büyük bir köpek ırkı olduğundan dolayı önceleri güç ve dayanıklılık gerektiren işlerde kullanılmış, sonralar kızak köpeği olarak yetiştirilmeye başlanmıştır.
- Grönland Köpeği, Kanada Eskimo Köpeği, Siberian Husky ve Samoyed gibi diğer kutup ırklarına benzerlik gösterirler.
- 2015 yılında yapılan bir genetik çalışma, Malamute, Sibiryalı Husky ve Alaskan Husky köpek ırklarının genetik olarak birbirine çok yakın olduğu saptanmıştır.

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- Canlı ağırlık erkeklerde 39 kg; dişilerde 34 kg.
- Cidago yüksekliği erkeklerde 64 cm; dişilerde 58 cm.
- **Çift katlı** tüy yapısı vardır.
- **Kulaklar** baş ile orantılı olarak küçüktür ve **dikkat çekici bir biçimde dik dururlar.**
- Genelde **gri-beyaz, siyah-beyaz, koyu kahve-beyaz, kızıl-beyaz** veya **düz beyaz** renk yapısı vardır.
- Gözleri **badem** şeklindedir ve **kahverengi** tonlarıdır.
- Kuyruk sırta doğru **iyice kıvrılmış** bir şekilde taşınır.
- Tüylü kuyrukları, **karda kıvrıldıklarında sıcak tutmaya yardımcı** olur. Genellikle kuyruğunu burun ve yüzlerinin etrafına sararken görürlürler.
- Ortalama yaşam süresi 10-11 yıl.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- Kızak köpeği olarak halen kullanılmakla birlikte çoğu Malamut ev hayvanı olarak bakılmaktadır.
- Yetişkin bir erkek Alaskan Malamute, cüsse ve eğitime bağlı olarak **500-1500 kg yük** çekebilir.
- **Bağımsız**, yüksek zekâlı bir ırktır.
- Özellikle daha küçük hayvanlar ve küçük çocukların yanında **dikkatli** olunmalıdır.
- İnsanları çok severler, **ancak çok da güvenilmemelidir**.
- Genellikle **nadiren havlayan** sessiz köpeklerdir, seslenildiğinde sanki **konuşur gibi bir uluma** ile karşılık verir.

IRKA ÖZEL BİLGİ

- Alaska Malamute ırkının ölüm nedenlerinden ilki %36 oranla **kanser**dir.
- **Kalça displazisi** ve **kalıtsal katarakt** en sık gözlenen sağlık sorunlarıdır.
- 2010'da Alaska Malamute, **Alaska'nın resmi devlet köpeği** olarak adlandırılmıştır.

SIBERIAN HUSKY

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Russia	Group 05	Working Group	Working	Northern Breed

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- Orta büyüklükteki ırklardandır.
- Güçlü bir beden yapısı vardır.
- Yüz ve alt vücut bölgesi beyaz, diğer vücut bölümleri gri tonları ya da kum sarısından siyaha kadar değişen renklerde olur.
- Kulaklar dik pozisyonludur.
- Gözler kahve ya da mavi renkli olabilir. Birçoğunda gözler farklı renktedir.

- Tüyler **iki katmanlı** olup, üst katman sık ama yumuşaktır. Alt tabaka **yünsü** özelliindedir. Bu nedenle çok soğuk koşullara dayanabilir.
- **Sıcak** iklimlere **uygun** bir köpek **değildir**.
- Yalnız yaşamayı pek sevmez, **mümkünse çift** bakılmalı.
- **Apartman** hayatına da çok **uygun** bir ırk **değildir**.
- Canlı ağırlık erkek 20-27; dişi 16-22 kg.
- Cidago yüksekliğı erkek 53-60; dişi 51-56 cm.

SAINT BERNARD

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Italy, Switzerland	Group 02	Working Group	Working	Guardian Dog

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- İri yapılı.
- Baş büyük.
- Kısa ve uzun iki tip tüye sahip.
- Beyaz üzerine ten rengi, kıvı, siyah ve kaplan desenli yapı olabilir.
- Yüz ve kulaklarda siyahlıklar ile gölgelenmiştir.
- Ayaklar büyük ve güçlüdür. Karlı ve buzlu zeminde rahat yürür.
- Canlı ağırlık 50-81 kg.
- Cidago yüksekliğı erkek 69; dişi 63 cm.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- **Sakin** mizaçlı, insana alışabilme güçlü
- **Sabırlı** ve itaatkardır.
- Yemek ve su içmeden sonra **salya** miktarı artar
- **Erken** yaşta eğitilmelidir.

IRKA ÖZEL BİLGİ

- **Sıcağa** dayanıklılık zayıftır.
- **Koku** alma çok güçlü,
- İlk ve sonbaharda **orta derecede** tüy döker
- Öncelikli olarak **arama-kurtarma köpeği** olarak kullanılır

8. FOUNDATION STOCK SERVICE (FSS)

CAUCASIAN SHEPHERD DOG (KAFKAS ÇOBAN KÖPEĞİ)

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Georgia, Armenia, Azerbaijan	Group 02	FSS	-	Guardian Dog

TARİHÇE

- Bu türün resmi standardı temel olarak Gürcistan'dan alınan köpeklere dayanmaktadır. Ovcharka veya Bashan (Karaçay) olarak da bilinir.
- Yaşayan **en eski Molosser** ırkı köpeklerden olan Kafkas Dağ Köpeği'nin anavatanı Kafkas Dağlarıdır.
- Kafkas dağlarında koyunları kurt, çakal ve ayı gibi yırtıcılardan korumak amacıyla **çoban köpeği** olarak kullanılmıştır.
- Özellikle **Gürcistan**'da halen çoban köpeği olarak kullanılmaktadır.
- “**Kafkas Ovcharka**” olarak da bilinen köpekler, 1900'lerde **SSCB** döneminde ortaya çıkmıştır.

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- Güçlü kemikli, kaslı köpeklerdir.
- Ovalık bölgelerde yetiştirilen köpekler daha kısa tüylü ve daha hafiftir.
- Dağlık bölgelerde yetiştirilen köpekler ise daha uzun tüylü, kaslı ve ağırdır.
- Kafkas çoban oldukça zekidir ancak çok iyi itaat eğitimi verilmelidir, çünkü zaman zaman komutlara uymayı reddedebilir.
- Yabancılara karşı saldırgan olabilir.
- Canlı Ağırlık erkek 50-100 kg; dişi 45-80 kg.
- Cidago yüksekliği erkek 72-75 cm; dişi 67-70 cm.

- Don: düz ya da alaca çeşitli renklerde olabilir.
- Ortalama 10-12 yıllık bir yaşam süresi vardır.

IRKA ÖZEL BİLGİ

- Bazı köpeklerde **kalça displazisi, obezite** ve zaman zaman **kalp** problemleri şeklinde sağlık sorunları olabilir, ancak iyi bir şekilde bakılırsa sağlıklı olurlar.
- Kafkas Çoban Köpekleri çok özel ve ayrıntılı bir eğitim gerektirir. 0–9 aylıktan itibaren köpeğin itaati eğitimine başlanmalıdır.
- Kafkas çoban köpeğinin **kulakları geleneksel olarak kesilir**.

TOSA

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Japan	Group 02	FSS	-	Guarding Dog

TARİHÇE

- **Kōchi Fighting Dog** (yerel bir Japon köpek ırkı), **Bull Terrier, Bulldog, Great Dane** ve **Saint Bernard** köpek ırklarının melezlenmesi sonucu elde edilmiş bir ırktır. Başlangıçta **savaş köpeği**, sonraları **bekçi köpeği** olarak kullanılmıştır.

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- Kırmızı-kahverengi, kızıl üzerine beyaz lekeli, başka renk zemin üzerine kızıl lekeli tipleri vardır.
- Ortalama ömür 10-12 yıl.
- Canlı ağırlık erkeklerde 70-90 kg; dişilerde 50-65 kg.
- Cidago yüksekliği 62-82 cm.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- Tosa dayanıklı ve sağlam bir köpektir.
- Saldırgan, cesur bazen tehdit edici fakat aynı zamanda akıllı, itaatkar ve sıkı eğitime uygundur.
- İlk kez köpek alacaklara uygun bir köpek değildir. Kavgacı ama sabırlı bir köpektir.
- Aile içinde ve evcil köpek olarak beslenebilir yalnız yabancılara karşı kuşkucu ve saldırgan davranabileceği unutulmamalıdır.

PERRO DE PRESA CANARIO (CANARY MASTIFF - DOGO CANARIO)

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Spain	Group 02	FSS		Guardian Dog

TARİHÇE

- Irk adı İspanyolca “**Canarian catch dog** (Kanarya adalı yakalayan köpek)” anlamına gelmektedir.
- Genellikle "**Presa Canario**" ya da sadece "**Presa**" olarak bilinir.
- **Kanarya Adaları**'nın (İspanya) sembolüdür.
- Kanarya Adaları'nın yerlileri tarafından **başta sığır çoban köpeği** olmak üzere çeşitli amaçlarla kullanıldığı bilinmektedir.
- İspanyol işgalinden sonra köpek aynı amaç dışında **köpek dövüşlerinde** de kullanılmış, 1940'larda köpek dövüşleri tamamen yasaklanmıştır.

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- İri yapılı, Molosser tipi bir ırktır.
- İri ve kaslı bedene sahiptir.
- Baş geniş, kare şeklinde, güçlü ve **brachycephalic** yapıdadır.

- **Kulaklar** yukarıdan bağlantılı ve sarkıktır. Gerek hayvana daha korkutucu bir görünüm vermek, gerekse sığır çoban köpeği olarak görev yaparken hasar almaması için **kesilmektedir**.
- Üst dudak aşırı olmasa da sarkıktır. Önden bakıldığında, üst ve alt **dudaklar ters çevrilmiş bir V** görünümündedir.
- **Sağrı cidagodan daha yüksektir.**
- **Pati şekli tipiktir** (kedi pati-cat foot) ve yürüyüş kedi yürüyüşü gibidir (!).
- Beden uzunluğu aynı cüssedeki çoğu köpek ırkına göre daha fazladır.
- **Kısa tüylüdür**, tüy dökme çok azdır.
- Renk **açık kahveden griye** çok değişik tonlarda olabilir. Bu renklerin çizgili (**brindle**) türevleri yaygındır.
- Fawn (Açık Kahverengi), Silver Fawn (Gümüşü açık kahverengi), Red Fawn (Kızıl kahverengi), Verdino (Açık Yeşil), Red Brindle (Kızıl Çizgili), Fawn Brindle (Açık Kahverengi Çizgili), Brown Brindle (Kahverengi Çizgili), Reverse Brindle (Zıt renk Çizgili), Reverse Brindle (Zıt renk Çizgili) renkler görülür.
- **%20'ye kadar beyaz** renk varlığı standart bakımından kabul edilebilir, Beyazlık en yaygın olarak **göğüste, ayaklarda ve burunda** bulunur.
- Irk standardına göre **gözlerin üzerinde uzanmayan siyah bir maske** olmalıdır.
- Ortalama yaşam süresi 8-12 yıldır.
- Canlı ağırlık erkeklerde 45-65 kg; dişilerde 39-55 kg.
- Cidago yüksekliği: erkeklerde 58-66 cm; dişilerde 56-64 cm.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- Erken sosyalleşme ve itaat eğitimi gereklidir.
- Diğer köpeklere karşı saldırgan olabilir.

9. MISCELLANEOUS CLASS (ÇEŞİTLİ)

DOGO ARGENTINO

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Argentina	Group 02	Miscellaneous	-	Guardian Dog

TARİHÇE

- 1920 yılında Arjantin'de Dr. Antonio Nores Martinez tarafından iyi bir av ve bekçi köpeği olarak geliştirilmiştir.
- Irkın geliştirilmesinde Great Dane, Boxer, Spanish Mastiff, Bulldog, Bull Terrier, Great Pyrenees, Pointer, Irish Wolfhound ve Dogue de Bordeaux gibi ırklar kullanılarak geliştirilmiştir.
- Irkın kökeninin, günümüzde artık soyu tükenmiş bir ırk olan Alano köpeğine dayandığı da söylenilmektedir.
- **Orijinal İşlevi:** Yaban domuzu avı, bekçi, koruma köpeği.
- **Günümüzdeki işlevleri** Bekçilik, Avcılık, Koruma, Arama ve Kurtarma, Polis, Asker, İş ve ev köpeği.
- Köpek dövüşlerinde talihsiz bir üne de kavuşmuştur.

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- **Ortalama yaşam süresi** 11-13 yıl.
- **Canlı ağırlık erkek** 40-50 kg; **dişi** 33-40 kg.
- **Cidago yüksekliği erkek** 62-68 cm; **dişi** 60-65 cm.
- **Tüyler** düz, kısa ve sade bir yapıdadır
- Don **tamamen beyazdır**. Gözlerden birinin etrafında siyah veya koyu renkte tek bir parça şeklinde başın %10'luk kısmından daha fazlasını kaplamayacak şekilde lekeler (yama) olabilir.

- Irk yarışmalarında hakemler genelde eşit statüde olan İki Dogo'dan yaması olmayanı tercih etme eğilimindedir.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- Atletik görünümlü, kaslı yapıda ve orta boyutlarda bir ırktır.
- Dominant, Zeki, Oyuncu, Korkusuz, Cesur, Ailesine Sadık, neşeli, dost canlısı, fazla havlamayan, her zaman gücünün bilincinde bir hayvandır. Avcı olarak da uyanık, sessiz, cesaretli ve korkusuzdurlar,
- İyi bir bekçi köpeğidir.
- Çocuklarla iyi anlaşır.
- İyi bir eğitim ve sosyalleşme sürecinden geçmesi gerekir.
- İlk köpek sahibi olacaklar için uygun bir seçim olmayabilir.

IRKA ÖZEL BİLGİ

- İngilterede 1991 yılından sonra Fila Brasileiro, Japanese Tosa, American Pit Bull Terrier gibi Dogo Argentino ırkı da kötü ünü nedeniyle **yasaklanan ırklar** arasında yer almıştır.
- Irkın pek çok Avrupa ülkesinde yetiştirilmesine, **agresifliğinin baskılanmış olması, itaat eğitimi almış olması, mikroçip veya kulak dövmesi uygulanmış olması** gibi belirli özel şartlarla **izin** verilmektedir.

AKC'DE TANIMLANMAMIŐ BAZI IRKLAR

FILA BRASILEIRO

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Brazil	Group 02	-	-	-

TARİHÇE

- Brezilya'da ilk yerleşimcilerin ihtiyaçlarını karşılamak üzere gelişmiş enerji dolu güçlü bir köpektir.
- Üç farklı ırktan türemiştir: Bulldog, Bloodhound ve Mastiff.
- Bulldog köpeklerin mizacını, Mastifflerin güç, boyut ve yüzdeki siyah maske rengi, Bloodhound köpeklerin koku alma ve iz takip yeteneklerini aldığı söylenebilir.

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- Güçlü kemikleri, sıkı, ağır ve yüksek yapılı bedenleriyle tipik Molosser köpeklerdendir.
- Bedenlerine göre oldukça büyük ve armut biçimli bir baş yapıları vardır.
- Burun büyük ve geniş, yandan bakıldığında düz ya da hafif kemerli olabilir.
- Çeneler çok güçlüdür.
- Don genelde **sarı ve kahverengi** tonlarda olup beyaz dışında farklı renkte bireyler vardır.
- Beden güçlü, geniş göğüslü, **gevşek derilidir**.
- **Canlı ağırlık** erkeklerde 50 kg; dişilerde 40 kg.
- **Cidago yüksekliği** erkeklerde 65-75 cm; dişilerde 60-70 cm.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- **Sahibine son derece sadık** köpeklerdir, bu yüzden yabancılara karşı saldırgan olabilirler.
- Erken dönem **itaat eğitimi** şarttır.
- Güçlü mizaçlı köpekler olduğu için egemenliğini hissettiren kişilerce eğitim verilmelidir.
- Tüm büyük köpek ırklarında olduğu gibi kalça displazisine yatkın hayvanlardır.

ŠARPLANINAC (MAKEDONYA ÇOBAN KÖPEĞİ)

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Serbia, Macedonia	Group 02	-	-	Guardian Dog

TÜRKİYE KÖPEK IRKLARI

ANATOLIAN SHEPHERD DOG (KANGAL)

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Turkey	Group 02	Working Group	Pastoral	Guardian Dog

TARİHÇE

- Resmi olarak benimsenen ismi Türk Çoban Köpeği Kangaldır. Ancak farklı isimlendirmeler de kullanılmaktadır. Anadolu Çoban Köpeği, Kangal Çoban Köpeği, Karabaş, Çoban Köpeği, Koyun Köpeği.
- **Avrupa kökenlidir**; Keltlerin Galatlar kolu MÖ 3000 yılında Balkanlardan Anadolu'ya gelmiş ve ırkı buraya getirmişlerdir. **Mezopotamya kökenlidir**; Bugünkü Irakta Babil, Asur, Sümerler yaşamış ve iri yapılı köpekler yetiştirmişler. **Anadolu kökenli değildir**; Anadolu'daki Hitit, Urartu, Lidya, Roma uygarlıklarında köpeğe ait resim, figürler yok, ayrıca daha çok ticaret ya da el sanatları gelişmiş, sığır ve keçiyi kullanmışlar ama koyunu pek kullanmamışlar. **Orta Asya kökenlidir** ve Anadolu'ya buradan gelmiştir.
- Saf kangal **1980'li yılların başında** Amerika'ya götürülmüş ve kulübü kurulmuş (**Anadolu çoban köpeği**; AÇK: Anatolian Shepherd Dog)
- Amerika'da 5000 civarında kangal bulunmaktadır.
- FCI kangal ve akbaşları aynı kategoride (AÇK) değerlendirmektedir.
- Türkiye'de değişik kangal dernek ve kuruluşları var.

KULLANIM ALANLARI

- Irkın kullanım alanı koyun sürülerini öncelikli olarak **kurtlara karşı korumaktır**. Ancak Koyunculukta son yıllarda değişik nedenlere bağlı şekillenen gerileme, yetiştirme sistemlerinde meydana gelen değişimler, koyun sayısındaki azalma ve kurt

populasyonunda azalmalar gibi nedenlere bağlı olarak ırkın sayısında azalmaya ya da çok farklı alanlarda kullanımı sonucunu doğurmuştur.

- Doğal yaşamdan uzaklaşmaya bağlı ırk özelliklerinde deformasyonlar şekillenmeye başlamıştır
- Genel olarak özel çiftlikler, kamu kurumlarında ya da aile yanında sürekli bağlı dar alanlarda tutulmaktadırlar. Bu nedenle davranış bozukluğu, kas zayıflıkları, eklem sorunları, bacak problemleri vb. problemler şekillenmiştir.

TİPLENDİRMELER

- Renge göre tiplleme:
  - Ala (beyaz üzerinde boz-sarı lekeler)
  - Çapar-karayaka (kaplan rengi tonları)
  - Sarı yaka (kulaklar dahil sarıya çalan renk)
  - Boz yaka (Kulaklar dahil tüyler boz renk)
- Yapılan işe göre tiplleme:
  - Kurtçu (kurtboğan)
  - Kurtçu olmayan

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- Beden **iri** ve kaslı.
- Tüyler kısa ve sık.
- Tüy rengi **kirli beyaz, açık sarı, açık kahve** tonlarda.
- **Ağız ve göz çevresi ile kulaklar siyah.**
- Kulaklar orta uzunlukta ve düşük.
- Burun fazla sivri değil (küt sayılabilir).
- Büyük bir baş.
- **Göğüs geniş** ve derin.
- Kuyruk yukarıya doğru **kıvrık.**
- Bacaklar uzun ve kalın, pençeler büyük, sağlam-kuvvetli bacaklar.
- Baş yapısı mesaticephalic (orta uzun ve genişlikte) yapıdadır.
- Gözler yuvarlak ve kahverenginin tonlarında (Koyu renk makbul).
- Dudaklar sıkı yapılı ve koyu renkli.
- Kulaklar arası geniş olup, hafif bir tümseklik içerir.
- Alın çıkıntısı genelde belirgin değil.
- **Burun** uca doğru hafifçe incelik ve **küt** şekilde sonlanır

- Boyun orta uzunluk ve kalınlıkta olup gövdeye güçlü şekilde bağlanır
- Boynun alt kısmında çene altından göğüs bölgesine doğru oluk oluşumu ve oluğun her iki yanında **gerdan** bulunur
- **Gerdan** oluşumu **yavru**larda ya da **genç olanlarda** daha fazladır
- Erkeklerde;
  - Canlı ağırlık **47,6 kg**
  - Cidago yüksekliği **75,9 cm**
  - Sağrı yüksekliği 74,9 cm
  - Beden uzunluğu 86,4 cm
- Dişilerde;
  - Canlı ağırlık 43,5 kg
  - Cidago yüksekliği 73,3 cm
  - Sağrı yüksekliği 72,2 cm
  - Beden uzunluğu 81,9 cm
- Göğüs bölgesi gelişmiştir (**derin ve geniştir**). Buna bağlı akciğer kapasitesi fazla olduğundan uzun mesafeleri koşmakta zorlanmaz.
- Cidagodan bel bölgesine hafif bir eğim vardır. Cidago ile sağrı yüksekliği birbirine çok yakındır.
- Göğüs alt çizgisi yere paraleldir, son kaburga seviyesinde hafifçe yukarı yönelir.
- Karın bölgesinden itibaren daha dik olarak yukarıya doğru devam eder ve arka bacak ile 85-90 derecelik açı ile birleşir.
- **Ön bacaklar** yere dik basar ve **birbirine paraleldir**.
- Üst kol kemiği (humerus) ile kürek kemiği (scapula) birleşme açısı **60-70 derece** olup, bu durum aynı tazılarda olduğu gibi köpeğin **hızlı** koşmasını ve yorulmamasını sağlar.
- **Ön bilekler** arka bileklerden **daha kalındır**.
- **Pençeler büyük** olup, yere sağlam basar.
- Tırnaklar kısa ve pençe rengine yakın renk olmalıdır.
- **Arka bacaklar** kaslı ve **hafif dış bükey yapı** gösterir.
- **Arka incik** öne göre **daha ince ve uzundur**.
- Kuyruk kalın olup, uca doğru incelik ve uç kısmı kıvrıktır.
- Kuyruk yukarıya kaldırıldığında üzerinde kıvrımlar oluşur (tipik özelliklerinden biri).

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- Sürü yönetiminde tek başına kullanılabilse de belirli büyüklükte sürülerde **en az bir dişi** bulunacak şekilde köpek bulundurulmalıdır (**300 baş için; iki erkek-bir dişi**).
- **Dişiler kurtlara karşı daha güçlü hislere sahip.**
- **Sürü koruma tamamen içgüdüsel** özellik gösterir.
- Tehlike anında kurt ya da diğer hayvanların hızlı şekilde üzerlerine koşup kovalamaya başlarlar. **Genelde kaçırma işleminden sonra geri dönerler** (uzun takip genelde yok). Bu istenen bir durumdur. Çünkü kurtlar genelde sürü olarak saldırır ve uzun takipler sürüyü savunmasız bırakır. Kurdu kovalama işinden sonra geri dönülerek hızlı bir şekilde sürünün etrafında bir iki tur atılır. Tehlike yok ise ve kurdun peşinde köpek varsa biri ya da ikisi takibe tekrar devam edebilir Takip gündüz daha fazladır.
- Sürüdeki kangallar arasında gelişmiş bir hiyerarşik yapı bulunur. En güçlü olan liderdir ve dişiler ile o çiftleşir.

KULAK-KUYRUK KESİMİ

- Türkiye’de çoban köpeklerinde kulak kesimi geleneksel hale gelmiştir. Nedeni ise; kurt ve diğer köpekler ile kavgada kulaklarının kaptırıp yenilmemeleri için boyna takılan dikenli tasmanın kulağı yaralamaması için halk arasında kesik kulaklı köpeklerin daha iyi duyduğu gibi yanlış bir kanı vardır.
- Kuyruk kesme Türkiye’de uygulanmamaktadır
- Kulak kesimi yapılacak ise mutlaka veteriner hekim tarafından uygun yöntemler kullanılarak ve kulağın yağmur, kar gibi dış etmenlerden etkilenmeyecek şekilde kesilmesi sağlanmalıdır.
- (!) (Kulak kesimi yasaklanmıştır).

AKBASH (AKBAŞ)

Köken	FCI	AKC	KC	UKC
Turkey	-	-	-	Guardian Dog

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- İri bir beden yapısına sahip.
- Ağırlık 40-64 kg.
- Boy 71-86 cm.
- Tüy yapısı düz ve uzun.
- Yaşam süresi 10-15 yıl.
- Akbaş, tamamı **beyaz** renkli, **iri** cüsseli, **atletik** yapılı, dururken ve hareket halinde son derece güzel ve **zarif** bir hayvandır.
- Burnun tamamen siyah olması, geçmişinde Kangal olduğunun belirtisidir.
- **Baş iri**, hafifçe basık, burun Kangala göre biraz uzunca, ucu siyah pembemsi ve kütçe, üst dudaklar hafif sarkıktır.
- Gözler **badem** şeklinde, kahve rengi tonlarda, zeki ve yumuşak bakışlıdır.
- Kulaklar irice **üçgen** şeklide, kafaya yapışacak şekilde sarkıktır.
- Boyun orta uzunlukta kalın ve kaslıdır.
- Göğüs geniş ve kaslı, göğüs kafesi derindir.
- Ön bacaklar kalın kemikli, kaslı, birbirine paralel
- Arka bacaklar ön bacaklara göre daha uzuncadır.
- Tüyler başta ve bacaklarda oldukça **kısa ve yumuşak**, boyun, sırt ve kuyrukta **daha uzun ve sert** yapılıdır.
- Renk **beyaz**, kulak üstleri, omuz ve sırt **bal köpüğü** olabilir.
- Kalça ve bel dar, karın içeri çekiktir.
- Kuyruk kalın, uzun ve yukarıya kalkık halka şeklindedir.
- Kangal'da görülen kalçaya yapışık simit kuyruk, bu ırkta az görülür.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- **Çoban** köpeği olarak kullanılır.
- Aynı zamanda iyi bir **bekçi** köpeğidir.
- Aktivite düzeyi düşük.
- Öğrenme düzeyi yüksek.
- Sakin ve sessiz mizaçlı.
- Genel karakteri, **Kangal** ile aynı, morfolojik özellikleri ise **beyaz olması dışında çok benzerdir.**

- Akbaşlar geniş alana ihtiyaç duyarlar.
- Oldukça hareketli yapıya sahiptirler.
- **Kangallara göre daha agresif** bir yapıya sahiplerdir.

ÇATALBURUN

TARİHÇE

- İsmi burnunun tam ortadan bir oluk/ yarıkla ayrılmış olmasından almıştır.
- **İspanyol/İngiliz pointer** geni taşımaktadır.
- Türk pointeri olarak kabul edilmesi için girişimler mevcuttur.

MORFOLOJİK ÖZELLİKLER

- Burnun tam ortasındaki yarıkla burun adeta iki kısma ayrılır. (En tipik özelliği)
- Kulaklar uzun ve sarkık pozisyonlu
- Deri oldukça esnek bir yapıya sahiptir.
- Canlı ağırlık erkek 16-25 kg; dişi 14-22 kg.
- Cidago yüksekliği erkek 45-63 cm; dişi 46-62 cm.
- Tüy rengi erkekler kahve-beyaz, dişiler düz kahve ya da kahve-beyaz.

FİZYOLOJİK ÖZELLİKLER

- **Yumuşak bir huya** sahiptir.
- Oldukça **itaatkardır**.
- Çok iyi bir av köpeğidir.
- Hem havadan hem yerden koku alarak av yapar.
- Bekçilik ve koku alma yeteneğine bağlı olarak polis köpeği olarak da kullanılabilir.

IRKA ÖZEL BİLGİ

- Bilinçsiz şekilde yapılan çiftleşmeler sonucu saf yapılı çok az sayıda Çatalburun kalmıştır.
- Mersin'in Tarsus ilçesi ve civar köylerinde yaklaşık olarak 200 kadar Çatalburun tespit edilip korumaya alınmıştır.
- Ayrıca Tarsus Belediyesi tarafından ıslah çalışmaları başlatılıp ırk olarak literatürde yerini alması için çalışmalar devam etmektedir.

KARS ÇOBAN KÖPEĞİ

BAKIM BESLEME İLKELERİ

Yavruların Bakımı

- Köpeklerde **annelik içgüdü**sü yüksektir.
  - Doğumdan sonra **ilk üç gün** yavruların üşümemesi gerekir (30°C).
  - Her bir yavrunun anneyi **emip emmediği** takip edilmelidir.
- Yavrularda göz ve kulaklar **ilk 15 gün** kapalıdır.
- Motor gelişim **üçüncü hafta** başlar.
- **Dişler 15 günden** itibaren çıkmaya başlar.
- **Süt emme** dönemi yaklaşık **bir ay** kadardır.
- Yavru yirminci günden sonra **yem kabına alıştırmalı**.

Soğuktan Koruma

- Soğuk iklim köpekleri olan S. Bernard, Husky, Chow chow ile çoban köpekleri dışındaki tüm köpekler **soğuğa karşı dayanıksızdır**.

- Ev içersinde tutulmada herhangi bir koruma uygulamasına gerek yok. Sadece köpeğe yatabileceği bir minder/küçük döşek yeterlidir.
- Köpek dışarıda tutulacak ise kulübenin öncelikle **rüzgar ve nemden** korunması gerekir.
- Kulübenin yapımında **hayvanın ölçüleri** mutlaka dikkate alınmalıdır (Hayvan ayağa kalkabilmeli ve etrafında rahatça dönebilmelidir).
- **Giriş kapısı** yeterince geniş olmalı, çok soğuk günlerde kapatılabilmelidir.
- Kulübe içi **zemini** topraktan biraz daha yüksek olmalıdır.
- **Paraziter yuvalanmanın** engellenmesi için kulübenin içi ve dışı boyanmalıdır.

Banyo ve Tüy, Kulak, Ağız Bakımı

- Köpeklerin **çok sık yıkanması** tüy yapısını bozacağından iyi değildir.
- **Gebe** köpekler ve **üç aylık** yaşı doldurmamış olanların **yıkanmaması** gerekir.
- Yıkamadan sonra hava fazla soğuk ise köpeğin evin içersinde kuruması sağlanmalıdır.
- Köpek kendini temizleme işlevini sürekli yapar.
- Köpeğin kirlilik durumuna göre **ayda bir kez** sıklıkla yıkanmaları yeterlidir.
- Tüyler haftada en az bir kere olacak şekilde düzenli olarak taranmalı, **fırçalanmalıdır**.
- **Bit, pire ve kene** bakımından dikkatlice kontrol edilmelidir.
- Düzenli olarak aşağıda belirtilen bakımlarının da yapılması faydalıdır;
  - Göz banyoları,
  - Kulak temizliği,
  - Ağız diş bakımı,
  - Tırnakların bakımı,
  - Anal bölge bezlerinin takip edilmesi.

Yaşama Süresi

- Köpek ırklarında ortalama ömür süresi **10-15 yıl** arasında değişir.
- Bazı ırklarda ortalama ömür süresi biraz daha uzun olabilir. Fox terrier, spitz gibi ırklar ortalama 20 yıl yaşayabilmektedir.
- Köpekler bazı ırklar ayrı tutulduğunda genel olarak **3 yaşından sonra** ergin dönemlerine ulaşmış olurlar, fiziksel gelişim tamamlanır.
- **Yedi-sekiz** yaşlarında aktivitelerde yavaş yavaş azalma başlar (uyuma fazlalaşır, daha rahat etmeye çalışır, kışın daha fazla üşür).

- Yaşlanmada en önemli sorun **sağırılık** şekillenmesidir.
- Bunun yanı sıra **katarakt**, diabet, diş dökülmeleri, erkeklerde prostata bağlı idrar zorlukları izlenebilir.

Köpeklerde yaşama payı ve diğer fizyolojik aktiviteler için enerji gereksinimi:

Yaşama Payı (YP)	132 kcal x MCA*
Büyüme	YP x 1.5-2
Emzirme	YP x 2-4
Gebelik (son 3 hafta)	YP x 1.2
İş verimi	YP x 1.25-4
10 kg CA için	680 kcal, 3800 enerji, 180 g yem

Metabolik Canlı Ağırlık: Hayvanlarda yaşama payı enerji gereksinimini hesaplanmasında kullanılan canlı ağırlığın 0.75 kuvvetidir (MCA= CA^{0.75}).

Su Tüketimi

- Ergin hayvanlarda **canlı ağırlığın %60 kadarı sudur.**
- Su miktarının **%20** kadarının kaybı **ölüme** yol açar.
- Hayvanın günde tüketeceği su miktarı;
  - Havanın sıcaklık derecesine,
  - Tüketilen yemin su düzeyine,
  - Hayvanın hareketliliğine,
  - Laktasyon durumuna,
  - Ateşli hastalık geçirip geçirmediğine,
  - İshal olup olmadığına,
  - Tuzlu yiyecek tüketme durumuna göre değişir.
- Doğru olan yaklaşım taze ve temiz suyun hayvanın içebileceği kadar kısıtlanmadan sağlanmasıdır.

Beslenmede Genel Özellikler

- Köpekler karnivor (**etçil**) hayvanlardır. Ancak **bitkisel** kökenli gıdalara da alışabilmekte ve tüketebilmektedirler.
- Köpek beslenmesinde şu konulara dikkat edilmeli:
  - Besleme genel olarak **aynı saatlerde ve aynı yerde** yapılmalı.
  - Bozulmuş, çok sıcak ve soğuk yiyecekler, sivri uçlu kemikler, **balık kılçıkları** verilmemelidir.

- Artık yiyecekler **1,5 saat** kadar sonra hayvanın önünden alınmalıdır.
- **Su** günde en az üç kez ya da serbest olarak verilmelidir.
- **Büyüme** dönemindeki ya da **laktasyondaki** köpeklere **daha sık** aralıklı besleme yapılmalıdır.
- Yiyecek ve içecek kaplarının **temizliğine** dikkat edilmelidir.

Yavru Köpeklerde Bakım-Beslenme

- Yavrular ilk iki hafta içerisinde beden sıcaklıklarını koruyamazlar. Bu nedenle;
  - Oda sıcaklığı **ilk üç gün 30°C**, iki hafta süresince 25-30°C arasında tutulmalı,
  - Oda 21-22°C tutulup, hayvana özel donanım ile ek sıcaklık sağlanmalı (sıcak su torbası, ampul, elektrikli ısıtıcı vb),
  - İki haftadan sonra haftalık olarak 3 derece azaltılarak mevsim derecesine ulaşılması sağlanır.
- İlk 24 saat içinde **kolostrum** alması sağlanmalıdır.
- Anne yavruyu 4-5 hafta emzirir. Ancak mama ile de yavruyu desteklemek faydalı olur.
- Yavru kabına koyulan yiyeceğini bitiriyor ise **günde 3-4 kez** mama verilebilir.
- Üçüncü haftadan sonra **kıyma** biçiminde et verilebilir.
- **Konserve** yiyecekler verilebilir.
- Ana köpeğin süt miktarında azalma görüldüğünde **mama** verme sıklığı arttırılmalıdır.
- Yavruları **erken süttten kesmek iyi değildir**. Ana köpek izin verdiği sürece emmelerinde bir sakınca yoktur.

Süt Kesim Sonrası Besleme

- Yavru **4-5 haftalık** olduğunda **kuru mama ıslatılarak** ya da yavru konserveleri ile karıştırılarak verilmeye başlanmalıdır.
- Süt ıslatma işlemi için kullanılmamalı, bunun yerine su, et suyu, yemek suyu tercih edilmeli.
- Yavrular büyüdükçe günlük öğün sayısı azalır.
  - 3-6 aylık yaşlarda 3 öğün,
  - 6-9 aylık yaşlarda 2 öğün,
  - **12 aylık yaştan itibaren ise 1 öğün yeterlidir.**
- Biberon kullanımını veteriner hekim önerisi ile yapılmalıdır.
- 2-3 saat aralıklar ile besleme uygundur.

- Önce biberon sıcak su ile iyice temizlenmelidir.
- Mama biberona koyulur ve kaynak su içinde 37-38 derece sıcaklığa getirilir.
- Yavru kucağa alınarak beslenir. Beslemede bacaklar serbest bırakılmalıdır.
- Yavru çok zayıf ise daha sık aralıklarla besleme yapılmalıdır.

6-8 Haftalık Yaşta Örnek Diyet:

Sabah	Süt -ekmek, süt-kahvaltılık yiyecekler, tahıl lapası
Öğle	Evde bulunan et, sebze, patates, çorba, puding vb. yiyecekler (içine et eklenebilir)
İkinci	Öğle öğünü tekrarlanabilir
Akşam	Bisküvi-gevrek, süt-çırpılmış yumurta

Verilecek Et Miktarı:

	2-3 Aylık Yaş	4-5 Aylık Yaş	6-8 Aylık Yaş
Küçük Irk	40 g	75 g	180-200 g
Orta Irk	60 g	100 g	250-400 g
İri Irk	80 g	200 g	400-1000 g

Öksüz Yavruların Beslenmesi

- Annesi ölmüş ya da hastalık nedeniyle annenin emziremediği yavruları kapsar.
- Anne doğumda ölmüş ise yavruya ilk besin olarak ılık su +%5 glikoz çözeltisi doğumdan sonra bir saat içinde biberon ile verilmeli (5-10 ml).
- İlk beslemeden iki saat sonra süt verilir.
- Acil durumda inek sütü kullanılabilir ancak ikame süt kullanılması daha iyidir.
- Besleme 2-3 saatte bir yapılmalıdır.
- 2-3 haftalık yaştan sonra günde 4-6 kez besleme yapılmalıdır. Bu yaştan sonra yavaş yavaş süttten kesilmelidirler.

Ergin Köpeklerin Beslenmesi

- Temel ilke köpeğin yaşama payı düzeyinde **günde bir kez** beslenmesidir.
- Diyetin 1/3'ü **et**, 1/3'ü **tahıl-sebze** karışımı, 1/3 kadarı da **su** içermelidir.
- Zayıf olanlara ilave olarak biraz **süt**, **bir yumurta** verilebilir.
- Örnek bir diyet:
  - 350-500 g et,
  - 450-600 g tahıl (un/ekmek/makarna),

- 500-600 g sebze + 25-30 g tuz,
- Malzemeler pişirilince üzerine 25-30 ml bitkisel yağ eklenir.

- Verilecek miktarlar:

- ✓ **Canlı ağırlık 5 kg = 400 g**
- ✓ **Canlı ağırlık 10 kg = 750 g**
- ✓ **Canlı ağırlık 15 kg = 1000 g**
- ✓ **Canlı ağırlık 20 kg = 1200 g**

Beslenme Hataları

- **Düzensiz öğün** saati uygulaması.
- **Ani** yem, mama değişiklikleri.
- Yemin **soğuk** verilmesi.
- **Yetersiz** miktarda **su** verilmesi.
- **Fazla** miktarda **kemik** yedirme. 1 kg canlı ağırlık için 10 g kemik.
- **Fazla** miktarda **süt** verilmesi. 1 kg canlı ağırlık için 25 ml.
- **Etin tek başına** verilmesi.
- **Fazla** miktarda **sakatat** yedirilmesi.
- Çok **tuzlu** ya da **bozuk** yiyecek yedirme.
- **Nişasta** bakımından zengin yemlerin **çiğ** olarak verilmesi.
- **Tatlıların** fazla yedirilmesi.
- **Aşırı** besleme.
- **Çiğ balık** verilmesi.
- **Çiğ yumurta** akı verilmesi.

KÖPEKLERDE DAVRANIŞ VE EĞİTİM TEMEL BİLGİLERİ

Köpeklerin doğru şekilde eğitilip, ev ortamına ve insanlar ile birlikte yaşama alışmalarına katkı sağlayabilmek için değişik davranış özelliklerinin bilinmesi zorunludur.

- Saldırganlık,
- Havlama,
- Üreme,
- Analık içgüdü,
- Boşaltım,
- Yeme ve sindirim.

Yavrularda Temel Eğitim

- Köpekler sadece sahiplerinin istediklerini yapsın diye ya da sahiplerinin rahat etmelerinin sağlanması için eğitilmemeli, öncelikli olarak, strese girmeden fizyolojik ihtiyaçlarını olması gerektiği gibi karşılayabilsinler, insan-hayvan iletişimini en uygun biçimde yaşayabilsinler diye eğitilmelidirler.
- Tüm köpekler zekidir, hiçbir köpek eğitilmez değildir.
- **Eğitimde;**
  - Eğitime başlangıç yaşı,
  - Irkın genetik yapısı,
  - Hayvanın öncelikli kullanım yönü veya özellikleri,
  - Kararlılık,
  - Sabır ve anlayış,
  - Ödül / Ceza,
  - Aile üyelerinin ortak davranış sergileyip sergilemesi önemli rol oynar.
- Temel eğitime başlangıç yaşı olarak **2-2,5 aylık** yaştan sonraki dönem en uygun zamandır.
- Daha önceki dönemde yavru anneyi emdiğinden birçok ihtiyacı (emme, temizlenme, ısınma, kardeşler ile oynama vb) anne tarafından sağlanır.
- **İki aylık yaş döneminden sonra** yavru sahibi ile daha iyi iletişim kurabilir ve ihtiyaçlarını sahibinden karşılamaya başlar.
- Bu dönemde yavruya ne kadar çok sevgi ve ilgi gösterilirse hayvan sahibine o kadar bağlanır ve sever.
- Hayvanın yaşına göre **yapabileceğinden fazlasını istemek** ya da yaptırmaya zorlamak en büyük yanlışlardandır.
- Bu dönemde adı ve Gel, Otur, Kal, Hayır gibi basit komutlar öğretilmelidir.
- Eğitim **bir kişi tarafından** verilmelidir. Eğitim anında ortamda sürekli birilerinin bulunması hayvanın dikkatini dağıtır ve eğitim zorlaşabilir.
- Eğitim öncelikli olarak disipline zorlamaya dayalı değil aksine **oyun şeklinde** uygulanmalıdır.
- Yavrular bu dönemde oldukça **duyarlı** ve **korkak** olduklarından şaşırıp, korkabilir ve psikolojileri bozulabilir hatta **olduklarından daha asabi** yapıya dönebilirler.
- Köpekler gözleri ile yüz ifadeleri ile, vücut ve kuyruk hareketleri ile adete konuşur ve **bir şeyler anlatmaya çalışırlar**, Bu nedenle köpek sahibi ya da eğitmen yavrunun tüm hareket ve reflekslerini çok dikkatli takip etmelidir.

- Gözlemi kuvvetli olan bir köpek sahibi **birkaç hafta** içinde köpekle konuşabilir duruma yani onunla **anlaşabilir** pozisyona gelebilir.
- Hiçbir **komut** bir kerede ya da birkaç tekrarda öğrenilemez.
- Komutlar ancak çok sayıda ve usanmadan yaptırılan tekrarlar ile öğretilir.
- **Ses tonu** ve yapılan hareket komutun alınmasında çok önemli olup, başarılı olunması için ses tonunun ve komut hareketinin her defasında aynı olması gerekir.
- **3 aylık yaş** döneminden itibaren oyun ile komutların öğretilmesi yavaş yavaş bırakılmalı, disiplin uygulamalarına ya da öğretilerine geçilmelidir.
- Yavru bu yaşlarda **oyun** oynamayı, sahibine sevgi gösterilerinde bulunmayı, dış çıkarma zamanlarında değişik eşyaları **kemirmeyi** sergileyebilir.
- Bu durumda basit ama kararlı “**hayır**” komutu kullanılması yeterli olur (Komuttan önce hayvanın adının söylenmesi son derece önemlidir).
- Köpeğin bunu anlamaması durumunda komutla beraber bedeninin her hangi bir yerine hafifçe dokunmak faydalı olabilir.
- **El hareketleri** fazla kullanılmamalı, köpeğin **korkmaması** için baş bölgesine fazla temas edilmemelidir.

Yavrularda Eğitimin Temel Kuralları

- Verilen komutun ne anlama geldiği **işaret** edilerek, gösterilerek, yaptırılarak köpeğin anlayabileceği şekilde ifade edilmelidir.
- Komut **kısa ve net** olmalıdır (mümkünse tek ya da iki hece).
- Komut **aynı ses tonu ve hareket** ile yaptırılmalı.
- **Sürekli tekrar** zorunludur.
- **Eğitimin süresi** iyi belirlenmelidir (Köpeğin ilgi düzeyine göre 10-20 dakika arası).
- Başarılı yapılan hareketlerden sonra hayvan **ödüllendirilmelidir**.
- Başarılı davranıştan sonra köpeğin ismi ile çağrılıp, başının boynunun ellenip okşanması bile iyi bir ödüldür.
- Köpeğin hoşlanmayacağı her davranış onu için bir **ceza**dır. Bunun için eğitimde sert bir ses tonuyla “**hayır**” yeterli bir ceza olmalıdır.
- Hayvanların ceza amacıyla dövülmesi ya da sürekli bağırılıp, üzerine yürünmesi hiçbir fayda sağlamaz ve asla **yapılmamalıdır** (Daha sinirli ve saldırgan hale gelebilirler).

Yavrularda Tuvalet Eğitimi

- Fizyolojik olarak sık sık idrar yaparlar.

- Yemeklerden hemen sonra dışkılayabilirler.
- Yeni ortamda korkudan dolayı idrar yapabilirler.
- Köpek tuvalet ihtiyacı olduğunda etrafı dolaşmaya ve koklamaya başlar.
- En basit ve pratik yol tuvalet ihtiyacı olduğunun anlaşılmasında **köpeğin hemen dışarıya çıkarılmasıdır.**
- Daha sonra **sabah** ve **akşam** rutin dışarıya çıkışlarda köpek tuvalet ihtiyacını gidermeyi zamanla öğrenir.
- Ancak her zaman dışarıya çıkılması mümkün olmayacağından ve yavruluk döneminde daha sık tuvalet ihtiyacı olacağından **ev içerisinde** de belirlenen bir yere tuvaletini yapması mutlaka öğretilmelidir.
- Evde tuvalet eğitimi için öncelikli olarak köpeğe **bir yer belirlenmesi** gerekir (Boş bir oda, kapalı bir balkon, kullanılmayan bir tuvalet bu amaçla kullanılabilir).
- Bu alanlara **gazete** serilerek tuvalet ihtiyacı gelen hayvanın seçeceği bir yere idrar ya da dışkı yapması beklenir.
- Zamanla diğer gazeteler **yavaş yavaş** ortamdaki uzaklaştırılır.
- Daha sonraki zamanlarda tuvalet yapılan alan **istenilen yere** yönlendirilebilir.
- **Sabırsız** davranılarak, hayvanın sürekli azarlanması ya da cezalandırılması tuvalet eğitiminde fayda sağlamaktan çok zarar getirir.

KÖPEK BARINAKLARI

- Köpeğin çevre koşullarından etkilenmesini azaltmak, ona kendine ait bir mekan sağlamak amaçlanmalıdır.
- Köpeklerin barındırılmasında;
  - Köpek sürekli ev ortamında barındırılabilir.
  - Bahçeli ev yapısında içerde ve dışarıda tutulabilir.
  - Sürekli dışarıda tutulabilir.
- Köpeğin **sürekli olarak ev ortamında** barındırılma durumunda da **köpeğe ait bir yerin** bulunması mutlak **zorunluluktur.**
- Ev ortamında köpeğe ait mekan;
  - **Ev içi için** tasarlanmış **kulübe,**
  - Geniş yayvan **sepet** tarzı yataklıklar,
  - Basit bir **minder/kilim/battaniye** serili alan şeklinde olabilir.

Bahçede Barındırma

- Köpeğin dış ortam şartlarından kendini koruyacağı, rahatça yatıp dinlenebileceği **kapalı** ya da **yarı kapalı** bir yapıya ihtiyaç vardır.
  - Sadece üstü kapalı, **sundurma** tarzı gölgelik,
  - Artık tahta, teneke, plastik vb malzemeler ile yapılabilecek çok basit kulübe benzeri yapılar,
  - Ahşap, metal, fiberglas, polikarbon ya da polietilvinil malzemedan yapılmış kulübeler.
- Kulübenin giriş kapısı yönü **kuzeye** bakmalı ya da kulübe yerinde esen rüzgar yönünün ters istikametine planlanmalı. **Giriş kapısı**;
  - Kulübenin tam ortasında,
  - Bir yan duvara yakın planlanabilir.
- Ahşap malzemedan yapılanlarda **çürümeye karşı** boyanmalı.
- Zemine arkadan öne hafif bir **drenaj** eğimi verilmeli.
- **Temizlik ve dezenfeksiyonu** periyodik olarak yapılmalı.
- Önünde kontrollü bir **gezinti alanı** planlanmalı.
  - **Tel örgü** ile çevrilebilir,
  - **Hareketli bağlama** yapılabilir.

Kulübe Ölçüleri

- Tamamen kulübeyi kullanacak olan köpeğin **beden büyüklüğü** ile ilgilidir.
- Temel prensip hayvanın içeride yatıp kalkar iken **rahat hareket** etmesidir.
- **Pratik ölçüler**;
  - **Yan duvar yüksekliği:** Cidago yüksekliği $\times 1,5$
  - **Uzunluk:** En az beden uzunluğu kadar.
  - **Genişlik:** Köpeğin içeride dönme hareketini rahatça yapabileceği kadar.

KEDİ YETİŞTİRİCİLİĞİ

Kedinin Kökeni ve Evciltmesi

- Evcil kedi tür adı: *Felis silvestris catus*.
- Kökeni Kuzey Afrika (Mısır) vahşi kedisi *Felis Sylvestris Lybica* olarak bilinmektedir.
- En eski fosiller Kuzey Afrika'da bulunmuştur (M.Ö 10.000 yıl önce). Bu fosiller günümüz kedilerine benzerlik göstermektedir.

Domain (Alan):	Eukaryota
Kingdom (Alem):	Animalia
Phylum (Şube):	Chordata
Class (Sınıf):	Mammalia
Order (Takım):	Carnivora
Suborder (Alt takım):	Feliformia
Family (Aile):	Felidae
Genus (Cins):	<i>Felis</i>
Species (Tür):	<i>F. silvestris</i>
Subspecies (Alt tür):	<i>F. s. catus</i> , (<i>Linnaeus, 1758</i>)

- Felidae ailesi içinde küçük kediler olan felis ile birlikte aslan, kaplan, leopar, jaguar ve çitalar yer alır.
- Evciltmede Mısırlılar önemli rol oynamıştır. Çünkü kediye değer verip saygı duyuyorlardı (ölümlerinde yas ve tören, mumyalama, öldürene idam cezası, ülke dışına çıkarma yasağı vb.).
- Evciltmede iki faktör çok etkili olmuş;
  - İnsanların rat ve fare mücadele ihtiyacı,
  - Kedinin şans ve talih olayları ile ilişkilendirilmesi.
- Karanlık korkusu ve kedilerin gece iyi görme yeteneklerinden dolayı Mısırlılar onların sihirli güçleri olduğuna inanıyorlardı.
- Mısır'da kediler annelik ve bereket tanrıçası "**Bastet**"i simgeliyordu.
- Hintliler de hindu ayinlerinde kediye yer verdiler ve uzun süre inançlı kimselerin en az bir kedi beslemesi zorlamasında bulunmuşlardır.
- Mısır'dan gezgin kaşifler ya da tüccarlar ile gizlice kaçırılarak Avrupa'ya getirilmiş ve yaygınlaşmıştır.
- 2017 yılında yapılan bir araştırmada, günümüz evcil kedi ırklarının yaklaşık **9,000 yıl önce Yakın Doğu'daki çiftçiler** tarafından evcilleştirilen kedilerden köken aldığını bildirmiştir.

- Bugünkü evcil kedilerin **ataları**;
  - **Avrupa yabani kedileri** (Felis Silvestris Silvestris)
  - **Afrika yabani kedileri** (Felis Silvestris Lybica)

Kedilerin Genel Tür Özellikleri

- Türün bütün üyeleri etçil (karnivor).
- Üst çenede 16 (6İ,2C,6PM,2M).
- Alt çenede 14 (6İ,2C,4PM,2M) diş bulunur.
- 1.5 aylık yaş döneminde tüm süt dişleri çıkmıştır. Üçüncü ayda ise kalıcılar çıkmaya başlar.
- Süt dişleri yaklaşık beşinci ayda kalıcı dişlere dönüşür.
- Gözler parlak ve canlı.
- Burun hafif nemli.
- Uyumayı sever (Günde yaklaşık 16 saat).
- **Tüy rengi** genel olarak **siyah, sarı, boz ve beyaz ya da alacadır. Tekir** denilen renge çok rastlanır (beden siyah çizgi ve beneklerle bezeli durumdadır).
- **Tüy değişimi** yılda iki kez.
- **Görme yeteneği** çok yüksek olup, **karanlıkta** gözler parlar.
- **Tapetum Lucidum**'da bulunan **guanin kristalleri** ile gözün arka kısmına gelen ışık **tekrar retinaya** yansıtılır. Bu ışığın **bir kısmı mercekten geri döner** ve gözler gece bu nedenle parlar.
- **Duyma özellikleri** çok gelişmiştir.
- Duyma frekans genişliği çok fazla olup 85 kHz'e kadar olan yüksek frekanslı sesleri duyabilirler.
- **Denge duyusu** birçok hayvana göre ileri düzeyde gelişmiştir.
- **Sıcaklığı algılama** duyusu köpeklere göre çok ileri düzeydedir.
- **Görme duyuları** mükemmeldir;
  - Düşük aydınlıkta maksimum görüş özellikleri söz konusudur,
  - Pupillanın genişleyebilme özelliği yüksek,
  - Pupilla ile retina arası mesafe kısa.
- **Koku alma** duyuları gelişmiştir. Bulbus olfaktorius (koku bulbusu) insana kıyasla büyüktür

Bazı Fizyolojik Parametreler

- Kalp atım sayısı 110-140 kez/dk,

- Solunum sayısı 10-20 kez/dk,
- Beden sıcaklığı 38-39°C,
- Damızlıkta ilk kullanım yaşı 1-1,5 yaş,
- Ergenlik yaşı 6-15 ay,
- Östrus yılda iki kez (10-12 gün),
- Gebelik süresi 57-62 gün,
- Yavru genişliği 1-6 adet,
- Doğum ağırlığı 100-110 gr,
- Canlı Ağırlık: 4-5 kg (Maine Coon gibi iri ırklar: 11 kg),
- Cidago yüksekliği 23-25 cm,
- Yaşam süresi: Irk ve ölüm nedeni göz önüne alındığında kedilerin ortalama yaşam süresi **15-17 yıldır** (vahşi hayatta 4-5 yıl).
- İyi bakım besleme koşullarında 20 yıl kadar yaşayabilirler. Guinness Rekorlar Kitabına kayıtlı bilinen en yaşlı kedi; 3 Ağustos 1967 - 6 Ağustos 2005 yılları arasında (**38 yıl, 3 gün**) Austin, Texas'ta yaşamış olan "Creme Puff" adlı kedir.

Bazı Davranışların Gelişimi

- Kedilerde ilk iki aylık dönem ilerideki sosyal yaşam gelişimi açısından çok önemli bir yere sahiptir
- Sosyalizasyon 4 aşamada gerçekleşir:
  - Neonatal dönem (0-2 hafta) beslenme ve uyuma,
  - Ara dönem (2-4 hafta) yemek yeme ve ergin kediler gibi yürüme,
  - Gerçek sosyalizasyon dönemi (3-9 hafta),
  - Gençlik dönemi hareket, avlanma motor faaliyetlerinin gelişimi.

Sosyal Oyunlar

- Genelde 4. haftada başlar, 4 aylık yaşa kadar sürer,
- 3 aylık yaşta kavga dövüş oyunları çok gelişir.

Nesneler İle Oynama

- Yavru **iki aylık**ken görsel koordinasyon tamamlanır ve nesnelere oyun başlar,
- Aslında bu avlanmanın provaları olarak değerlendirilebilir.

Tırnaklama

- Genelde **işaretleme** amacı ile çeşitli nesnelere uygulanır,
- İşaretleme sırasında **pedal** bezlerden koku salınır ve kedi alanının sınırlarını çizer,
- **Korku** anında da refleks olarak gelişir.

Östrusta Dişi Kedi

- En çarpıcı değişiklik sürekli **acı acı miyavlamadır** (çiftleşmeye hazır olduğunu erkek kedilere bildirmek için),
- Gereğinden fazla ilgi bekleyen davranışlar sergiler,
- Sık sık yere yatarak yuvarlanır,
- Bedeninin arka kısmını yukarı kaldırarak ön patileriyle yerinde sayma hareketi yapar.

Yavruların Bakımı

- Eve kedi alınacağı zaman **mümkün olduğunca küçük yaşta** alınmalı.
- Mümkün olduğunca **sevgi** gösterilmeli, kucağa alınıp çene altı, boyun altı okşanmalı.
- Oyun oynama güdüsü yüksek olduğundan **zararsız oyuncaklar** sağlanmalı.

Tüy Bakımı

- Kedilerin tüylerinin **düzenli olarak taranması** gerekir.
- Çünkü su ve yemek ve tuvalet sonrası kendilerini yalayarak temizlerler, **midede tüy yumakları** oluşabilir.
- **İlkbahar** ve **sonbaharda** tüy dökülmesi oldukça hızlanır.

Tırnak Bakımı

- En büyük problem tırnakların eşyalara takılarak **zarar** vermesidir.
- Doğada sert cisimlere sürterek tırnak uzunluğu korunur.
- **Düzenli tırnak kesimi** yapılmalı.
- Geride **2-3 mm tırnak** kalacak şekilde kesim yapılmalı.
- Tırnağın **pembe kısmı canlı, soluk beyaz kısım ölü dokudur.**
- Halı ile kaplı bir **tırnak tahtası** hayvanın kaldığı yere konulabilir.

Tuvalet Bakımı

- Kediler tuvalet eğitimini kolayca alırlar.
- Kenarları fazla yüksek olmayan, kolay temizlenebilir plastik kaplar kullanılmalı.
- Kabin altına gazete serilip içine kum, kum-toprak karışımı, talaş konulmalı.
- Değişim ve temizliği sık olarak (günlük) yapılmalı.

Kedi Kumu

Bentonit'ten Üretilen Topaklanan Kedi Kumu;

- Görece **pahalı** bir çeşit kildir, uygulanan **ısıtma işlemi** sayesinde değerli bir kedi kumu haline gelmektedir.
- Doğal sıvı emme özelliği (absorbsiyon) olan Bentonit kedi kumunun en belirgin özelliği **topaklanmadır** (clumping).
- Hızlı bir şekilde emilen idrar kısa sürede topaklanır ve sert bir hal alır.
- İdrarla oluşan topakların ve kumla sarılan dışkı atıklarının alınması ile kum uzun süre temiz ve hijyenik kalır, kötü koku oluşumu engellenir.
- **5 kg lık** kaliteli (ısıtma işleminden geçmiş) bentonit kedi kumu genellikle bir kediye **15-20 gün** yetebilmektedir.
- Kum kabında oluşan topaklar ve dışkı her gün veya en geç **iki günde bir** temizlenmelidir.

Diatomit'ten Üretilen Kedi Kumu;

- Diatomit kumlar, daha ince yapıda emiş gücü yüksek, genelde bej renkli kumlardır. Bentonit ve Sepiolite kedi kumlarına oranla doğada daha kolay bulunan bir maden olan diatomitten üretilen kumların **dezavantajı fazla tozlu** yapıda olmalarıdır.
- Ancak, diatomit kumu üretim aşamasında tozlaşmayı engelleyen bir teknikte daha kaliteli ve tozsuz bir hale getirmek mümkün olabilir.
- Diatomit kum kullanımında emilen idrar süzülerek kabın altında birikip kokuya neden olduğu için sık temizleme yapılmalıdır.

Sepiolit'ten Üretilen Kedi Kumu;

- Sepiolit özellikle, Eskişehir yöresinde bulunan ve **lüle taşı** olarak bilinen bir madendir.
- Kullanım özellikleri Diatomite benzeyen bu madenin özgül ağırlığı Diatomit'ten daha fazla olup diatomit gibi topaklanma özelliği göstermez.

Silika'dan Üretilen Kedi Kumu;

- Silika, silisyum ve oksijenin bileşiminden oluşan doğal bir maddedir. Bu doğal madde doğada kayaç halinde bulunur, bu kayaçlar parçalanıp işlenerek Silika (Kristal) Kedi Kumu üretilir.
- Tozsuz oluşu, neredeyse kendi kütlesi kadar sıvıyı emebilmesi ve içindeki mavi partiküller sayesinde kokuyu gidermesi nedeniyle oldukça popülerdir.
- **Dezavantaj: Silikozis (!)**
  - Zamanla solunum yolu rahatsızlıkları,
  - Akciğer tahribatı,
  - Silika tanelerinin yutulması sonucu,
  - Mide-barsak sıvısını emmesi: dehidrasyon.

Banyo

- Mecbur kalınmadıkça kedi tamamen **yıkanmamalı**.
- Deri tabakasının üzerindeki yağ tabakası bozulduğunda beden sıcaklığını korumada zorlanırlar ve soğuğa karşı dirençsiz olurlar.
- Ilık su ile uygun şampuan ile yıkanıp, iyice durulanmalı ve sıcak bir yerde kurutulmalıdır.

Besleme

- Kedilerde mide küçük ve sindirim hızı yavaş olduğundan **sık sık az miktarlarda besleme** yapılmalıdır.
- Besinin sindirim sisteminden geçişi 13 saat (köpekte 22, insanda 46 saat).
- Günde **2-3 ana öğün ve ara öğünler**.
- Evcil hayvanlar içinde **protein ihtiyacı en yüksek olanlardır**.
- Et, et ürünleri, özellikle balık, yumurta, süt sevilerek tüketilir.
- **Su gereksinimleri azdır**. Kuru mama ile besleme yapılıyorsa mamanın 2-3 katı su tüketirler.
- Ergin bir kedinin **günlük su tüketimi 200 ml** kadardır.
- Pratik olarak; Fazla kilosu olmayan ve sadece evde bakılan (dışarı çıkmayan, dolayısıyla az enerji harcayan) **3,5 kiloluk** bir kedi yaklaşık 350 kcal/100 gr içeren kuru mamadan günde yaklaşık **50 gr** tüketebilir.

Yeni Doğan Kediler:

- Kolostrum, ilk 24 saat içerisinde büyük önem taşımaktadır.
- Yavru kedi anne tarafından beslenemiyorsa; ilk 8 gün, günde 8 kez, 8. günden 3 haftaya kadar günde 5-6 kez, süttten kesilene kadar ise 4 kez sütle beslenmelidir (İnek sütü sulandırılarak kullanılabilir).

Süt Emme Dönemi:

- 4 haftalık yaşa ulaşıncaya kadar anne sütü normal gelişim için yeterlidir.
- Bu sürenin sonunda anne sütü yavrunun artan kalori gereksinimini tek başına karşılamayabilir. Bu yüzden yavrular, anne sütünün yanında ek besinlerle beslenmelidir.

Sütten Kesilme Dönemi:

- Birçok yavru en geç 8 haftalıkken süttten kesilir.
- Anne sütünün kesilmesine yakın yavrular 4-5 haftalıkken, **yarı katı besinlere** alıştırılabilir.

- Yüksek kaliteli yavru mamaları su ile yumuşatılarak günde en az üç kez beslenir.
- 6 haftalık yaşta kuru mamaya geçilebilir.

Gelişme - Büyüme Dönemi:

- Yavru kediler erişkinlere oranla **üç kat daha fazla enerji** ihtiyacına ve besine ihtiyaç duyarlar. Bu nedenle yavru kedilere yüksek sindirilebilirliğe sahip besinlerle beslenmelidir
- Kedilerde günlük öğün sayısı:
  - 2 aylık bir kediye 4 kez,
  - 5 aylık bir kediye 3 kez,
  - Ergin yaşa gelinceye kadar 2 kez.

Erişkinlik Dönemi:

- 12 aylık yaşta **yüksek kaliteli erişkin mamasına** geçilmeli.
- Yeni mamaya **uyum** açısından **geçiş** birkaç güne yayılarak yapılır.
- (Yeni mama birkaç gün daha önceki mama ile karıştırıp verilir).
- Her zaman **dolu ve dinlendirilmiş su** içeren su kabı bulunmalıdır.

Yaşlılık Dönemi:

- Kediler yaşlılık dönemi **başlangıç yaşı 8'dir**.
- Düzenli sağlık kontrolleri yapılmalıdır.
- Yaşlı kediler (senior) için hazırlanmış mamalar verilebilir.
- Premolar ve molar dişler kesici olduğundan **gıdayı çiğneyerek yutarlar**
- Karatoni aktif vitamin A'ya dönüştüren enzim yoktur ve **bitkisel kaynaklı vit A'yı sindiremezler**. Vitaminin sağlandığı ana kaynak hayvansal bir gıda olan **karaciğerdir**.

Besleme-Ticari Mamalar

- Kuru mama, konserve mama ve yarı sulu mamalar kullanılmaktadır.
- Konserve mamalarda bitkisel tane yemler çok az bulunur ya da kullanılmaz, **daha istekli** olarak tüketilir.
- Kediler yağlanmaya eğilimli hayvanlar olduğundan fazla konserve mama ile beslenme **kolayca yağlanma** yapabilir.
- **İnek sütünün fazla** verilmesi her zaman **ishale** yol açabilir.

Kuru mamalar;

- Fırınlanmış bisküvi, mısır, arpa, buğday vb tahıllar.
- Et unu, Et-kemik unu.
- Mezbaha yan ürünleri.

- Süt tozu, Süt ürünleri.
- Katı-sıvı yağ.
- Mineral-vitamin, Lezzet verici içerir.
- Bozulma riski daha az, Konserve mamaya göre daha ucuz

Beslemede Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

- **Et ve sakatat mutlaka haşlanmalı** (Salmonella).
- Çiğ balıklarda **thiaminase** enzimi bulunur ve kedilerdeki **B1 vitaminini yıkımlar** (haşlanarak verilmeli ve tek başına fazla miktarda verilmemeli).
- Vejeteryan diyet ile besleme ölümle sonuçlanır.

DÜNYA KEDİ IRKLARI

2016 yılında;

- The International Cat Association (TICA): 58,
- The Cat Fanciers' Association (CFA): 44,
- Fédération Internationale Féline (FIFe) 43

adet kedi ırkını tanımlamıştır (evcil kedi, evcil kedi x yaban kedisi melezi ırklar).

Önemli Kedi Irkları

Van kedisi, Ankara kedisi, American bobtail, Bengal, British shorthair, European Short Hair, Maine Coon, Persian (İran kedisi), Russian Blue, Savannah, Scottish fold, Siamese (Siyam kedisi), Sokoke, Sphynx, Tabby (Tekir).

VAN KEDİSİ

İrk	Ülke	Köken	Tüy Yapısı
Turkish Van	developed in the United Kingdom (founding stock from Turkey)	Natural	Semi-Long

Köken:

- Altay dağları eteklerindeki Buhtamara şehri.

- Spontan orijinli yani kendi kendine şekillendiği ve soğuk iklimlerde yetiştirildiği ifade edilmektedir.
- Türkiye'nin doğusundaki beyaz, gri ve turuncu benekli Ankara kedilerinin bir varyetesidir diyen araştırmacılar bulunmaktadır (Tam ters bir görüş de vardır).
- Van kedisine ait ilk bilgiler **Hitit** mühür ve mücevherlerinde yer alır.
- **Romalıların** bölgede hakim olmalarından sonra Roma kalkanlarında ve Savaş bayraklarında kullanılmış (Lourve müzesi).
- Dünyada orta uzun tüylü kedilerin grubuna girmektedir (İran kedisi, Silver, Birmanya, Ankara, Somali vb).

Morfolojik Özellikler

- Beden uzunluğu yeni doğarlarda 10-12 cm, erginlerde 30-40 cm.
- **Tüyler genel olarak beyaz renkli.**
- Bedenin bazı yerlerinde siyah ve kahve renkli benekler olabilir.
- **Patileri pembe renklidir.**
- **Baş kısa**, yanaklar çıkıntılıdır.
- **Kulaklar uzun, dik ve birbirine yakındır.**

Göz

- **Gözler birbirine yakındır.**
- İç kulağın yumuşak kısmı, dış göz kapağı, burun derisi ve dudak dışları pembe.
- **Gözler büyük ve badem şeklindedir** (göz açılarının birleştiği yer yuvarlak; biraz dışa çekik görünüm)
- **Göz rengi** en tipik özelliklerinden birisidir. **Dört farklı renk görülmektedir;**
  - Tek göz (bir göz mavi, diğer göz sarı, kehribar ya da yeşil tonları),
  - Her iki göz mavi renkli,
  - Her iki göz rengi sarı,
  - Göz içinde farklı renkler.
- Yavrulardan yaklaşık **%25-30** kadarı tek-göz renkli yani **heterokromatik** doğar.
- Tek-göz durumu genetik bozukluk olarak kabul edilmektedir.
- İris renginin diskoordinasyonudur ve "**merle sendromu**" olarak ifade edilir.

Tüy yapısı

- Beden tüyleri beyaz; baş, sırt ve kuyruk tüyleri kızıl ve kahve olabilir (İngiltere'ye 1955 yılında Van'dan götürülmüş orada yetiştirilmiş ve Dünyaya Türk Van Kedisi olarak bu şekilde lanse edilmiştir).

- Türkiye'deki kedilerde hakim renk **fildişi beyazıdır** (bazılarında baş ve kuyrukta **siyah ya da krem lekeler** olabilmekte).
- **Orta uzunlukta** tüy yapısına sahip kedi grubundadır.
- Ancak **çok uzun ve kısa tüylü varyeteleri** de vardır (Dominant homozigotlar uzun tüylü).

Üreme Özellikleri

- Üreme mevsime bağlı.
- **Poliöstrik** yapı var.
- Genelde Ocak ayından sonra başlar.
- Östrus dönemi **7-10 gün** sürer.
- **14-21 günde** bir tekrar östrus.
- Cinsel olgunluk yaşı: 8-13 ay.
- İlk damızlıkta kullanım yaşı: **1,5 yaş** (7 yaşına kadar optimum üreme sağlanabilir).
- Gebelik süresi 59-68 gün.
- Yavrular yaklaşık yarım saat ara ile doğar.
- Yavruların gözleri kapalıdır (9-10 günde açılır).
- Laktasyon süresi **60-80 gün**.
- Yavru genişliği ortalama **3-4**.
- Doğum ağırlığı dişi **70-80 g**, erkek **80-95 g**.
- 10 gün içinde doğum ağırlığının iki katına ulaşılır.
- Büyüme beş yaşa kadar devam eder.

ANKARA KEDİSİ

İrk	Ülke	Köken	Tüy Yapısı
Turkish Angora	Turkey	Natural	Semi-long

Köken

- Irkın kökeni Ankara yöresidir.
- **Avrupa'daki uzun tüylü kedilerin atası olarak kabul edilir.**
- Avrupa'da **Angora** ismi ile bilinmektedir.
- Uzun bir zaman **İran kedileri ile karıştırılmış** ve Amerika'da İran kedisi olarak tanınmıştır. Avrupa ve Amerika'da dernekleri kurulmuştur (Club Angora Turco Pietro Della Vale).
- Uzun yıllar İran kedileri ile melezlendiğinden ırkın saflığı da tehlikededir.
- **Tamamen beyaz beden örtüsü saf ırkın bir özelliğidir.** Ancak günümüzde çok değişik renklerde Ankara kedileri bulunmaktadır !

Morfolojik Özellikler

- Çok asil ve zarif bir beden yapısı vardır.
- Baş orta büyüklüktedir.
- Burun oldukça uzun ve üçgenimsi bir yapıdadır.
- Kulaklar uzunca, dik ve birbirine yakın. Kulak uçları dik ve tüylüdür.
- Gözler iri ve yuvarlaktır. Genel olarak gözler mavi renkli olup, kehribar sarı, yeşil-sarı tonları da görülmekte, Van kedilerine benzer biçimde sarı-mavi gibi iki farklı renkte olabilmektedir.
- Beden uzun ve kaslar gelişmiştir
- Tüyler tek katlı, uzun ve bol olup ipeksi yapıdadır
- Kuyruk ve kuyruk tüyleri uzundur
- Kuyruk yürürken sırta doğru yatay olarak kıvrık tutulur (tipik özelliklerden birisidir)
- Kalıtsal olarak **sağırılık** problemi bulunmaktadır ancak sağır olmayan Ankara kedileri de görülmektedir.

ANKARA KEDİSİ	VAN KEDİSİ
Gözler yuvarlak	Gözler badem
Yüz biraz sivri, üçgen	Yüz yuvarlağa yakın
Renk genelde beyaz	Baş ve kuyrukta sarımsı lekeler bulunur
Tüyler uzun ve bol	Tüyler daha kısa
Sosyal ve oyuncu	Daha hırçın yapılı
Sudan çok hoşlanmaz	Suyu severler

AMERICAN BOBTAIL

Köken

Amerika (Tekir X Siyam) + Birman + Himalayan

Morfolojik Özellikler

- Beden tıknaz, bacaklar biraz kısadır.
- Kafa geniştir.
- Kulaklar biraz geniş ve büyüktür.
- Gözler büyük ve yuvarlağa yakındır.
- Tüyler orta uzunlukta ve kabarık.
- Normal kedi kuyruğunun 1/3 ile 1/2'si uzunlukta kısa kuyruk yapısı en tipik özelliğidir.

BENGAL (Asya Leopar Kedisi)

Köken

Asya

Morfolojik özellikler

- İri beden yapılı, oldukça kaslıdır.

- Baş yayvan ve hafif üçgenimsi bir yapıdadır.
- Bıyıklar oldukça belirgin olup, burun geniştir.
- Gözler büyük, badem biçimli ve birbirinden uzaktır.
- Kulaklar küçük, kısa ve uçları yuvarlaktır.
- Bacakları orta uzunlukta, kaslıdır. Arka bacakları öndekilere oranla daha uzundur.
- Kuyruğu kalın, orta genişlikte ve orta uzunlukta olup, yuvarlak biten ucuna doğru hafifçe incelir.
- Tüyler çok uzun olmayıp, kalın ve yumuşak yapılıdır

BRITISH SHORTHAIR

Köken

İngiltere

Morfolojik özellikler

- Orta hatta iri yapılı kedilerdir.
- Tıknağ görünümlüdür.
- Yuvarlak ve güçlü bir baş vardır.
- Burun basık ve orta büyüklüktedir.
- En yaygın renk “British Blue” ve “bakır” renkte gözlerdir.
- Kulaklar birbirinden oldukça ayrık pozisyonludur.
- Gözler iri ve yuvarlaktır.
- Göğüs bölgesi geniş ve derindir.
- Tüyler kısa ve tek kattır.

EUROPEAN SHORTHAIR (Avrupa kısa tüylü kedisi)

Köken

Finlandiya/İsveç/Danimarka

Morfolojik özellikler

- Beden orta büyüklükte ve tıknaz yapılıdır.
- Baş yuvarlak yapılıdır.
- Elmacık kemikleri çok belirgindir.
- Burun kısa, düz ve orta büyüklüktedir.
- Kulaklar orta büyüklükte ve uçları yuvarlak, birbirlerinden oldukça ayrık pozisyonludur.
- Gözler yuvarlaktır.
- Sırt düz, göğüs bölgesi geniştir.
- Bacaklar orta uzunlukta olup, güçlüdür.
- Kuyruk orta uzunlukta olup uca doğru incelerek sonlanır.
- **Tüyler kısa ve tek katmanlıdır.**

MAINE COON

Köken

- Kuzey Amerika'nın en eski kedi ırklarındandır, özellikle ABD'nin **Maine Eyaletine** özgüdür.
- Maine Coon'un **gerçek kökeni bilinmemektedir**.
- 19'uncu yüzyılın sonlarında kedi gösterilerinde popüler bir ırk olan Maine Coon, 20. yy'ın başlarında deniaşırı ülkelerden getirilen uzun tüylü ırkların yoğunlaşmasıyla popülerliğini kaybetmiş, ancak son yıllarda yeniden popüler olmuştur.

Morfolojik Özellikler

- **En iri yapılı evcil kedi ırkıdır.**
- Farklı bir fiziksel görünüme ve üstün bir av yeteneğine sahiptir.
- Büyük ve sosyal bir kedi olup, takma adı "the gentle giant" (**nazik dev**) dir.
- Sağlam kemik yapısı, **dikdörtgen** gövdesi, üstte uzun koruyucu, altta ipeksi **iki katmanlı tüy** yapısı, uzun ve **gür kuyruğuyla** karakterizedir.
- Çok farklı tüy renklerine sahip olmalarına rağmen **leylak ve çikolata renkleri ırk standardına alınmamaktadır**.
- Zeki, eğlenceli ve uysal yapısı yüzünden "**köpek-benzeri**" kediler denmektedir.
- Canlı ağırlık ortalaması erkeklerde **6-8 kg**, dişilerde 4-5 kg,
- Cıdago yüksekliği 25-41 cm arasında,
- Beden uzunluğu 120 cm kadar olabilir.
- **Fiziksel olgunlaşma yavaştır**; diğer kediler yaklaşık bir yıl içinde erişkin canlı ağırlık ve cüsseye ulaşırken, Maine Coon potansiyel boyutlarına **üç ila beş yaşına** gelene kadar ulaşamaz.
- Van kedileri gibi **suyla oynamayı seven bir ırktır**.

PERSIAN (İRAN KEDİSİ)

Köken

İran-Ortadoğu (Ankara kedilerinden geliştirildiği düşünülmektedir)

Morfolojik Özellikler

- Baş yuvarlaktır.
- Yüz oldukça geniş.
- **Burun kısa ve basık olup yukarı kalkık duruşludur.**
- **Gözler büyük ve yuvarlak olup biraz dışarı fırlamış görünümlüdür.**
- Kulaklar küçük ve uçları yuvarlak, öne eğiktir.
- Bacaklar kısa olup hafif **tıknaz** yapılıdır.
- Kas yapısı gelişmiştir.
- Sırt oldukça düzdür.
- **Patiler büyük** ve yuvarlaktır.
- **Tüyler uzun** ve sık olup oldukça hacimlidir. Yere doğru sarkarak uzanırlar.
- **Pati altlarında ve kulak içlerinde fırçaya benzeyen tüyler vardır.**

RUSSIAN BLUE

Köken

Rusya

Morfolojik Özellikler

- Baş **uzun ve üçgenimsi** biçimlidir.
- Gözler **yuvarlak** ve birbirinden uzak konumludur.
- Kulaklar büyük ve uçları yuvarlaktır (tüylerin seyrek oluşu ve derinin ince olması sonucu şeffaf gibi görünür).
- **Çok zarif yapılı** kedilerdir.
- Beden uzun ve kemikler incedir.

- Bacaklar oldukça uzun olup ince kemiklidir.
- Kuyruk uzun yapılıdır.
- **Tüyler kısa ve çift katlı** olup, yumuşak yapılıdır.

SAVANNAH

Köken

ABD (Afrika Serval kedisi)

Savannah ismi, ırkın kaynağını oluşturan Serval kedisinin anavatanı Afrika'nın **savan**larından gelmektedir.

Morfolojik Özellikler

- **Orta** büyüklükteki kedilerdendir.
- Kemik ve kas yapısı oldukça gelişmiştir.
- Boyun uzun ve göğüs geniştir.
- Baş gövdeye göre biraz küçük kalır.
- Baş **önden üçgen** görünümlü, uzun-yuvarlak yapılıdır.
- Yüze bakıldığında **vahşi** bir görünüm rahatlıkla izlenebilir.
- Gözün iç açısında **gözyaşı şeklinde bir lekenin** olması tipik özelliklerdendir.
- Kulaklar baş yapısına göre oldukça uzun, geniş ve kase şeklinde ve çok hareketlidir.
- Kuyruk diğer kedilere oranla **daha kısa** ve tüylüdür.

SCOTTISH FOLD

Köken

İskoçya

Morfolojik özellikler:

- Baş yuvarlak ve geniştir.
- **Ağız biraz uzun** ve öne doğru çıkık görünümlüdür.
- **Kulakların çok küçük ve içe kıvrık** olması tipik özelliklerindedir.
- Burun kısa ve biraz tümsektir.
- **Gözler yuvarlak**, büyük ve birbirinden ayrıktır (renk altın ya da bakır rengi).
- Omuz ve göğüs bölgesi gelişmiştir.
- Kaslı ve yuvarlak hatlı bir beden yapısına sahiptir.
- Bacaklar bedene göre oldukça kısadır.
- **Tüyler kısa ve sıktır.**

SIAMESE (SİYAM KEDİSİ)

Köken

Tayland (Siyam) Siyam'da kutsal tapınaklarda beslenen ve buradan tüm dünyaya yayılan kedi ırkı. Tayland dilindeki adı *Wichien Maat*'tır.

Morfolojik özellikler

- Orta ağır yapılı ırklardandır.
- **Baş aşağıya doğru zarif bir şekilde incelik** ve burundan başlayarak kulaklara doğru tam bir üçgen şekil oluşturur.
- Ağız kısmı da uzun ve üçgen yapılıdır.
- Kulaklar tabanda oldukça geniş ve birbirinden uzak olup, sivri biçimde sonlanırlar.
- Gözler badem şeklinde olup, burun bölgesine doğru çekik yapılıdır.

- Siyam kedilerinde iki göz arası mesafe bir gözün büyüklüğünden daha uzun olmamalıdır.
- Bacaklar ince yapılı olup arka ayaklar önlerden biraz daha uzundur.
- Kuyruk uzun ve ince olup, uca doğru iyice incelerek sonlanır
- Tüyler kısa, ince, parlak ve yatık pozisyonludur.
- Siyam kedileri **kulakları, patileri, arka ayakları ve kuyrukları renkli** noktaları olan açık renkli bir kürke sahiptir. **Yavru siyamlar doğuştan krem veya beyaz renkte olurlar ve ilk aylarda vücutlarının çeşitli bölgelerinde görünür hale gelen noktalar gelişir.** Dört haftalık olunca bu noktaların renkleri daha belirgin hale gelirler. Yaşı ilerledikçe siyam kedilerin renkleri koyulaşır.
- Akıllı, insan odaklı ve dost canlısıdır.
- Arkadaşları olan insanlarla sevecen ve samimi bir şekilde ve **farklı tonları olan miyavlamaları** ve hırıltılarıyla konuşurlar.
- Sakin tabiatları sayesinde bir evdeki ya da apartman dairesindeki hayata uyum sağlamakta hiç zorluk çekmezler, küçük çocuklara karşı hoşgörülüdürler.
- Sıkıldıkları zaman sadece ortalıktan yok olurlar. Çoğu, insanla oynarlarken tırnaklarını kapatır, bu yüzden onların patileri tarafından tırmalanmak az rastlanılan bir olaydır.
- Siyam kedileri çok zekidirler, fakat bu **kolay eğitilebilecekleri anlamına da gelmez.** Diğer kedi ırklarında olduğu gibi her siyam kedisinin farklı bir karakteri olabilir. Bazıları eğer erken yaşta eğitilirse sorun çıkarmadan tasma takmayı öğrenirler.

SOKOKE

Köken

Kenya, Danimarka (1984 yılında Gloria Moeldrup tarafından bir çit olarak Danimarkaya götürülmüş ve yetiştirilmiş olan bu ırk 1992 yılında kayıtlara (FIF) geçirilmiştir)

Tüm evcil kedilerin atası olduğuna inanılmaktadır.

Morfolojik Özellikler

- Kulak kenarından başlayarak göze doğru paralel olarak uzanan çizgiler yüzüne farklı bir anlam kazandırır.
- Gözleri badem şeklinde, burna doğru yatık yerleşmiş ve kehribar, açık yeşil renktedir.
- Tüyler oldukça **kısa, tekir desende**, açık kahveden koyu kestaneye kadar tüm renklerde olabilir.
- **Suyla oynamayı çok sever.**
- Sahibinin ruh halini algılayıp yansıtabilen duyarlılıkta olup **aktif, zeki ve meraklıdır.**

SPHYNX

Köken

Kanada

Morfolojik Özellikler

- Dünyadaki birkaç **tüysüz** kedi ırkından biridir. **Diğer tüysüz kedi ırkları:** Bambino, Donskoy, Lykoi, Mexican Hairless Cat, Peterbald, Ukrainian Levkoy.
- Görüntüsünün aksine **yumuşak huylu**, sahibine bağlı ve cana yakın bir türdür.
- Yaşam süresi **8-14 yıl** arasındadır.
- Düzenli olarak banyo yaptırılmalıdır.
- Tüyleri olmadığından **soğuğa karşı dayanıksızdır.**
- Bulunduğu ortam sıcak olmalıdır (giysiler giydirerek de bu denge sağlanabilir).

TABBY (TEKİR)

Köken

- Eski Mısır'daki **Afrika vahşi kedisi** (*Felis Sylvestris Lybica*) ile **Avrupa vahşi kedisi** (*Felis Sylvestris Sylvestris*) hibritidir.
- Tekir sözcüğünün kökeni Eski Yunan ve Latince'de; **tigris** (kaplan) sözcüğüne dayanmaktadır.
- Bugün tekir, kaplan gibi sırtı çizgili ve benekli olan anlamında kullanılmaktadır.

Morfolojik özellikler

- Hibrit bir ırk olduğu için karakter özelliklerini net olarak tarif etmek zordur. Çünkü morfolojik görünüm olarak varyasyon çok geniş olup, birçoğu diğer tüm evcil kedilerin morfolojilerini gösterebilirler.
- Post üzerinde bariz şekilde görülebilen çizgili desenler bulunur ve tipik özellik olarak sayılabilir.
- Tekir kedilere, postlarının desen, renk ve renk tonlarına göre değişik isimler verilir.
  - 1) Mackerel Tabby/Classic Tabby (**Uskumru Desenli** / Klasik Desenli Tekir) (**En yaygın tür**)
  - 2) Blotched Tabby (**Lekeli** Tekir)
  - 3) Spotted Tabby (**Benekli** Tekir)
  - 4) Ticked Tabby (**Alaca** Tekir)
  - 5) Patched Tabby (**Yamalı** Tekir)